

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

27. DÖNEM 2. VE 3. YASAMA YILI FAALİYET RAPORU

YASAMA - DENETİM - YÖNETİM

24 Şubat 2019 - 28 Temmuz 2020

EGEMENLİK KAYITSIZ ŞARTSIZ MİLLETİNDİR

27. DÖNEM 2. VE 3. YASAMA YILI
FAALİYET RAPORU
YASAMA-DENETİM-YÖNETİM
24 ŞUBAT 2019 - 28 TEMMUZ 2020

Yayın No. : TBMM 2020/8-SGB/1
Baskı : TBMM Basımevi / 1. Baskı Ağustos 2020

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

RECEP TAYYİP ERDOĞAN

CUMHURBAŞKANI

PROF. DR. MUSTAFA ŞENTOP

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANI

ÖN SÖZ

Türkiye Büyük Millet Meclisinin 27. Dönem 2. ve 3. Yasama Yılları; yasama, denetim, yönetim ve temsil görevleri bakımından yoğun ve farklı çalışmaların yapıldığı bir zaman dilimi olmuştur. Bu süre içinde yapmış olduğumuz çalışmalar ve gerçekleştirilen faaliyetler sizlere sunduğumuz bu Raporda açıklanmıştır.

Bu faaliyetler arasında özellikle, 3. Yasama Yılına tesadüf eden ‘Türkiye Büyük Millet Meclisinin Açılışının Yüzüncü Yılı, 23 Nisan 2020’ münasebetiyle hazırlanan çalışmalar ve düzenlenen programlar önemli bir yer tutmaktadır.

19 Mayıs 2019 tarihinde başlayan ‘Millî Mücadele’nin Yüzüncü Yılı’ sürecinde, ilk olarak Meclisin açılışına giden kilometre taşlarını takip ettik. Bu kapsamda, -Amasya Tamimi’nin yüzüncü yıl dönümü olan 22 Haziran’dan bir gün önce- 21 Haziran 2019 tarihinde Amasya’da, ardından Erzurum Kongresi’nin yüzüncü yıl dönümü olan 23 Temmuz 2019 tarihinde Erzurum’da ve daha sonra Sivas Kongresi’nin yüzüncü yılında, 4 Eylül 2019 tarihinde Sivas’ta yapılan programlara katılmak suretiyle ‘Yüzüncü Yıl’ heyecanını milletimizle birlikte yaşadık. Ekim 2019’dan itibaren de Türkiye Büyük Millet Meclisinin açılışının yüzüncü yılı kutlamalarıyla alakalı çalışmaları planlamaya başladık.

Ancak 2020 yılı, insanlık tarihinde nadir rastlanan bir gelişmeyle başladı. Çin’de ortaya çıkan bir virüs, kısa bir süre içerisinde dünyanın hemen hemen bütün ülkelerine yayılırken önce sağlık bakımından, daha sonra sosyal, ekonomik ve siyasi bakımlardan alışkın olmadığımız birçok farklı uygulamayla karşı karşıya kalmamıza sebebiyet verdi. Ulusal ve uluslararası düzeyde insanların bir araya gelerek icra ettiği birçok faaliyetin iptal edildiği, seyahat yasaklarının devreye girdiği, toplanma ve sokağa çıkma yasaklarının uygulandığı, sosyal hayatın ciddi kısıtlamalara maruz kaldığı bu dönemde Türkiye Büyük Millet Meclisinin yüzüncü yılı münasebetiyle planlanan ve insanların bir arada bulunmaları suretiyle gerçekleştirilebilecek olan programların hemen hemen hepsinin ertelenmesi mecburiyeti hasıl olurken, diğer faaliyet ve çalışmalarda da gecikmeler meydana geldi. Salgın şartlarında

fiziken bir araya gelemeyen milletimize yapmış olduğumuz '23 Nisan 2020 akşamı İstiklal Marşı'mızı Türkiye'mizin her yerinde aynı dakikalarda hep birlikte okuma çağrımız' büyük bir teveccühle karşılık buldu. O akşam dünyanın en büyük korusu, büyük bir gurur ve coşkuyla millî marşını okudu. Böylece milletçe, dünyanın en büyük katılımlı millî marş okuma faaliyetini gerçekleştirmiş olduk.

İnsanlığın bir bütün olarak yaşadığı bu zor ve büyük tecrübe Meclis çalışmalarımız bakımından da önemli sonuçlar ortaya çıkardı. 3. Yasama Yılında çok yoğun bir şekilde devam eden uluslararası temaslar bu salgın sürecinden etkilenirken, 2020 yılı başından itibaren parlamenter diplomasi alanında birçok program iptal edildi; gerçekleştirilen programlar da ancak görüntülü görüşme yöntemiyle uzaktan yapılabildi.

Hazırlanan bu Raporda, yasama ve denetim alanında Türkiye Büyük Millet Meclisinde 2. ve 3. Yasama Yıllarında yürütülen faaliyetlerin ayrıntılı dökümü, önceki yıllarla mukayesesi ve kısa değerlendirmeleri yer almaktadır. Sunulan veriler ışığında bu dönemin, salgın ortamının olumsuz şartlarına rağmen daha önceki dönemler gibi çok yoğun çalışmalarla tamamlandığını belirtmek gerekir.

Ayrıca, Meclis yönetimince daha önce planlanmış olan birçok çalışma da bu dönemde gerçekleştirilmiştir. Bunlara dair ayrıntılı açıklamalar yine Raporumuzda yer almaktadır.

3. Yasama Yılı'nın sonunda Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı ve Başkanlık Divanı 2. Dönem seçimleri gerçekleştirilmiştir. Burada, 1., 2. ve 3. Yasama Yıllarında, önce TBMM Başkanvekili, daha sonra da TBMM Başkanı sıfatıyla Başkanlık Divanında birlikte çalıştığım mesai arkadaşlarıma teşekkür ediyorum. Önümüzdeki yasama yılında Başkanlık Divanında birlikte görev yapacağımız yeni seçilen Divan Üyesi arkadaşlarımı da tebrik ediyor, kendilerine başarılı ve verimli bir çalışma dönemi diliyorum.

Ayrıca, TBMM çatısı altında birlikte faaliyet yürüttüğümüz siyasi partilerin grup başkanlarına, grup başkanvekillerine, komisyon başkanları ile üyelerine ve bütün milletvekillerine verimli bir çalışma dönemine yaptıkları katkılar sebebiyle teşekkür ediyorum.

Son olarak çalışanlarımıza teşekkür ediyorum; İdari Teşkilatımızda görev yapan fedakâr çalışanlarımız bizim görünmeyen gücümüzdür ve onların katkılarıyla Meclisimiz sorunsuz bir şekilde çalışmalarını sürdürmektedir.

27. Dönem 2. ve 3. Yasama Yıllarına ait Türkiye Büyük Millet Meclisi Faaliyet Raporu'nun, tarihe düşülen derli toplu bir not olarak ilgililerine faydalı olacağını ümit ediyorum.

Prof. Dr. Mustafa ŞENTOP
Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIK DİVANI

(27. Dönem 1. Devre)

BAŞKAN

	Mustafa ŞENTOP	Tekirdağ	Başkan	AK PARTİ

BAŞKANVEKİLLERİ

1	Süreyya Sadı BİLGİÇ	Isparta	Başkanvekili	AK PARTİ
2	Levent GÖK	Ankara	Başkanvekili	CHP
3	Nimetullah ERDOĞMUŞ	Şanlıurfa	Başkanvekili	HDP
4	Celal ADAN	İstanbul	Başkanvekili	MHP

KÂTİP ÜYELER

1	Bayram ÖZÇELİK	Burdur	Kâtip Üye	AK PARTİ
2	Rümeysa KADAK	İstanbul	Kâtip Üye	AK PARTİ
3	Emine Sare AYDIN	İstanbul	Kâtip Üye	AK PARTİ
4	İshak GAZEL	Kütahya	Kâtip Üye	AK PARTİ
5	Şeyhmus DİNÇEL	Mardin	Kâtip Üye	AK PARTİ
6	Mustafa AÇIKGÖZ	Nevşehir	Kâtip Üye	AK PARTİ
7	Burcu KÖKSAL	Afyonkarahisar	Kâtip Üye	CHP
8	Nurhayat ALTACA KAYIŞOĞLU	Bursa	Kâtip Üye	CHP
9	Barış KARADENİZ	Sinop	Kâtip Üye	CHP
10	Enes KAPLAN	Tekirdağ	Kâtip Üye	İYİ Parti

İDARE AMİRLERİ

1	Orhan YEGİN	Ankara	İdare Amiri	AK PARTİ
2	Hasan TURAN	İstanbul	İdare Amiri	AK PARTİ
3	Halil ÖZCAN	Şanlıurfa	İdare Amiri	AK PARTİ
4	Kadim DURMAZ	Tokat	İdare Amiri	CHP
5	Mahmut TOĞRUL	Gaziantep	İdare Amiri	HDP
6	Erkan HABERAL	Ankara	İdare Amiri	MHP

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIK DİVANI

(27. Dönem 2. Devre)

BAŞKAN

	Mustafa ŞENTOP	Tekirdağ	Başkan	AK PARTİ

BAŞKANVEKİLLERİ

1	Süreyya Sadı BİLGİÇ	Isparta	Başkanvekili	AK PARTİ
2	Haydar AKAR	Kocaeli	Başkanvekili	CHP
3	Nimetullah ERDOĞMUŞ	Şanlıurfa	Başkanvekili	HDP
4	Celal ADAN	İstanbul	Başkanvekili	MHP

KÂTİP ÜYELER

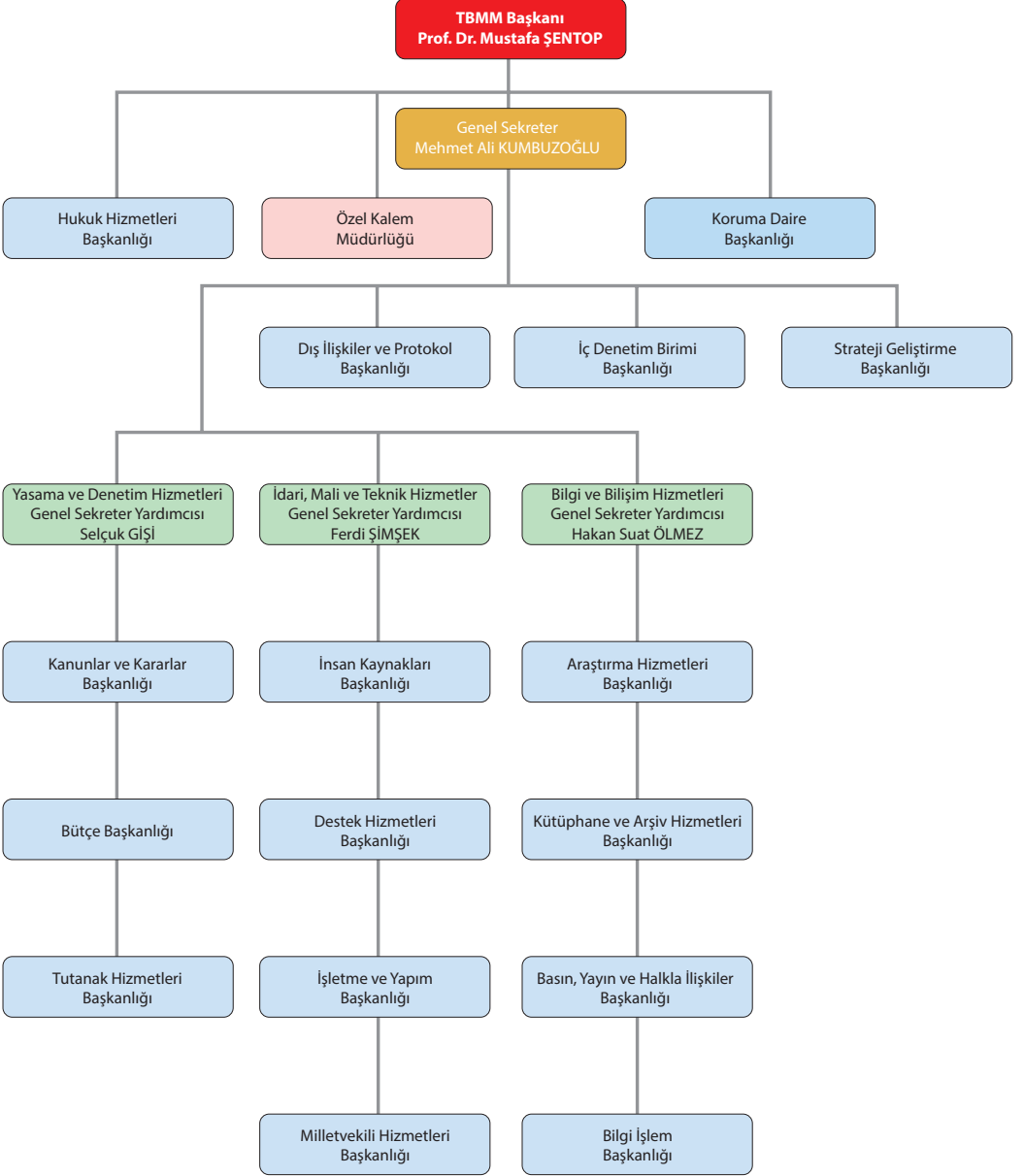
1	Bayram ÖZÇELİK	Burdur	Kâtip Üye	AK PARTİ
2	Rümeysa KADAK	İstanbul	Kâtip Üye	AK PARTİ
3	Emine Sare AYDIN	İstanbul	Kâtip Üye	AK PARTİ
4	İshak GAZEL	Kütahya	Kâtip Üye	AK PARTİ
5	Şeyhmus DİNÇEL	Mardin	Kâtip Üye	AK PARTİ
6	Mustafa AÇIKGÖZ	Nevşehir	Kâtip Üye	AK PARTİ
7	Abdurrahman TUTDERE	Adıyaman	Kâtip Üye	CHP
8	Necati TIĞLI	Giresun	Kâtip Üye	CHP
9	Sibel ÖZDEMİR	İstanbul	Kâtip Üye	CHP
10	Enez KAPLAN	Tekirdağ	Kâtip Üye	İYİ Parti

İDARE AMİRLERİ

1	Ali ŞAHİN	Gaziantep	İdare Amiri	AK PARTİ
2	Fehmi Alpay ÖZALAN	İzmir	İdare Amiri	AK PARTİ
3	Halil ÖZCAN	Şanlıurfa	İdare Amiri	AK PARTİ
4	Mehmet GÖKER	Burdur	İdare Amiri	CHP
5	Mahmut TOĞRUL	Gaziantep	İdare Amiri	HDP
6	Erkan HABERAL	Ankara	İdare Amiri	MHP

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI İDARİ TEŞKİLATI

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	XI
TBMM BAŞKANLIK DİVANI	1
TBMM BAŞKANLIĞI	4
TBMM 27. DÖNEM 3. YASAMA YILI FAALİYETLERİ	6
KOMİSYONLARIN FAALİYETLERİ	10
İhtisas Komisyonları	10
Adalet Komisyonu	10
Anayasa Komisyonu	11
Avrupa Birliği Uyum Komisyonu	12
Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu	15
Çevre Komisyonu	16
Dışişleri Komisyonu	17
Dilekçe Komisyonu	21
Güvenlik ve İstihbarat Komisyonu	32
İçişleri Komisyonu	32
İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu	33
Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu (KEFEK)	37
Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonu	39
Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu	40
Millî Savunma Komisyonu	41
Plan ve Bütçe Komisyonu	43
Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu	45
Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu	46
Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu	47
Meclis Araştırması Komisyonları	48
Down Sendromu ve Otizm Araştırma Komisyonu	48
Tıbbi ve Aromatik Bitkiler Araştırma Komisyonu	49
ALS, SMA ve Benzeri Hastalıkları Araştırma Komisyonu	50
Hayvan Haklarını Araştırma Komisyonu	51
Bilişim Teknolojileri Bağımlılığını Araştırma Komisyonu	52
Rabia Naz Vatan Başta Olmak Üzere Şüpheli Çocuk Ölümlerinin Araştırılması Komisyonu	53

TBMM’NİN AÇILIŞININ 100. YILI	54
İDARİ TEŞKİLAT FAALİYETLERİ	75
Hukuk Hizmetleri Başkanlığı	75
Dış İlişkiler ve Protokol Başkanlığı	78
İç Denetim Birimi Başkanlığı	136
Strateji Geliştirme Başkanlığı	137
Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı	145
Yasama Faaliyetleri.....	145
Denetim Faaliyetleri.....	146
Bütçe Başkanlığı	152
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı	154
İnsan Kaynakları Başkanlığı	156
Destek Hizmetleri Başkanlığı	159
İşletme ve Yapım Başkanlığı	162
Milletvekili Hizmetleri Başkanlığı	178
Araştırma Hizmetleri Başkanlığı	181
Kütüphane ve Arşiv Hizmetleri Başkanlığı	183
Basın, Yayın ve Halkla İlişkiler Başkanlığı	187
Bilgi İşlem Başkanlığı	217
DiĞER FAALİYETLER	220
TBMM’de COVID-19 Tedbirleri	220
KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU (OMBUDSMANLIK) FAALİYETLERİ	226

TBMM BAŞKANLIK DİVANI

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanı, 24 Şubat 2019-28 Temmuz 2020 tarihleri arasında toplam 29 karar almıştır.

23 Nisan 2020 - TBMM'nin kuruluşunun 100. yılı kutlamaları kapsamında yapılacak faaliyetlerle ilgili uygulanacak usul ve esasların belirlenmesi ve uygulanması konusunda TBMM Başkanına yetki verilmiştir.

Bu yasama döneminde Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunun toplantı saatlerinde görüşme yapma izni isteyen Komisyonlara da İçtüzüğü'nün 35. maddesinin 2. fıkrası gereğince izin verilmiştir.

Başkanlık Divanı tarafından bu yasama dönemlerinde pek çok yönetmelik ve esas kabul edilmiştir. Kabul edilen yönetmelik ve esaslar;

Yönetmelikler

- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı İdari Teşkilatı Personeli Giyecek Yardımı Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılması Hakkında Yönetmelik
- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Haberleşme Yönetmeliğinin Değiştirilmesi Hakkındaki Yönetmelik
- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Haberleşme Yönetmeliğinin Değiştirilmesi Hakkındaki Yönetmelik
- Türkiye Büyük Millet Meclisi Güvenlik Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılması Hakkında Yönetmelik
- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Haberleşme Yönetmeliğinin Değiştirilmesi Hakkındaki Yönetmelik
- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı İdari Teşkilatı Personeli Giyecek Yardımı Yönetmeliğinin Değiştirilmesi Hakkında Yönetmelik

- Türkiye Büyük Millet Meclisi Güvenlik Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılması Hakkında Yönetmelik
- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı İdari Teşkilatı Yiyecek Yardımı Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılması Hakkında Yönetmelik
- Milletvekillerinin, Yasama Organı Eski Üyelerinin, 24.06.2018 Tarihinden Önce Dışarıdan Atandıkları Bakanlık Görevi Sona Erenlerin ve Bunların Hak Sahiplerinin Bazı Resmi İşlemlerinin Kurumlar Nezdinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Vasıtasıyla Yürütülmesi Hakkında Yönetmelik
- Milletvekillerine, Yasama Organı Eski Üyelerine, 24.06.2018 Tarihinden Önce Dışarıdan Atandığı Bakanlık Görevi Sona Erenlere ve Bunların Hak Sahiplerine Kimlik Belgesi Verilmesi Hakkında Yönetmelik
- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı İdari Teşkilatı Yiyecek Yardımı Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılması Hakkında Yönetmelik
- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Kreş Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Resmi Gazetede Yayımlanacak Türkiye Büyük Millet Meclisi Kararları; Meclisin Yaptığı Seçimlerin Sonuçları; Başkanlık Divanı Kararları Hakkında Yönetmelik
- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı İdari Teşkilatında İlk Defa Göreve Başlayacaklar için Yapılacak Sınavlar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

Esaslar

- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Haberleşme Yönetmeliğı Kapsamındaki Haberleşme Hizmet Alımlarına İlişkin Usul ve Esaslarda Değışiklik Yapılması Hakkında Esaslar
- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Haberleşme Yönetmeliğı Kapsamındaki Haberleşme Hizmet Alımlarına İlişkin Usul ve Esaslarda Değışiklik Yapılması Hakkında Esaslar

TBMM BAŞKANLIĞI

TBMM Başkanlığı, 27. Dönem 2. ve 3. Yasama Yılında yoğun bir çalışma dönemi geçirmiştir. TBMM Başkanı Prof. Dr. Mustafa ŞENTOP, bu süreçte parlamentoda temsil edilen ve edilmeyen diğer siyasi partiler, sivil toplum örgütleri ve toplumun her kesiminden temsilcilerle yasama erkinin başkanı olarak görüşme ve temaslarda bulunmuştur.

TBMM Başkanı, bu dönemde sivil toplum örgütlerinden, üniversitelerden ve iş çevrelerinden 621 heyetle yüz yüze görüşmüş, 507 telefon görüşmesi gerçekleştirmiştir.

Bu dönemde, TBMM Başkanı ile ilgili olarak yazılı basında 11.873, televizyonda 18.801, internet medyasında 143.461 haber yer almış ve sosyal medyada 51.262 paylaşım yapılmıştır.

TBMM Başkanlığınca 52 basın açıklaması yapılmış, çeşitli konularda 170 mesaj basınla paylaşılmış, 157 telgraf gönderilmiştir.

Parlamente Diploması Faaliyetleri

Bu dönemde, üyesi olduğumuz 12 parlamente asamble ve Türkiye-AB Karma Parlamento Komisyonu ile parlamente diploması faaliyetlerine yeni bir ivme kazandırılırken 144 ülke ile kurulan dostluk grupları ile Türkiye'nin etkinlik coğrafyası da genişletilmiştir.

TBMM Başkanı Prof. Dr. Mustafa ŞENTOP dış ilişkiler faaliyetleri çerçevesinde; 9 Cumhurbaşkanı, 1 Emir, 1 Kurucu Devlet Başkanı, 2 Cumhurbaşkanı Yardımcısı, 40 Meclis Başkanı, 5 Uluslararası Asamble Başkanı, 12 Meclis Başkanvekili, 7 Başbakan, 9 Bakan ile görüşmüş; 37 Büyükelçi ve 24 münferit heyeti kabul etmiştir. Bu dönemde ilk defa telefon diplomasisi etkin olarak kullanılmış, 16 Meclis Başkanı ve 1 Başbakan ile telefon görüşmesi gerçekleştirilmiştir.

TBMM, uluslararası meselelerin çok boyutlu olarak ele alındığı ve çözüm önerilerinin ortaya konulduğu 9 uluslararası toplantıya

ev sahipliği yapmıştır. TBMM Başkanı, biri videokonferans olmak üzere 16 uluslararası toplantıya katılım sağlamıştır. TBMM Başkanı, Cibuti'de düzenlenen Afrika Parlamenterler Birliği 42. Konferansı'na ilk kez onur konuğu olarak davet edilmiş ve söz konusu davete icabet etmiştir.

TBMM Başkanı yine bu dönemde APA Dönem Başkanlığı (2018 - 2021), TÜRKPA Dönem Başkanlığı (20 Kasım 2018 - 18 Kasım 2019), Akdeniz için Birlik Parlamenter Asamblesi Dönem Başkanlığı, (14 şubat 2019- 9 Eylül 2020) yapmıştır. GDAÜPA Dönem Başkanlığını ise 24 Haziran 2020 tarihinde devralmıőtır.

27. DÖNEM 3. YASAMA YILI FAALİYETLERİ

YASAMA VE DENETİM FAALİYETLERİ

Yasama Faaliyetleri

1 Ekim 2019- 28 Temmuz 2020 tarihleri arasında TBMM Genel Kurulunda toplam 118 birleşimde 574 oturum yapılmış, bu oturumlarda Genel Kurul toplam 908 saat 52 dakika çalışmıştır. Bu çalışmalarda toplam 38. 821 sayfa tutanak tutulmuştur.

Bu dönemde İhtisas Komisyonları ile Meclis Araştırması Komisyonları da 887 saat 41 dakika çalışmış ve bu çalışmalarda toplam 17.071 sayfa tutanak tutulmuştur.

Teklif-Kanun-Karar-Dokunulmazlık Tezkereleri Sayıları

27. Dönem 3. Yasama Yılında:

- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına milletvekilleri tarafından 970 kanun teklifi verilmiştir. Cumhurbaşkanlığı tarafından hazırlanan Bütçe Kanunu ve Kesin Hesap Kanunu teklifleri ile birlikte 3. Yasama Yılında TBMM Başkanlığına sunulan toplam kanun teklifi sayısı 972 olmuştur.
- Kanunlaşan teklif sayısı 67 olup, bunlardan 30'u 3. yasama yılında verilen tekliflerden; 37'si ise daha önceki yasama yıllarında verilen tekliflerden yasalaşmıştır.
- Alınan TBMM kararı sayısı 36'dır.
- Bu dönemde 403 yasama dokunulmazlığı tezkeresi TBMM Başkanlığına iletilmiş olup, söz konusu tezkerelerin aynı yasamayılı içinde Anayasa ve Adalet Komisyonlarından Kurulu Karma Komisyona havaleleri yapılmıştır. Ayrıca 28.07.2020 tarihinde Başkanlığa gelen 36 yasama dokunulmazlığı tezkeresinin işlemleri ise devam etmektedir.

Teklif Destek Bürosu

27. Dönem 3. Yasama Yılı içerisinde TBMM Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı bünyesinde kurulan Teklif Destek Bürosu tarafından uluslararası sözleşmelerin onaylanmasının uygun bulunması ile ilgili olanlar hariç, toplam 269 kanun teklifi taslağı hazırlanmıştır. Bu taslakların talep sahibi siyasi partilere göre dağılımı aşağıdadır:

Kanun Teklifi Taleplerinin Parti Gruplarına Göre Dağılımı* (01/10/2019 – 28/7/2020)		
Siyasi Parti Grubu	Teklif Talebi Sayısı	Oran (%)
Adalet ve Kalkınma Partisi	3	1,11
Cumhuriyet Halk Partisi	183	68,02
Halkların Demokratik Partisi	31	11,52
Milliyetçi Hareket Partisi	34	12,63
İYİ Parti	14	5,20
Türkiye İşçi Partisi	2	0,74
Demokrat Parti	2	0,74
Toplam	269	
* Uluslararası andlaşmaların onaylanmasının uygun bulunmasına ilişkin kanun teklifi taslakları istatistiğe dâhil edilmemiştir.		

* 27. Dönem 3. Yasama Yılı içerisinde, uluslararası andlaşmaların onaylanmasının uygun bulunmasına ilişkin hazırlanan kanun teklifi taslağı sayısı 51'dir.

Denetim Faaliyetleri

27. Yasama Dönemi 3. Yasama Yılında 28 Temmuz 2020 tarihi itibarıyla milletvekilleri tarafından 13.600 yazılı soru önergesi verilmiştir. Bunlardan 115'i mükerrer olduğundan işleme konulmamış; 31'i Gelen Kâğıtlara girmeden soru sahibi milletvekili

tarafından geri alınmış; 172'si ise Anayasa ve İçtüzük hükümlerine aykırı oldukları gerekçesiyle iade edilmiştir.

İşleme alınan 12.560 yazılı soru önergesinden 1'i Gelen Kâğıtlarda yayımlandıktan sonra soru sahibi milletvekili tarafından geri alınmış, 1.690'ı süresi içinde, 5.324'ü süresi geçtikten sonra cevaplandırılmıştır. Süresi geçtikten sonra cevaplandırılanlar hariç olmak üzere 5.028 yazılı soru önergesinin süresi içinde cevaplandırılmadığı Gelen Kâğıtlarda ilan edilmiştir. 517 yazılı soru önergesi hâlen işlemde. 722 yazılı soru önergesinin ise inceleme süreci devam etmektedir.

Ayrıca 1 ve 2. Yasama Yıllarında verilmiş olan yazılı soru önergelerinden 340'ı süresi içinde ve 5.962'si süresi geçtikten sonra 3. Yasama Yılı içerisinde cevaplandırılmıştır. Süresi geçtikten sonra cevaplandırılanlar hariç olmak üzere, 1 ve 2. Yasama Yıllarında verilenlerden 1.856 yazılı soru önergesinin cevaplandırılmadığı hususu yine 3. Yasama Yılında Gelen Kâğıtlarda ilan edilmiştir.

TBMM Başkanına Soru Önergeleri

28 Temmuz 2020 tarihi itibarıyla, 27. Dönem 3. Yasama Yılında TBMM Başkanına 89 yazılı soru önergesi yöneltilmiştir. Bunlardan 2'si Gelen Kâğıtlara girmeden soru sahibi milletvekili tarafından geri alınmıştır. İşleme alınan 87 yazılı soru önergesinin 82'si süresi içinde cevaplandırılmıştır. 5 soru önergesi ise işlemde.

Bunların dışında, 27. Dönem 1 ve 2. Yasama Yıllarında TBMM Başkanı tarafından yanıtlanması isteğiyle verilmiş olan 14 yazılı soru önergesi de süresi içinde, 3. Yasama Yılında cevaplandırılmıştır.

Meclis Araştırması Önergeleri

27. Dönem 3. Yasama Yılında TBMM Başkanlığına, 28 Temmuz 2020 tarihi itibarıyla, 1.429 Meclis araştırması önergesi verilmiştir. Bunlardan 4'ü mükerrer olduğundan işleme konulmamış, 1'inin imza sayısının 20'nin altına düşmesi nedeniyle Gelen Kâğıtlara girmeden işlemde kaldırılmış ve 27'si Anayasa ve İçtüzük hükümlerine aykırı oldukları gerekçesiyle iade edilmiştir.

İşleme alınan 1.394 önergeden, 1.377'si Genel Kurul gündemindedir. 17 önerge ise hâlen işlemededir. 3 Meclis araştırması önergesinin ise inceleme süreci devam etmektedir.

Genel Görüşme Önergeleri

28 Temmuz 2020 tarihi itibarıyla, 13 genel görüşme önergesi verilmiş olup bunlardan 12'si Genel Kurul gündemindedir. 1 genel görüşme önergesi ise hâlen işlemededir.

PANDEMİ DÖNEMİ ÇALIŞMALARINA İLİŞKİN VERİLER

Küresel salgın sebebiyle alınan tedbirler kapsamında TBMM'ye giriş yasağı uygulanmaya başlanılan tarih olan 13.03.2020 tarihi ile 28.07.2020 tarihi arasında TBMM Genel Kurulunda 50 birleşim ve 247 oturum gerçekleştirilmiştir. Bu süre zarfında, 362 saat 31 dakika çalışma yapılmış ve bu çalışmalara ilişkin 15.139 sayfa tutanak tutulmuştur.

İhtisas ve Araştırma Komisyonları Çalışması

Yine aynı dönemde (13.03.2020 – 28.07.2020) ihtisas komisyonlarında 211 saat 48 dakika çalışılmış, bu çalışmalarda 5.304 sayfa tutanak tutulmuştur. (Meclis araştırması komisyonları bu dönemde çalışmamıştır.)

Başkanlık Divanı ve Danışma Kurulunda toplam 2 saat 6 dakika çalışma gerçekleştirilmiş ve 66 sayfa tutanak tutulmuştur.

13.03.2020 – 28.07.2020 tarihleri arasında TBMM Genel Kurulu, komisyonlar, Başkanlık Divanı ve Danışma Kurulu çalışmaları kapsamında toplam 576 saat 25 dakika toplantı yapılmış ve 20.509 sayfa tutanak tutulmuştur.

KOMİSYONLARIN FAALİYETLERİ

İHTİSAS KOMİSYONLARI

Adalet Komisyonu

24 Şubat 2019-28 Temmuz 2020 tarihleri arasında 12 toplantı gerçekleştirmiştir.

Belirtilen tarihler arasında TBMM Başkanlığınca Komisyona, esas komisyon olarak 140 kanun teklifi; tali komisyon olarak ise 107 kanun teklifi havale edilmiştir.

Komisyon, bu dönemde esas komisyon olarak 6 kanun teklifini görüşerek karara bağlamış ve raporlarını TBMM Başkanlığına sunmuştur. Esas komisyon olarak havale edilmiş tekliflerden 1'i geri alındığı; tali komisyon olarak havale edilmiş olan kanun tekliflerinden 3'ü esas komisyon tarafından görüşüldüğü için iade edilmiştir.

Komisyonunda hâlen esas komisyon olarak 5 kanun hükmünde kararname ve 438 kanun teklifi; tali komisyon olarak da 210 kanun teklifi bulunmaktadır.

Anayasa Komisyonu

24 Şubat 2019-28 Temmuz 2020 tarihleri arasında TBMM Başkanlığınca Komisyona, esas komisyon olarak 31 ve tali komisyon olarak da 13 kanun teklifi havale edilmiştir.

Komisyonunda hâlen; tali komisyon olarak 43 ve esas komisyon olarak da 95 olmak üzere toplam 138 kanun teklifi ve 4 Kanun Hükmünde Kararname bulunmaktadır. Anayasa Komisyonu esas komisyon olarak 12.06.1960 Tarihli ve 1 Sayılı 1924 Tarih ve 491 Sayılı Teşkilâtı Esasiye Kanununun Bazı Hükümlerinin Kaldırılması ve Bazı Hükümlerinin Değiştirilmesi Hakkında Geçici Kanunun Bazı Hükümlerinin Yürürlükten Kaldırılması ve Neden Olunan Mağduriyetlerin Giderilmesi Hakkında Kanun Teklifi'ni görüşerek karara bağlamış, raporunu TBMM Başkanlığına sunmuştur. Bu teklif kanunlaşmış ve Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

27. Yasama Dönemi 2. Devre için Komisyon Başkan, Başkanvekili, Sözcü ve Kâtip üye seçimi 16 Temmuz 2020 tarihinde yapılmıştır.

Komisyon, başkan veya üyeler düzeyinde görev alanıyla ilgili yurt içinde çeşitli organizasyonlara ve toplantılara katılmış; çeşitli meslek, sivil toplum kuruluşu ve yabancı heyetlerle görüşmeler gerçekleştirmiştir.

Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon

27. Yasama Döneminde Karma Komisyon, 22 Temmuz 2020 tarihinde 1 ve I. Hazırlık Komisyonu ise 23 Temmuz 2020 ve 28 Temmuz 2020 tarihlerinde 2 toplantı yapmıştır.

Karma Komisyona; 27. Yasama Döneminden 24 Şubat 2019-28 Temmuz 2020 tarihleri arasında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi eki olarak toplam 624 yasama dokunulmazlığı tezkeresi havale edilmiştir. Bu tezkereler eki olan 66 dosya istem üzere Başkanlığa iade edilmiştir. Başkanlıkça havale edilen 1.020 yasama dokunulmazlığı dosyası Karma Komisyon uhdesinde olup görüşülmeyi beklemektedir.

Avrupa Birliği Uyum Komisyonu

TBMM Başkanlığınca 24 Şubat 2019-28 Temmuz 2020 tarihleri arasında Komisyona tali komisyon olarak 4 kanun teklifi havale edilmiştir.

Komisyon, anılan tarihler arasında birisi videokonferans olmak üzere 3 bilgilendirme toplantısı gerçekleştirmiştir.

Avrupa Birliği Uyum Komisyonu ayrıca dış ilişkiler faaliyetleri kapsamında yurt içi ve yurt dışında ikisi videokonferans olmak üzere 22 faaliyette bulunmuştur. Bunlar aşağıda sunulmuştur:

- Macaristan Büyükelçisi Viktor MATIS'in kabulü, 08 Mayıs 2019, Ankara
- Romanya Temsilciler Meclisi Avrupa İşleri Komisyonu Başkanı Angel TILVAR ve beraberindeki Parlamento Heyetinin 14-16 Mayıs 2019 tarihlerinde Türkiye'yi ziyareti, Ankara
- Avustralya Büyükelçisi Marc INNES-BROWN'un kabulü, 29 Mayıs 2019, Ankara
- 61. COSAC Genel Kurulu, 23-25 Haziran 2019, Bükreş-Romanya

- İngiltere Dışişleri Bakanlığı Doğu Akdeniz Bölümü Müsteşarı Simon HORNER ve İngiltere'nin Ankara'daki Büyükelçilik Müsteşarı Jennifer ANDERSON'un kabulü, 04 Temmuz 2019, Ankara
- AB Türkiye Delegasyonu Başkan Yardımcısı Gabriel MUNUERA VINALS'ın kabulü, 16 Temmuz 2019, Ankara
- COSAC Başkanlar Toplantısı, 21-22 Temmuz 2019, Helsinki-Finlandiya
- Singapur Büyükelçisi Jonathan Shen Han TOW'un kabulü, 24 Eylül 2019, Ankara
- AB Delegasyonu Başkan Yardımcısı Eleftheria PERTZINIDOU'nun kabulü, 25 Eylül 2019, Ankara
- Avrupa Parlamentosu ziyareti, 25-27 Kasım 2019, Strazburg-Fransa
- 62. COSAC Genel Kurulu, 01-03 Aralık 2019, Helsinki- Finlandiya
- Romanya ziyareti, 01-04 Aralık 2019, Bükreş-Romanya
- Hollanda Büyükelçisi Marjanne De KWAASTENIET'in kabulü, 07 Ocak 2020, Ankara
- Avustralya Büyükelçisi Marc INNES-BROWN'un kabulü, 08 Ocak 2020, Ankara
- Fransa Büyükelçiliği Müsteşarı Sylvain GUIAUGUÉ'nin kabulü, 14 Ocak 2020, Ankara
- Avrupa Birliği Parlamentoları Avrupa İşleri Komisyonları Konferansı (COSAC) Başkanlar Toplantısı, 18-21 Ocak 2020, Zagreb - Hırvatistan
- AP Türkiye Raportörü Nacho SANCHEZ AMOR ile görüşme, 20-24 Ocak 2020, Ankara
- AP Dış İlişkiler Komisyonu (AFET) Başkanı ve beraberindeki heyet ile görüşme, 25 Şubat 2020, Ankara

- Hollanda'nın Göçten Sorumlu Bakanı Ankie BROEKERS-KNOL ve beraberindeki heyetin kabulü, 27 Şubat 2020, Ankara
- Avrupa Parlamentosu (AP) üyesi Ryszard CZARNECKI (Polonya, Muhafazakâr-ECR) ev sahipliğinde gerçekleşen AP AB-Türkiye Dostluk Grubunun kuruluşu videokonferans toplantısı, 10 Haziran 2020, Brüksel, Belçika
- Avustralya Büyükelçisi Marc INNES-BROWN'un kabulü, 11 Haziran 2020, Ankara
- AB Uyum Komisyonu Başkanı Mehmet Kasım GÜLPINAR ve Türkiye-AB Karma Parlamento Komisyonu (KPK) Eş Başkanı İsmail Emrah Karayel'in ev sahipliğinde, AB Türkiye Delegasyonu Başkanı, Büyükelçi Christian BERGER'in Brüksel'den bağlanacağı “COVID-19 Süreci ve Sonrasında Türkiye-AB İlişkileri ve Fırsatlar” konulu video-konferans toplantısı, 18 Haziran 2020, Ankara

Romanya ziyareti (01-04 Aralık 2019, Bükreş)

Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu

Komisyon, 24 Şubat 2019-28 Temmuz 2020 tarihleri arasında 8 toplantı gerçekleştirmiştir. Söz konusu toplantılardan 5'i Komisyona havale edilen kanun tekliflerini görüşme toplantısı; 3'ü bilgilendirme toplantısı olup Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı ile Kültür ve Turizm Bakanlığıyla gerçekleştirilmiştir.

TBMM Başkanlığınca Komisyona anılan tarihler arasında esas komisyon olarak 35 kanun teklifi; tali komisyon olarak ise 64 kanun teklifi havale edilmiştir. Esas komisyon olarak havale edilen kanun tekliflerinden 4'ü Komisyon tarafından görüşülerek raporları TBMM Başkanlığına sunulmuştur. Tali olarak havale edilmiş olan kanun tekliflerinden 17'si esas komisyon tarafından görüşüldüğü için iade edilmiştir. Yine tali olarak havale edilen kanun tekliflerinden 1'i teklif sahibi tarafından geri alınmıştır. Komisyon gündeminde hâlihazırda esas olarak 53 kanun teklifi, 10 kanun hükmünde kararname; tali olarak ise 68 kanun teklifi bulunmaktadır.

Çevre Komisyonu

24 Şubat 2019-28 Temmuz 2020 tarihlerinde TBMM Başkanlığınca Çevre Komisyonuna, esas komisyon olarak 15 ve tali komisyon olarak 22 kanun teklifi havale edilmiştir.

Komisyonun faaliyet alanına giren;

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından yürütülen politikaların izlenmesi kapsamında sıfır atık projesi, plastik poşet uygulaması ve atık yönetimi,

Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından koordine edilen hayvan hakları ve doğa koruma,

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından yürütülen yenilenebilir enerji,

politikaları hakkında düzenli raporlama yapılmıştır.

Hâlihazırda Komisyonda, esas komisyon olarak 5 Kanun Hükmünde Kararname ve 35 kanun teklifi, tali komisyon olarak ise 47 kanun teklifi bulunmaktadır.

Dışışleri Komisyonu

Komisyon, 24 Şubat 2019-28 Temmuz 2020 tarihleri arasında 16 toplantı yapmıştır.

TBMM Başkanlığınca Komisyona bu tarihler arasında esas komisyon olarak 141 ve tali komisyon olarak 6 kanun teklifi havale edilmiştir.

Komisyon, anılan tarihler arasında esas komisyon olarak 121 kanun teklifini görüşerek karara bağlamış ve raporlarını TBMM Başkanlığına sunmuştur.

Komisyonunda hâlen esas komisyon olarak 44 kanun teklifi ve 4 kanun hükmünde kararname, tali komisyon olarak da 13 kanun teklifi bulunmaktadır.

Komisyona, KKTC Başbakan Yardımcısı ve Dışışleri Bakanı Kudret ÖZERSAY tarafından *“KKTC ve Bölgesel Gelişmeler”* konusunda 16 Ekim 2019’da; Dışışleri Bakan Yardımcısı Yavuz Selim KIRAN tarafından *“Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Libya Devleti Ulusal Mutabakat Hükûmeti Arasında Akdeniz’de Deniz Yetki Alanlarının Sınırlandırılmasına İlişkin Mutabakat Muhtırası”* konusunda 04 Aralık 2019’da brifing verilmiştir.

Dışışleri Komisyonunun Dış İlişkiler Faaliyetleri

Dışışleri Komisyonu, yurt içi ve yurt dışında 26 uluslararası faaliyete katılmış, Komisyon Başkanı 31 büyükelçiyi kabul etmiştir.

Dışışleri Komisyonunun faaliyetleri aşağıda sunulmuştur:

- Ortak Dış ve Güvenlik Politikası (ODGP) ve Ortak Güvenlik ve Savunma Politikası (OGSP) Konferansı (Romanya Dönem Başkanlığı), 06-07 Mart 2019, Bükreş - Romanya
- Helsinki Forumu, 04 Nisan 2019, Helsinki-Finlandiya
- Türkiye-Rusya-İran Parlamentoları Üçlü Dışışleri Komisyonları Toplantısı, 10 Nisan 2019, Moskova-Rusya
- Belçika Başbakan Yardımcısı ve Dışışleri Bakanı Didier REYNERS ile görüşme, 23 Nisan 2019, Ankara
- Avustralya'nın Viktorya Eyaleti Parlamentosu heyeti ile görüşme, 23 Nisan 2019, Ankara
- German Marshall Fund (GMF)&TOBB Konferansı, 30 Nisan 2019, Brüksel- Belçika
- Kore Cumhuriyeti ziyareti, 5-8 Mayıs 2019, Seul-Güney Kore
- Rusya Federasyonu Federasyon Konseyi Başkan Yardımcısı İlyas UMAHANOV ve beraberindeki heyet ile görüşme, 15 Mayıs 2019, Ankara
- Romanya Parlamentosu Temsilciler Meclisi Avrupa İşleri Komisyonu heyeti ile görüşme, 15 Mayıs 2019, Ankara
- Karadağ Parlamentosu Uluslararası İlişkiler Komisyonunun ülkemizi ziyareti, 12 Haziran 2019, Ankara
- Hırvatistan ziyareti, 26-28 Haziran 2019, Zagreb-Hırvatistan
- Türkiye-Azerbaycan-Gürcistan Parlamentoları Dışışleri Komisyonları Üçlü Toplantısı, 14-16 Temmuz 2019, Bakü-Azerbaycan

- Rusya Federasyonu Devlet Duması Dış İlişkiler Komitesi Başkanı Leonid SLUTSKY ile görüşme, 20 Temmuz 2019, Ankara
- Ortak Dış ve Güvenlik Politikası (ODGP) ve Ortak Güvenlik ve Savunma Politikası (OGSP) Konferansı (Finlandiya Dönem Başkanlığı), 04-06 Eylül 2019, Helsinki - Finlandiya
- Belarus ziyareti, 10-13 Eylül 2019, Minsk-Belarus
- Varşova Güvenlik Forumu'na Katılım, 01-04 Ekim 2019, Varşova-Polonya
- Fransa Senatosu Fransa-Türkiye Dostluk Grubu heyeti ile görüşme, 08 Ekim 2019, Ankara
- Letonya Parlamentosu Dışişleri Komisyonunun Türkiye'yi ziyareti, 09 Ekim 2019, Ankara
- Sırbistan Parlamentosu Dışişleri Komisyonunun Türkiye'yi ziyareti, 24 Ekim 2019, Ankara
- Türkiye-Bulgaristan-Romanya Parlamentoları Dışişleri Komisyonları Üçlü Toplantısı, 27-30 Kasım 2019, Sofya-Bulgaristan
- Dışişleri Komisyonu Başkanı Volkan BOZKIR başkanlığındaki heyetin ABD ziyareti, 09-15 Şubat 2020, Washington-ABD
- Karadağ Parlamentosu Başkanı Ivan BRAJOVIC ile görüşme, 19 Şubat 2020, Ankara
- Avrupa Parlamentosu Dışişleri Komisyonu heyetiyle görüşme, 25 Şubat 2020, Ankara
- Ortak Dış ve Güvenlik Politikası (ODGP) ve Ortak Güvenlik ve Savunma Politikası (OGSP) Konferansı (Hırvatistan Dönem Başkanlığı), 02-04 Mart 2020, Zagreb - Hırvatistan
- Gürcistan Parlamentosu Dışişleri Komisyonu Başkanı Irakli BERAIA ile videokonferans görüşmesi, 04 Mayıs 2020

- Türkiye-Azerbaycan-Gürcistan Dışışleri Komisyonları Toplantısı videokonferansla üçlü toplantı, 12 Mayıs 2020
- Ayrıca Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Alt Komisyonu 09-14 Şubat 2020 tarihlerinde Almanya-Belçika-Hollanda'ya Batı Avrupa çalışma ziyareti gerçekleştirmiştir.

ABD ziyareti (09-15 Şubat 2020)

Dilekçe Komisyonu

Dilekçe Komisyonu, Anayasa'daki dilekçe hakkı kapsamında ve yasama denetiminin bir parçası olarak vatandaşlardan ve karşılıklılık esası gözetilmek kaydıyla Türkiye'de ikamet eden yabancılardan gelen başvuruları, ilgili mevzuat çerçevesinde incelemekte, raporlamakta, gerektiğinde ilgili idarelere önerilerde bulunmakta ve söz konusu önerilerin ilgili idareler nezdinde uygulanmasını takip etmektedir.

24 Şubat 2019-28 Temmuz 2020 tarihleri arasında e-Dilekçe sistemine 20.506 kişi yeni kayıt olmuştur. Hâlihazırda programın 236.228 kullanıcısı bulunmaktadır.

Dilekçe Komisyonuna, belirtilen tarihler arasında 8.714 başvuruda bulunulmuş olup bunların dağılımına ilişkin bilgiler aşağıda yer almaktadır.

Yapılan Başvuru Şekline Göre Dilekçe Sayıları		
e-Devlet	261	% 3,00
e-Dilekçe	6.792	% 77,94
Elden	76	% 0,87
Faks	20	% 0,23
Kamu Kurumlarından	88	% 1,01
Milletvekili Tarafından	365	% 4,19
Posta	1.108	% 12,72
Kurum İçi	4	% 0,05
Başvurunun İmzalanma Şekline Göre Dilekçe Sayıları		
Şahsi İmzalı	6.242	% 71,63
Toplu İmzalı*	2.424	% 27,82
Diğer Dilekçeler	48	% 0,55
* Toplu imza ile yapılan 2.424 başvuruda imza atarak katılan kişi sayısı 69.424 olmuştur.		
Başvuru Yapanlara Göre Dilekçe Sayıları		
Kadınlardan Gelen	2.474	% 28,39
Erkeklerden Gelen	6.164	% 70,74
Tüzel Kişilerden Gelen	76	% 0,87

Dilekçe Komisyonuna yapılan başvurular konuları itibarıyla değerlendirildiğinde, en fazla *"Adalet ve Güvenlik"* konusunda başvuru geldiği görülmektedir. Ayrıca, Dilekçe Komisyonuna yurt içinden en fazla İstanbul, en az ise Bayburt ilinde ikamet eden vatandaşlar tarafından başvuru yapılmıştır. Yurt dışından yapılan başvuru sayısı 45 olup bu başvuruların 17'si Almanya'dan, 6'sı Avusturya'dan, 5'i Hollanda'dan yapılmıştır.

İlk 5 Başvuru Konusu

Başvuru Konusu	Dilekçe Sayısı	Yüzde Oranı
Adalet ve Güvenlik	2.319	% 26,61
İhbar ve Şikâyetler	667	% 7,65
Kişisel Özgürlük ve Hak Talepleri	588	% 6,75
Personel İşlemleri	586	% 6,72
Öteki İstek ve Dilekler	1.662	% 19,07

En Çok Başvuru Gelen İller

İl	Dilekçe Sayısı	Yüzde Oranı
İstanbul	1.853	% 21,26
Ankara	1.070	% 12,28
İzmir	452	% 5,19

En Az Başvuru Gelen İller

İl	Dilekçe Sayısı	Yüzde Oranı
Bayburt	4	% 0,05
Iğdır	10	% 0,11
Tunceli	11	% 0,13

Dilekçe Komisyonu Başkanlık Divanı

16 Temmuz 2018 tarihli Dilekçe Komisyonu Genel Kurul toplantısında seçilen Başkanlık Divanı; 21.03.2019, 18.04.2019, 08.05.2019, 23.05.2019, 30.05.2019, 14.06.2019, 03.07.2019, 18.07.2019, 02.09.2019, 04.10.2019, 07.10.2019, 18.10.2019, 25.10.2019, 27.11.2019, 18.12.2019, 23.12.2019, 16.01.2020, 14.02.2020, 06.03.2020, 15.04.2020, 04.06.2020, 02.07.2020 ve 17.7.2020 tarihlerinde gerçekleştirdiği 23 toplantıda 7.735 dilekçe hakkında 3.921 karar almıştır. 737 dilekçe mevzuata uygun olmadığından ya da mükerrer olması sebebiyle işleminden kaldırılarak hıfz olunmuştur.

Dilekçe Komisyonu Genel Kurulu

Dilekçe Komisyonu çalışma usul ve esaslarını düzenleyen mevzuatta öngörülen, toplumsal boyutu olan ve genellikle arz eden dilekçeler birleştirilerek Dilekçe Komisyonu Genel Kurulu (DKGK) marifetiyle incelenmektedir.

Komisyon bu dönemde, 20 Kasım 2019 tarihinde 1 Genel Kurul toplantısı yapmış ve 16 Temmuz 2020 tarihinde 27. Yasama Dönemi 2. Devre Başkanlık Divanı seçimi için toplantı gerçekleştirmiştir.

Alt Komisyonlar

DKGK'nin kurduğu ve hâlen çalışmaları devam eden Alt Komisyonlar aşağıda sunulmuştur:

1. Dersim Olayları (1937-1938) ve Sonrasında Yaşananlar Nedeniyle Oluşan Mağduriyetlerin Giderilmesi Talebini İçeren Dilekçelere İlişkin Kurulan Alt Komisyon

DKGK'nin 17 Şubat 2012 tarihli ve 4 sayılı Kararıyla kurulan Alt Komisyon çalışmaları devam etmektedir.

2. Obezite Tedavi Yöntemlerinden Cerrahi Uygulamalarda Malpraktis İddialarının Araştırılması ve Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Alt Komisyonu

DKGK'nin 31 Ekim 2018 tarihli ve 4 sayılı Kararıyla kurulan Alt Komisyon, anılan tarihler arasında 15.05.2019, 29.05.2019, 16.10.2019, 06.11.2019, 18.12.2019, 15.01.2020 ve 16.01.2020 tarihlerinde toplam 7 toplantı yapmış olup çalışmaları devam etmektedir.

3. Devre Mülk ve Devre Tatil Sektörlerinde Yaşanan Mağduriyet İddialarının Araştırılması ve Alınabilecek Önlemlerin Belirlenmesi Alt Komisyonu

DKGK'nin 31 Ekim 2018 tarihli ve 5 sayılı Kararıyla kurulan Alt Komisyon, bu dönemde 09.10.2019, 30.10.2019, 04.03.2020 ve 10.03.2020 tarihlerinde toplam 4 toplantı yapmış olup çalışmaları devam etmektedir.

4. Ön Ödemeli Gayrimenkul Satışlarında Yaşanılan Sorunların Araştırılması ve Alınabilecek Önlemlerin Belirlenmesi Alt Komisyonu

DKGK'nin 20 Kasım 2019 tarihli ve 10 sayılı Kararıyla kurulan Alt Komisyon, kurulduğu tarihten 31 Mayıs 2020 tarihine kadar 1 toplantı yapmış olup çalışmaları devam etmektedir.

Sonuç olarak; Dilekçe Komisyonunda, anılan tarihler arasında 1 Genel Kurul toplantısı, 12 Alt Komisyon toplantısı, 3 yerinde inceleme ve 20 Başkanlık Divanı toplantısı yapılmış, bu çerçevede Başkanlık Divanı toplantıları hariç 28,5 saat çalışılmıştır. Dilekçe Komisyonunca mezkûr dönemde 4 Genel Kurul Kararı alınmıştır.

Yerinde İnceleme Çalışması

Erdal BÜYÜKSARI'ya ait 1024 numaralı dilekçedeki talep üzerine, 22.11.2018 tarihinde Konya Kapalı Havzası'ndaki yeraltı sularının durumunu değerlendirmek ve oluşan obrukları incelemek için Konya ilinde; 30-31 Temmuz 2019 tarihleri arasında ise Ergene Kapalı Havzası'ndaki yeraltı sularının durumunu değerlendirmek için Tekirdağ ve Kırklareli illerinde yerinde inceleme gerçekleştirilmiştir.

Yüksel Duran ÖZSOY'a ait 8640 numaralı dilekçedeki talep üzerine, 28 Haziran 2019 tarihinde Karaman'da yer alan Urgan Mahallesi ve taşınabileceği köylere ilişkin durumu değerlendirmek üzere Karaman ilinde yerinde inceleme gerçekleştirilmiştir.

Serhat DEMİREL'e ait 7978 numaralı dilekçedeki talep üzerine, 11-12 Temmuz 2019 tarihleri arasında Mersin ilinde bulunan Tarsus Ceza İnfaz Kurumunda, ceza infaz kurumlarının genel durumu hakkında bilgi edinmek amacıyla yerinde inceleme gerçekleştirilmiştir.

Dilekçe Komisyonunun dış ilişkiler faaliyetleri kapsamında Komisyon Başkanı, KKTC Cumhuriyet Meclisi Dilekçe ve Ombudsman Komitesi üyelerinden oluşan heyeti 13-17 Kasım 2019 tarihlerinde Ankara'da kabul etmiştir.

Dilekçe Komisyonu ve İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Oluşan Karma Komisyonun Faaliyetleri

6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu'nun 3. maddesinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Oluşan Karma Komisyon tanımlanmış ve Kurumun hazırlayacağı yıllık rapor hakkındaki görevleri 22. maddede, baş denetçi ile denetçilerin seçilmesi konusundaki görevleri ise 11. maddede hüküm altına alınmıştır.

Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Oluşan Karma Komisyonunda 24.02.2018-16.07.2020 tarihleri arasında 4 Karma Alt Komisyon Toplantısı (14.05.2019, 16.10.2019, 10.03.2020, 03.06.2020) ve 3 Karma Komisyon Toplantısı (31.10.2019, 04.03.2020, 17.06.2020) gerçekleştirilmiş olup 12 saat süreyle görüşme yapılmıştır.

Kamu Denetçiliği Kurumu Yıllık Raporlarının Görüşülmesi

2018 Yılı Yıllık Raporu

Kamu Denetçiliği Kurumunun 2018 yılında yürüttüğü faaliyetleri ve önerileri kapsayan Yıllık Raporu, 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu'nun 22. maddesi gereğince anılan Kurum tarafından hazırlanarak Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyona, Kamu Denetçiliği Kurumunun 30.01.2019 tarihli yazısıyla gönderilmiştir.

Karma Komisyon, Kamu Denetçiliği Kurumu'nun 2018 Yılı Yıllık Raporu'nu değerlendirmek için 13.02.2019 tarihinde toplanmış ve bir Karma Alt Komisyon kurulmasına ve kurulan bu Karma Alt Komisyonun 9 üyeden oluşmasına karar vermiştir.

Karma Alt Komisyon 21.02.2019 tarihinde toplanarak Alt Komisyon başkanını seçmiş, çalışma usul ve esasları ile çalışma takvimini belirlemiştir. Karma Alt Komisyonun 14.05.2019 tarihli ikinci ve 16.10.2019 tarihli üçüncü Karma Alt Komisyon toplantılarında; Kurumun bilgi ve belge taleplerine olumlu yaklaşılmaması ya da tavsiye kararına uyulmaması nedeniyle, 13 Kurum Kararı hakkında Millî Eğitim Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Hacettepe Üniversitesi Rektörlüğü, Biga Belediye Başkanlığı, Kadıköy Belediye Başkanlığı ile Türkiye Futbol Federasyonu Başkanlığı temsilcileri çağırılmış ve yaşanan problemler karşılıklı müzakere edilmiştir.

Alt Komisyonun çalışmalarını tamamlayıp raporunu Karma Komisyon Başkanlığına sunmasından sonra Karma Komisyonun 31.10.2019 tarihli toplantısında Kamu Denetçiliği Kurumunun 2018 Yılı Yıllık Raporu hakkında Karma Alt Komisyonca hazırlanan Rapor gündeme alınmıştır. Karma Alt Komisyon Raporunun benimsenmesinin ardından yapılan görüşmelerde; Kamu Denetçiliği Kurumu 2018 Yılı Yıllık Raporu Hakkında Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu'nun aynen benimsenmesine ve 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu'nun 22. maddesindeki amir hüküm

gereğince ivedilikle görüşülmesini teminen Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda görüşülmek üzere TBMM Başkanlığına sunulmasına karar verilmiştir.

TBMM Başkanlığına sunulan Karma Komisyon Raporu 131 sıra sayısı ile bastırılmış ve 13.11.2019 tarihinde dağıtılarak TBMM Genel Kurul gündemindeki yerini almıştır. Genel Kurulun 02.01.2020 tarihli 41. Birleşiminde görüşülmüştür.

2019 Yılı Yıllık Raporu

Kamu Denetçiliği Kurumunun 2019 yılında yürüttüğü faaliyetleri ve önerileri kapsayan Yıllık Raporu, 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu'nun 22. maddesi gereğince anılan Kurum tarafından hazırlanarak Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyona, Kamu Denetçiliği Kurumunun 30.01.2020 tarihli yazısıyla gönderilmiştir.

Karma Komisyon, Kamu Denetçiliği Kurumunun 2019 Yılı Yıllık Raporu'nu değerlendirmek için 04.03.2020 tarihinde toplanmış ve bir Karma Alt Komisyon kurulmasına ve kurulan bu Karma Alt Komisyonun 13 üyeden oluşmasına karar vermiştir.

Karma Alt Komisyon 10.03.2020 tarihinde toplanarak Alt Komisyon başkanını seçmiş, çalışma usul ve esasları ile çalışma takvimini belirlemiştir. Karma Alt Komisyonun 03.06.2020 tarihli ikinci Karma Alt Komisyon toplantısında; Kurumun verdiği kararlara olumlu yaklaşan 7 Kurum Kararı hakkında Millî Eğitim Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Millî Savunma Bakanlığı, Ölçme Seçme ve Yerleştirme Merkezi, ŞAP Enstitüsü Müdürlüğü, Türkiye Noterler Birliği Başkanlığı temsilcileri çağrılmış ve gösterilen özen ve hassasiyetten dolayı teşekkür edilmiştir.

Kurumun verdiği kararlara olumsuz yaklaşan 6 Kurum Kararı hakkında; Millî Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkanlığı, Ölçme Seçme ve Yerleştirme Merkezi, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı İlkokul Öğretmenleri Sağlık ve Sosyal Yardım Sandığı

Genel Müdürlüğü (İLKSAN) temsilcileri çağrılmış ve sorun yaşanan konular hakkında istişare edilmiştir.

Alt Komisyonun çalışmalarını tamamlayıp raporunu Karma Komisyon Başkanlığına sunmasından sonra, Karma Komisyonun 17.06.2020 tarihli toplantısında Kamu Denetçiliği Kurumunun 2019 Yılı Yıllık Raporu hakkında Karma Alt Komisyonca hazırlanan Rapor gündeme alınmıştır. Karma Alt Komisyon Raporunun benimsenmesinin ardından yapılan görüşmelerde; Kamu Denetçiliği Kurumu 2019 Yılı Yıllık Raporu Hakkında Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu'nun aynen benimsenmesine ve 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu'nun 22. maddesindeki amir hüküm gereğince ivedilikle görüşülmesini teminen Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda görüşülmek üzere TBMM Başkanlığına sunulmasına karar verilmiştir.

TBMM Başkanlığına sunulan Karma Komisyon Raporu 219 sıra sayısı ile bastırılmış ve 25.06.2020 tarihinde dağıtılarak TBMM Genel Kurul gündemindeki yerini almıştır.

Dilekçe Hakkı Çalıştayı

Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemine geçilmesiyle birlikte vatandaşların hak arama yolu olarak tanımlanan dilekçe hakkının etkin kullanımı, uygulamaya geçirilen yasaların etkilerinin izlenmesi ve değişiklik önerileri için geri bildirim alınması yasama süreci ve denetimi açısından ihtiyaç hâline gelmiştir. Bu kapsamda idareden gelen cevabın kalitesinin artırılması, hak kayıplarının telafi edilmesi ve benzeri amaçlar için sistem, süreç, uzmanlaşma, koordinasyon ve benzeri hususların gözden geçirilerek geliştirilmesi ve etkin yönetimi büyük önem kazanmaktadır.

TBMM'nin kuruluşunun 100. yılı etkinlikleri kapsamında yasama kalitesinin artırılmasında dilekçe hakkının kullanımı ve yeni gelişmeler konusunda 12 Şubat 2020 tarihinde düzenlenen Dilekçe Hakkı Çalıştayı'nın açılışı, Dilekçe Komisyonu Başkanı Mihrimah Belma SATIR, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat OKTAY

ile TBMM Başkanı Prof. Dr. Mustafa ŞENTOP'un konuşmalarıyla yapılmıştır. Ardından yapılan eş zamanlı üç oturumda müstakil birim başkanı (strateji geliştirme, teftiş kurulu, rehberlik ve teftiş, bilgi işlem başkanları) ya da bağlı bulunulan genel müdür düzeyinde Bakanlıklar temsil edilmiştir.

Belge ve işlem talepleri temalı 1. Oturum; Dilekçe Komisyonu Başkanı Mihrimah Belma SATIR, Strateji ve Bütçe Başkanı Naci AĞBAL ve Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Mehmet BARCA'nın moderatörlüğünde yürütülmüştür. Bakanlıkların Strateji Geliştirme Başkanları arasında Bakanlıkların sunduğu hizmetlere ilişkin olarak; mevzuat, hizmetler hakkında toplumun bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesi, sunulan hizmetlerdeki sorunların tespitinde başvuruların yeri ile uygulanan kanun ve kararların etki analizi ve kanun değişikliği taleplerinin tespiti konuları ele alınmıştır.

İhbar ve şikâyetler üzerine denetim talepleri temalı 2. Oturum; İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanı Hakan ÇAVUŞOĞLU, Devlet Denetleme Kurulu Başkanı Yunus ARINCI ve TBMM Yasama ve Denetim Hizmetlerinden Sorumlu Genel Sekreter Yardımcısı Dr. Selçuk GİŞİ moderatörlüğünde yürütülmüştür. Bakanlıkların Rehberlik ve Teftiş Kurulu Başkanları arasında idari denetimin tarihçesi (dünü-bugünü-yarını) ve denetimde yeni trendler, idarenin iş ve işlemlerinde kanunlara uygunluğun sağlanmasında denetim yöntemleri, kanunların etki analizinde idari denetim birimlerinin rolü ile Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi ve idari denetimin yeniden yapılandırılması konuları ele alınmıştır.

Dilekçe hakkında dijital dönüşüm temalı 3. Oturum; Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Başkanı Canan KALSIN, Dijital Dönüşüm Ofisi Başkanı Ali Taha KOÇ ve Ankara Üniversitesi BEYAS Koordinatörü Prof. Dr. Fahrettin ÖZDEMİRCİ moderatörlüğünde yürütülmüştür. Bakanlıkların Bilgi İşlem Başkanları arasında bilgi toplumunda birey ve devlet iletişiminin dijitalleşmesi, kurumsal bilginin kamu açık verisine dönüşümü ve bireysel başvuruların

azaltılmasındaki rolü, bilgi ve belge yönetim disiplininde kurumsal dilekçe yönetim sistemleri, birlikte çalışabilir bilgi yönetim sistemlerinin geliştirilmesi, dilekçe yönetim sistemlerinin kullanım süreçleri ile dijitalleşme sonrası kanunların hazırlanmasında gelişen fırsatlar ve zorluklar ele alınmıştır.

Güvenlik ve İstihbarat Komisyonu

Komisyon, 24 Şubat 2019-28 Temmuz 2020 tarihleri arasında 7 toplantı gerçekleştirmiştir.

Komisyonun bu toplantılarında; *"Devlet İstihbarat Hizmetleri ile Güvenlik ve İstihbari Nitelikteki Faaliyetlere İlişkin 2018 Yılı Raporu"* ilgili kurum temsilcilerinin de katılımıyla görüşülmüş ve söz konusu yıllık rapor için hazırlanan Komisyon Raporu, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmuş olup ayrıca 16 Temmuz 2020 tarihli toplantıda başkan, başkanvekili, sözcü ve kâtip seçimi yapılmıştır.

İçişleri Komisyonu

TBMM Başkanlığınca Komisyona 24 Şubat 2019-28 Temmuz 2020 tarihleri arasında, esas komisyon olarak 216 kanun teklifi; tali komisyon olarak ise 162 kanun teklifi havale edilmiştir.

Komisyon, esas komisyon olarak 4 kanun teklifini görüşerek karara bağlamış ve raporlarını TBMM Başkanlığına sunmuştur.

Komisyonunda hâlen esas komisyon olarak 9 kanun hükmünde kararname ve 439 kanun teklifi; tali komisyon olarak 308 kanun teklifi bulunmaktadır.

Komisyonun dış ilişkiler faaliyetleri kapsamında komisyon başkanı, 01 Ekim 2019 tarihinde Ankara'da Vietnam Komünist Partisi Merkez Komitesi Sekreteri, Politbüro üyesi ve Halk Seferberliği Komisyonu Başkanı ile görüşmüştür.

İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu

Komisyon, 24 Şubat 2019-28 Temmuz 2020 tarihleri arasında 8 toplantı gerçekleştirmiş, 1 yurt dışı gözlem ziyaretinde bulunmuştur.

Komisyonumuza, anılan tarihler arasında 1'i esas olmak üzere 18 kanun teklifi gelmiş olup bunlardan görüşülen bir kanun teklifi olmamıştır.

Komisyonun 11 Haziran 2020 tarihli toplantısında, COVID-19 pandemisi sürecinde ülkemizdeki cezaevlerinin durumu ve alınan tedbirler konusunda Adalet Bakanlığı Bakan Yardımcısı Uğurhan KUŞ'un bilgilendirme sunumu dinlenmiş ve kâtip üye seçimi yapılmıştır.

Komisyonun 16 Temmuz 2020 tarihli toplantısında Başkanlık Divanı seçimi gerçekleştirilmiş; 21 Temmuz 2020 tarihli toplantısında, Hükümlü ve Tutuklu Haklarını İnceleme Alt Komisyonu, Göç ve Uyum Alt Komisyonu ile Çocuk Hakları Alt Komisyonu kurulmasına karar verilmiş ve ayrıca İstanbul Milletvekili Serap YAŞAR'ın "*Avrupa'da Kayıp Mülteci ve Göçmen Çocuklar Raporu*" hakkındaki sunumu dinlenilmiştir.

Hükümlü ve Tutuklu Haklarını İnceleme Alt Komisyonunun 25 Haziran 2020 tarihli toplantısında, "*Düzce, Kırıkkale ve Keskin*

Ceza İnfaz Kurumları İnceleme Raporları” görüşülmüş; 21 Temmuz 2020 tarihli toplantısında başkan seçimi yapılmıştır.

Göç ve Uyum Alt Komisyonunun 03-04 Mart 2020 tarihlerinde Edirne iline gerçekleştirdiği çalışma ziyareti neticesinde düzenlenen *“Türkiye-Yunanistan Sınır Bölgesindeki Sığınmacı Geçişlerinin Yerinde İncelenmesine İlişkin Rapor”*, 24 Haziran 2020 tarihli Alt Komisyon toplantısında kabul edilerek İnsan Haklarını İnceleme Komisyonuna havale edilmiştir. Alt Komisyonun 21 Temmuz 2020 tarihli toplantısında başkan seçimi gerçekleştirilmiştir.

Çocuk Hakları Alt Komisyonu, 08 Temmuz 2020 tarihinde uzaktan eğitim süreci ve Eğitim Bilişim Ağı (EBA) hakkında bilgi almak üzere, Millî Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğüne bir çalışma ziyareti gerçekleştirmiş; 21 Temmuz 2020 tarihli toplantısında ise başkan seçimi yapılmıştır.

Alt Komisyonlar

1. Göç ve Uyum Alt Komisyonu; kamu kurum ve kuruluşları ile çeşitli sivil toplum kuruluşlarının yetkililerini dinlemiş, 7 toplantı ve 4 çalışma ziyareti gerçekleştirmiştir.
2. Hükümlü ve Tutuklu Hakları Alt Komisyonu; 7 toplantı yapmış, 13 cezaevinde yerinde incelemede bulunmuştur.
3. Çocuk Hakları Alt Komisyonu; 5 toplantı yapmış, 2 yurt dışı ve 3 yurt içi inceleme ziyaretinde bulunmuştur.

Heyet İncelemeleri

Komisyon adına bir heyet, 28-29 Ocak 2020 tarihlerinde Cenevre'deki Birleşmiş Milletler Ofisinde Türkiye'nin Evrensel Periyodik İnceleme Üçüncü Tur oturumlarına gözlemci olarak katılmıştır.

Başvurular

Komisyon, anılan tarihler arasında 4.001 başvuru yapılmış olup bunlardan 3.883'ü işleme alınmıştır. Başvurular arasında ilk sıralarda cezaevlerindeki tutuklu ve hükümlülerden gelen başvurular ile yargı mercilerinin kararlarından memnuniyetsizlik konuları yer almaktadır. Bunların yanı sıra başvurular; sosyal güvenlik mevzuatından kaynaklı şikâyetler, maddi yardım talepleri, sağlık ve eğitim hizmetlerinden şikâyetler, yasal düzenleme ve yerinde inceleme talepleri gibi hususları ihtiva etmektedir.

Dış İlişkiler Faaliyetleri

Komisyon, anılan tarihler arasında yurt dışı ve yurt içi olmak üzere çeşitli heyetler ile görüşmelerde bulunmuştur. Bu ziyaretlerde hem Komisyon çalışmaları hem de Türkiye ve dünyadaki insan hakları meseleleri hakkında görüş alışverişinde bulunulmuştur. Bu faaliyetler aşağıdaki şekildedir;

- Göç ve Uyum Alt Komisyonu Başkanının Almanya Büyükelçisini kabulü, 06 Mart 2019, Ankara
- İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanının Hollanda Büyükelçisini kabulü, 14 Mayıs 2019, Ankara
- İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanının AGİT Medya Özgürlüğü Temsilcisini kabulü, 12 Haziran 2019, Ankara
- BM Mukim Temsilcisinin İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanı ile görüşmesi, 16 Ekim 2019, Ankara
- TBMM'nin ev sahipliği ve İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun öncülüğünde BM Türkiye Mukim Temsilciliği

iş birliğiyle düzenlenen “İnsan Hakları ve Gençlik” konulu Sempozyum, 10 Aralık 2019, Ankara

- İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanının, Danimarka’nın Dışişleri Bakanlığı mensubu Din ve İnanç Özgürlüğü Özel Temsilcisi Büyükelçi Michael SUHR ile görüşmesi, 30 Ocak 2020, Ankara
- İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanının Moğolistan Başbakan Yardımcısı Ulziisaikhan ENKHTUVSHİN ile görüşmesi, 05 Şubat 2020, Ankara
- İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanının Avrupa Parlamentosu Dış İlişkiler Komisyonu üyeleri ile görüşmesi, 25 Şubat 2020, Ankara
- İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanının Macaristan Temel Haklar Komiserliği (Ombudsman) Kurumu heyetini kabulü, 09 Mart 2020, Ankara

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu (KEFEK)

24 Şubat 2019-28 Temmuz 2020 tarihleri arasında Komisyona 75 kanun teklifi tali olarak havale edilmiştir.

Komisyon, 4 toplantı gerçekleştirmiştir. Bu toplantılarda kurulan Alt Komisyonların faaliyetleri değerlendirilmiş ve yapılan çalışma ziyaretleri ve Siyasette Kadın Çalıştayı'na ilişkin değerlendirmelerde bulunulmuştur. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı ile 11. Kalkınma Planı'nda “kadın”ın sosyal ve ekonomik tüm alanlarda yerinin korunması ve güçlendirilmesine ilişkin olarak yapılan toplantılar değerlendirilmiş ve Komisyonun 2020 faaliyet planı istişare edilmiştir. Ayrıca “Türkiye’de Yaşayan Engelli Kadınlar ile Engellilere Bakmakta Olan Kişilerin Sorunları ve Çözüm Önerileri Konulu Alt Komisyonu Raporu” ile “Başta Kız Çocukları Olmak Üzere Gençlerin Bilim, Teknoloji, Mühendislik ve Matematik Alanlarına Yönlendirilmesi Konulu Alt Komisyon Raporu” görüşülmüş ve karara bağlanmıştır.

Alt Komisyonlar

28 Temmuz 2020 tarihi itibarıyla Komisyon bünyesinde “İstanbul Sözleşmesinin Etkin Uygulanması ve İzlenmesi Konulu Alt Komisyon” faaliyetlerine devam etmektedir.

24 Şubat 2019-28 Temmuz 2020 tarihleri arasında Başta Kız Çocukları Olmak Üzere Gençlerin Bilim, Teknoloji, Matematik ve Mühendislik Alanlarına Yönlendirilmesi Konulu Alt Komisyon 16; İstanbul Sözleşmesinin Etkin Uygulanması ve İzlenmesi Konulu Alt Komisyon ise 11 toplantı yapmıştır.

Komisyon Gelen Başvurular

Belirtilen tarih aralığında Komisyona vatandaşlardan ve milletvekillerinden 30 başvuru gelmiştir. Bunlara ilişkin gerekli işlemler yapılarak başvuru sahipleri bilgilendirilmiştir.

Komisyunun Dış İlişkiler Faaliyetleri

Komisyon;

- 11-14 Mart 2019 tarihleri arasında ABD’de düzenlenen “*Toplumsal Koruma Sistemleri, Kamu Hizmetlerine Erişim ve Cinsiyet Eşitliği ile Kadın ve Kız Çocuklarının Güçlendirilmesine Yönelik Sürdürülebilir Altyapı*” konulu Birleşmiş Milletler Kadının Statüsü Komisyonu 63. Oturumuna,
- 25-27 Haziran 2019 tarihleri arasında Japonya’da gerçekleştirilen “*Dünya Kadın Parlamenterler Zirvesi*”ne katılım sağlamıştır.

Komisyunun Yürüttüğü Projeler ve Proje Faaliyetleri

02-04 Kasım 2019 tarihleri arasında Parlamentolararası Birlik (PAB) ve BM-Kadın Birimi (UN-WOMEN) iş birliği ile İstanbul’da “*Siyasette Kadın Çalıştayı*” gerçekleştirilmiştir.

Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonu

Komisyon, 24 Şubat 2019-28 Temmuz 2020 tarihleri arasında 3'ü üst komisyon, 34'ü alt komisyon olmak üzere 37 toplantı gerçekleştirmiştir.

Üst Komisyon toplantılarının ikisinde 2011-2016 yılları raporlarına yapılan itirazlar görüşülerek Genel Kurula sunulmuş, üçüncüsünde ise Sayıştay Raporlarının hazırlanması süreçleri ve Alt Komisyon toplantıları hakkında bilgilendirme yapılmıştır.

Alt Komisyon toplantılarında Komisyonun denetim kapsamında bulunan kuruluşların 2017 ve 2018 hesap yılları denetimleri gerçekleştirilmiştir.

Toplantılar yaklaşık 116 saat sürmüştür.

Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu

Komisyon, 24 Şubat 2019-28 Temmuz 2020 tarihleri arasında Millî Eğitim Bakanlığı, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı ve Türkiye Maarif Vakfı ile yaptığı bilgilendirme toplantıları başta olmak üzere 9 toplantı gerçekleştirmiştir.

TBMM Başkanlığınca Komisyona bu tarihler arasında; esas komisyon olarak 90, tali komisyon olarak 93 kanun teklifi havale edilmiştir.

Komisyon, esas komisyon olarak 3 kanun teklifini görüşerek karara bağlamış ve raporlarını TBMM Başkanlığına sunmuştur.

Komisyon, başkan veya üyeler düzeyinde görev alanı ile ilgili olarak meslek, sivil toplum kuruluşu ve sendikalar ile çeşitli görüşmeler gerçekleştirmiş, düzenlenen bazı etkinlik ve toplantılara katılmıştır.

Komisyonun dış ilişkiler faaliyeti kapsamında Komisyon Başkanı 25 Şubat 2019 tarihinde Ankara’da Bulgaristan Millî Eğitim Komisyon Başkanı ile görüşme gerçekleştirmiştir.

Millî Savunma Komisyonu

24 Şubat 2019-28 Temmuz 2020 tarihleri arasında Millî Savunma Komisyonu, 1'i yeni askerlik sistemine ilişkin bilgilendirme toplantısı olmak üzere 5 toplantı gerçekleştirmiştir.

Bu dönemde TBMM Başkanlığınca Komisyona, esas komisyon olarak 43, tali komisyon olarak ise 80 kanun teklifi havale edilmiştir.

Komisyon, esas komisyon olarak 3 kanun teklifini görüşerek karara bağlamış ve raporunu TBMM Başkanlığına sunmuştur. Komisyona esas komisyon olarak havale edilen 1 kanun teklifi, teklif sahibi milletvekili tarafından geri alındığı, tali olarak havale edilen 6 kanun teklifi ise esas komisyon tarafından görüşüldüğü için TBMM Başkanlığına iade edilmiştir.

Komisyonunda hâlen esas komisyon olarak 67, tali komisyon olarak da 134 kanun teklifi bulunmaktadır.

Komisyon; Türk Havacılık ve Uzay Sanayii ile Millî İstihbarat Teşkilatı Başkanlığına inceleme ziyaretleri gerçekleştirmiş, Millî Savunma Bakanlığının ev sahipliğinde düzenlenen “*IDEF 2019 - 14. Uluslararası Savunma Sanayii Fuarı*”na katılmıştır.

Komisyonun dış ilişkiler faaliyetleri kapsamında;

Millî Savunma Komisyonu Başkanı İsmet Yılmaz, ABD Temsilciler Meclisi Silahlı Hizmetler Komitesi Üyesi Robert Wittman ve Enerji ve Ticaret Komitesi Üyesi Bill Flores onuruna 17 Kasım 2019 tarihinde Ankara’da bir akşam yemeği vermiş ve Kosova Heyetinin Millî Savunma Komisyonu Başkanı ile 25 Nisan 2019 tarihinde Ankara’da görüşme gerçekleştirmiştir. Ayrıca 4-6 Kasım 2019 tarihleri arasında Tiran’da yapılan “*Güneydoğu Avrupa Parlamentoları Savunma ve Güvenlik Komiteleri Temsilcileri Yıllık Toplantısı*”na Millî Savunma Komisyonu

Başkanvekili Bursa Milletvekili Refik Özen katılmıştır. Bununla birlikte Komisyon Başkanı; Birleşik Krallık, Almanya, Fransa, Belçika ve İsveç parlamentolarında faaliyet gösteren muadili komisyon başkanlarını, beraberlerinde heyetle Türkiye'ye davet etmiştir.

Plan ve Bütçe Komisyonu

Komisyonunda, 24 Şubat 2019-28 Temmuz 2020 tarihleri arasında 45 toplantı gerçekleştirilmiştir. Toplantılarda; başta Merkezi Yönetim Bütçe ve Kesin Hesap Kanunu Tekliflerinin görüşmeleri ile On Birinci Kalkınma Planının ve Komisyona havale edilen diğer kanun tekliflerinin görüşmeleri ve Sayıştay üyeliği ön seçimi gerçekleştirilmiştir. Ayrıca bu süreçte Komisyon Başkanlık Divanının seçimi yanında, 1211 sayılı T.C. Merkez Bankası Kanunu'nun 42. maddesi gereği bilgilendirme toplantısı ve 6741 sayılı Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketinin Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un “Denetim” başlıklı 6. maddesi kapsamında Varlık Fonu ile ilgili toplantılar gerçekleştirilmiştir.

TBMM Başkanlığınca Komisyona anılan dönemde esas komisyon olarak 618 kanun teklifi, 2 Cumhurbaşkanlığı tezkeresi ve 3 Sayıştay Başkanlığı tezkeresi (194 Sayıştay raporunu kapsayan 2 Sayıştay tezkeresi ile Sayıştayda açık bulunan üyelikler için yapılacak ön seçime ilişkin tezkere); tali komisyon olarak ise 241 kanun teklifi havale edilmiştir.

Anılan süreçte Komisyonunda, esas komisyon olarak 12 kanun teklifi, 1 Cumhurbaşkanlığı tezkeresi ve 3 Sayıştay Başkanlığı tezkeresi görüşülerek karara bağlanmıştır. Kanun tekliflerinden ikisi, 2020 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 2018 yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'dir. Komisyon tarafından karara bağlanan kanun tekliflerinin tamamı Genel Kurulda kabul edilerek kanunlaşmıştır. Bununla birlikte, komisyon tarafından görüşülen 3 Sayıştay Başkanlığı tezkeresinden 2'si; 5'i genel denetim ve 189'u kamu idarelerine ait olmak üzere toplam 194 denetim raporuna ilişkin tezkerelerdir.

Komisyonunda hâlen; esas komisyon olarak 1.237 kanun teklifi, 197 kanun hükmünde kararname; tali komisyon olarak da 394 kanun teklifi ve 5 kanun hükmünde kararname bulunmaktadır.

Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu

Komisyon, 24 Şubat 2019 - 28 Temmuz 2020 tarihleri arasında Sağlık Bakanlığının COVID-19 küresel salgınıyla ilgili çalışma ve faaliyetleri hakkında iki bilgilendirme toplantısı gerçekleştirmiştir.

Anılan tarihler arasında Komisyona; esas komisyon olarak 44, tali komisyon olarak 425 kanun teklifi havale edilmiştir.

Komisyonunda hâlen esas komisyon olarak 8 kanun hükmünde kararname ve 141 kanun teklifi; tali komisyon olarak da 735 kanun teklifi bulunmaktadır.

Komisyonun dış ilişkiler faaliyeti kapsamında Komisyon Başkanı, Çin Halk Cumhuriyeti Guandong Eyaleti Halk Komitesi üyeleri ile 14 Ekim 2019 tarihinde Ankara'da görüşme gerçekleştirmiştir. Ayrıca komisyon, görev alanıyla ilgili çeşitli yurt içi organizasyonlara ve toplantılara katılmış, meslek ve sivil toplum kuruluşları ile görüşmeler gerçekleştirmiştir.

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu

Komisyon, 24 Şubat 2019-28 Temmuz 2020 tarihleri arasında Başkanlık Divanı seçimi ve kanun tekliflerini görüşmek üzere 2 toplantı yapmıştır.

Söz konusu tarihler arasında Komisyona; esas komisyon olarak 6, tali komisyon olarak ise 27 kanun teklifi havale edilmiştir. Komisyon esas komisyon olarak 1 kanun teklifini görüşerek karara bağlamış ve raporunu TBMM Başkanlığına sunmuştur.

Komisyonunda hâlen, esas komisyon olarak 61 kanun teklifi ve 17 kanun hükmünde kararname; tali komisyon olarak ise 152 kanun teklifi bulunmaktadır.

Komisyonun dış ilişkiler faaliyetleri kapsamında 07-08 Mayıs 2019 tarihlerinde Bükreş-Romanya’da “*Herkes için Güvenli İnternet*” konulu toplantıya katılım gerçekleştirilmiştir.

Tarım, Orman ve Köyîşleri Komisyonu

Komisyon, 24 Şubat 2019-28 Temmuz 2020 tarihleri arasında 3 toplantı gerçekleştirmiştir.

TBMM Başkanlığınca Komisyona, esas komisyon olarak 69 kanun teklifi ve tali komisyon olarak ise 135 kanun teklifi havale edilmiştir.

Komisyon, resmî toplantıları dışında tarım ve hayvancılık alanında faaliyet gösteren sektör temsilcileriyle ve ziraat odası başkanlarıyla bir araya gelerek tarım ve hayvancılığın sorunlarını ve çözüm önerilerini değerlendirmektedir.

MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONLARI

Down Sendromu ve Otizm Araştırma Komisyonu

Down Sendromu, Otizm ve Diğer Gelişim Bozukluklarının Yaygınlığının Tespiti ile İlgili Bireylerin ve Ailelerinin Sorunlarının Çözümü için Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu, konularının benzerliği nedeniyle birleştirilen 6 ayrı esas numaralı (10 /242, 349, 392, 394, 397, 401) Meclis araştırması önergesinin, Genel Kurulun 06 Kasım 2018 tarihli 14. Birleşiminde görüşülerek kabul edilmesi sonucunda kurulmuştur.

Komisyon çalışmaları, 14 Mayıs 2019 tarihinde başkan, başkanvekili, sözcü ve kâtip seçimiyle başlamıştır. Komisyon çalışmaları süresince 20 toplantı ve 8 yerinde inceleme ziyareti düzenlenmiştir. Komisyon bu toplantılarda konuyla ilgili kurum ve kuruluşlardan, akademisyenlerden ve sivil toplum kuruluşlarından bilgi almıştır.

Komisyon, çalışma süresince yapmış olduğu araştırma ve incelemeler sonucunda hazırladığı raporu, 12 Mart 2020 tarihinde TBMM Başkanlığına sunmuştur. Basımı yapılan rapor, 08 Nisan 2020 tarihinde dağıtılmıştır.

Tıbbi ve Aromatik Bitkiler Araştırma Komisyonu

Tıbbi ve Aromatik Bitki Çeşitliliğinin Korunmasında, Bunların Üretiminde ve Pazarlanmasında Karşılaşılan Sorunlar ile Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu, konularının benzerliği nedeniyle birleştirilen 5 ayrı esas numaralı (10/361, 405, 406, 407, 410) Meclis araştırması önergesinin, Genel Kurulun 07 Kasım 2018 tarihli 15. Birleşiminde görüşülerek kabul edilmesi sonucunda kurulmuştur.

Komisyon çalışmalarına, 08 Mayıs 2019 tarihinde başkan, başkanvekili, sözcü ve kâtip seçimiyle başlanmıştır. Komisyon çalışmaları süresince 12 toplantı ve 5 yerinde inceleme ziyareti düzenlenmiştir. Komisyon bu toplantılarda konuyla ilgili kurum ve kuruluşlardan, akademisyenlerden ve sivil toplum kuruluşlarından bilgi almıştır.

Komisyon, çalışma süresince yapmış olduğu araştırma ve incelemeler sonucunda hazırladığı raporu, 11 Aralık 2019 tarihinde TBMM Başkanlığına sunmuştur. Basımı yapılan rapor, 13 Ocak 2020 tarihinde dağıtılmıştır.

ALS, SMA ve Benzeri Hastalıkları Araştırma Komisyonu

ALS, SMA, DMD, MS Hastalıklarında ve Kesin Tedavisi Bilinmeyen Diğer Hastalıklarda Uygulanan Tedavi ve Bakım Yöntemleri ile Bu Hastalıklara Sahip Kişiler ve Yakınlarının Yaşadıkları Sorunların ve Çözümlerinin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu, konularının benzerliği nedeniyle birleştirilen 12 ayrı esas numaralı (10/184, 185, 281, 403, 585, 604, 734, 914, 915, 917, 920, 921) Meclis araştırması önergesinin, Genel Kurulun 05 Şubat 2019 tarihli 48. Birleşiminde görüşülerek kabul edilmesi sonucunda kurulmuştur.

Komisyon çalışmalarına, 08 Mayıs 2019 tarihinde başkan, başkanvekili, sözcü ve kâtip seçimiyle başlanmıştır. Komisyon çalışmaları süresince 10 toplantı ve 1 yerinde inceleme ziyareti düzenlenmiştir. Komisyon bu toplantılarda konuyla ilgili kurum ve kuruluşlardan, akademisyenlerden ve sivil toplum kuruluşlarından bilgi almıştır.

Komisyonun hazırladığı rapor, 10 Mart 2020 tarihinde TBMM Başkanlığına sunulmuştur.

Baskısı yapılan rapor, 08 Nisan 2020 tarihinde dağıtılmıştır.

Hayvan Haklarını Araştırma Komisyonu

Hayvanların Haklarının Korunması ile Hayvanlara Eziyet ve Kötü Muamelelerin Önlenmesi için Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu, konularının benzerliği nedeniyle birleştirilen 6 ayrı esas numaralı (10/102, 461, 682, 977, 981, 982) Meclis araştırması önergesinin, Genel Kurulun 20 Şubat 2019 tarihli 55. Birleşiminde görüşülerek kabul edilmesi sonucunda kurulmuştur.

Komisyon çalışmalarına, 08 Mayıs 2019 tarihinde başkan, başkanvekili, sözcü ve kâtip seçimiyle başlanmıştır. Komisyon çalışmaları süresince 12 toplantı ve 2 yerinde inceleme ziyareti düzenlenmiştir. Komisyon bu toplantılarda konuyla ilgili kurum ve kuruluşlardan, akademisyenlerden ve sivil toplum kuruluşlarından bilgi almıştır.

Komisyon, hazırladığı raporu 21 Ekim 2019 tarihinde TBMM Başkanlığına sunmuştur.

Baskısı yapılan rapor, 18 Kasım 2019 tarihinde dağıtılmıştır. Rapor, Genel Kurulun 16 Ocak 2020 tarihli 44'üncü Birleşiminde görüşülmüştür.

Bilişim Teknolojileri Bağımlılığını Araştırma Komisyonu

Bilişim Teknolojileri Bağımlılığının Etkilerinin İncelenerek Olası Zararlarının Bertaraf Edilmesi ve Bu Teknolojilerin Kontrollü Kullanımının Sağlanması için Yapılması Gerekenlerin Saptanması Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu, konularının benzerliği nedeniyle birleştirilen 7 ayrı esas numaralı (10/38, 466, 494, 536, 978, 983, 984) Meclis araştırması önergesinin, Genel Kurulun 21 Şubat 2019 tarihli 56. Birleşiminde görüşülerek kabul edilmesi sonucunda kurulmuştur.

Komisyon çalışmalarına, 08 Mayıs 2019 tarihinde başkan, başkanvekili, sözcü ve kâtip seçimiyle başlanmıştır. Komisyon çalışmaları süresince 13 toplantı düzenlenmiştir. Komisyon bu toplantılarda konuyla ilgili kurum ve kuruluşlardan, akademisyenlerden ve sivil toplum kuruluşlarından bilgi almıştır.

Komisyon, hazırladığı raporu, 21 Mayıs 2020 tarihinde TBMM Başkanlığına sunmuştur. Basımı yapılan rapor, 23 Haziran 2020 tarihinde dağıtılmıştır.

Rabia Naz Vatan Başta Olmak Üzere Şüpheli Çocuk Ölümlerinin Araştırılması Komisyonu

Rabia Naz Vatan Başta Olmak Üzere Şüpheli Çocuk Ölümlerinin Araştırılması ve Bu Konuda Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu, konularının benzerliği nedeniyle birleştirilen 9 ayrı esas numaralı (10/1058, 1071, 1108, 1220, 1288, 1369, 1464, 1559, 1560) Meclis araştırması önergesinin, Genel Kurulun 17 Temmuz 2019 tarihli 104. Birleşiminde görüşülerek kabul edilmesi sonucunda kurulmuştur.

Komisyon çalışmalarına, 23 Ekim 2019 tarihinde başkan, başkanvekili, sözcü ve kâtip seçimiyle başlanmıştır. Komisyon çalışmaları süresince 9 toplantı ve 1 yerinde inceleme ziyareti düzenlenmiştir. Komisyon bu toplantılarda konuyla ilgili kişilerden, kurum ve kuruluşlar ile akademisyenlerden bilgi almıştır.

Komisyon, hazırladığı raporu, 07 Temmuz 2020 tarihinde TBMM Başkanlığına sunmuştur. Basımı yapılan rapor, 14 Temmuz 2020 tarihinde dağıtılmıştır.

TBMM’NİN AÇILIŞININ 100. YILI

23 Nisan 2020, millî iradenin tecelligâhı olan Türkiye Büyük Millet Meclisinin (TBMM) açılışının 100. yılıdır. Yüz yıldır varlığını koruyan bir Parlamento ilelebet yaşayacak bir Parlamento demektir.

Kurtuluşa inanmış kadronun öncülüğü ve milletin azmiyle kurulan Yüce Meclisimiz, Dünya parlamentoları arasında “*Gazi*” unvanını taşıyan tek parlamentodur.

Kurtuluş Savaşı'nda tam bağımsızlık ve Millî Mücadele'nin karargâhı olan Büyük Millet Meclisi, 15 Temmuz hain darbe girişiminde de bombalanmasına rağmen görevi başında bulunan milletvekilleri, bürokratları ve personeliyle demokrasi mücadelesinin merkez üssü olmuştur. O gece, “*Ya istiklal, ya ölüm*” ruhu bir kez daha tecelli ederken yüce Meclis ikinci kez “*Gazi Meclis*” unvanını almıştır.

TBMM’nin açılışının 100. yılını idrak ettiğimiz 2020 yılında, neyi andığımızın ve kutladığımızın bilinciyle millî iradenin daha da kökleşmesi açısından kalıcı eser niteliği taşıyacak ve 100. yıl kutlamalarını hafızalara kazıyacak pek çok proje ve çalışma başlatılmıştır.

Ancak 2020 yılı aynı zamanda, COVID-19 küresel salgını sebebiyle dünya çapında sağlık tedbirlerinin alındığı bir yıl olmuştur. Bu süreçte, ülkemizde her alanda alınan önleyici ve koruyucu tedbirler kapsamında, TBMM’nin açılışının 100. yılı için geniş katılımı ile gerçekleştirilmesi planlanan bazı etkinliklerin ertelenmesi, bazılarının ise iptal edilmesinin zorunluluğu hasıl olmuştur.

Bu bilgiler ışığında, TBMM'nin açılışının 100. yılı münasebetiyle TBMM Başkanı Prof. Dr. Mustafa ŞENTOP’un himayelerinde gerçekleştirilen proje ve etkinlikler aşağıda sunulmuştur:

100. YIL TANITIM TOPLANTISI

Gazi Mustafa Kemal ATATÜRK'ün Ankara'ya gelişinin 100. yılı olan 27 Aralık 2019 tarihinde TBMM Tören Salonu'nda basın mensuplarının katılımıyla TBMM'nin Açılışının 100. Yılı Etkinlikleri Tanıtım Toplantısı düzenlenmiştir.

Ayrıca, Gazi Meclisin açılışının 100. yılı münasebetiyle yapılacak kutlamalarla ilgili olarak 2020@tbmm.gov.tr e-posta adresi oluşturulmuş; milletvekilleri, İdari Teşkilat mensupları ve vatandaşların görüş/önerileri alınmıştır.

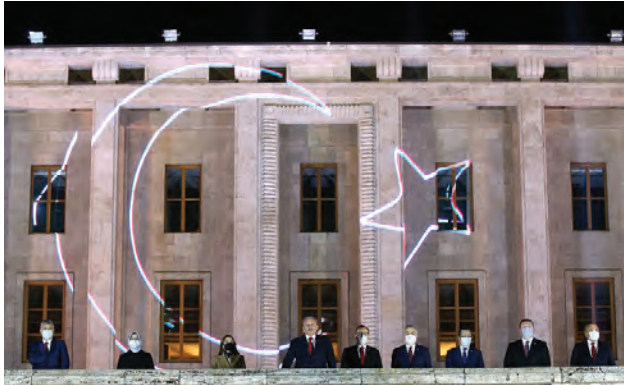
TÖRENLER

23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı

23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı resmî programı kapsamında TBMM Atatürk Anıtı ve Anıtkabir’de düzenlenen törenlerin ardından I. TBMM Binası’nda bir anma töreni gerçekleştirilmiştir.

COVID-19 tedbirleri nedeniyle 23 Nisan 2020 akşamı 81 ilden canlı bağlantının planlandığı geniş katılımlı bir resepsiyon yerine, tüm vatandaşların evlerinden katılabileceği bir etkinlik düzenlenmiştir. TBMM Başkanı Prof. Dr. Mustafa ŞENTOP vatandaşları saat 21.00’de evlerinden İstiklal Marşı’nı okumaya davet etmiştir.

- Programın başında, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip ERDOĞAN’ın ulusa sesleniş konuşması yayımlanmıştır.
- TBMM Başkanı Prof. Dr. Mustafa ŞENTOP, beraberinde milletvekilleri ve İdari Teşkilat mensuplarıyla TBMM Tören Alanı’nda; vatandaşlar ise evlerinde ay yıldızlı bayraklar eşliğinde İstiklal Marşı’nı büyük bir coşkuyla okumuşlardır.
- TBMM Tören Alanı’nda havai fişek, ışık ve lazer gösterileri gerçekleştirilmiş, televizyon kanalları programı canlı yayımlamışlardır.

I. TBMM Binası'nda (Kurtuluş Savaşı Müzesi) Anma Töreni

23 Nisan resmî programı kapsamında I. TBMM Binası'nın Genel Kurul Salonu'nda bir anma töreni gerçekleştirilmiştir. Ayrıca, 23 Nisan 1920 günü TBMM'nin açılışında binaya çekilen ilk bayrak, oluşturulan özel teşhir alanında sergilenmeye başlanmıştır.

27. DÖNEM 2. VE 3. YASAMA YILI
FAALİYET RAPORU

HATIRA PARA VE PUL BASIMI

Hatıra Para

TBMM'nin açılışının 100. yılı dolayısıyla Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğünün katkılarıyla hatıra para basımı gerçekleştirilmiştir.

Hatıra Pul ve İlk Gün Zarfı

TBMM'nin açılışının 100. yılı dolayısıyla PTT Genel Müdürlüğünün katkılarıyla anma pulu, ilk gün zarfı ve blok pulların yer aldığı portföy basımı gerçekleştirilmiştir.

YAYINLAR

Ankara'da Bir Meclis Doğuyor

Eser, I. TBMM Binası'nın yapım aşamasından, Mustafa Kemal Paşa'nın Ankara'ya gelişi ve TBMM'nin açılış törenine kadar olan süreci anlatmaktadır.

1918, 1919 ve 1920 yıllarına ait Osmanlı Türkçesi ile kaleme alınmış belgelerin orijinal görüntüleri ile çeviri yazılarının yer aldığı çalışma, T.C. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığının katkılarıyla hazırlanmıştır.

100. Yılında TBMM: Oluşumu, Çalışma Şartları ve İşlevleri

Eserde, bir taraftan değişen dönemlere göre Meclisin oluşumu, üye sayısı, çalışma usulleri, seçme-seçilme hakkı ortaya konulurken bir taraftan da tarih içerisinde Türkiye'deki seçim ve meclis oluşum süreçlerinin geçirdiği hukuki evrim ile TBMM'nin ilgili dönemde icra ettiği işlevler değerlendirilmiştir.

Millî Mücadelede TBMM'ye Anadolu'dan Çekilen Telgraflar

TBMM Kültür, Sanat ve Yayın Kurulu yayınları arasında yer alan *“Millî Mücadelede TBMM'ye Anadolu'dan Çekilen Telgraflar”* adlı kitap genişletilip revize edilerek 2. baskısı yapılmıştır.

TBMM Başkanları 23 Nisan Konuşmaları

TBMM, 1985 yılından bu yana 23 Nisan günü özel gündemle toplanmaktadır. TBMM başkanlarının bu toplantılarda yaptığı açılış konuşmalarının derlenerek kitap hâline getirildiği çalışma; dönemin sosyal, ekonomik, siyasal ve kültürel durumlarını yansıtmaları bakımından önemlidir.

Gazi Meclis 100 Yaşında

T.C. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığının katkılarıyla ATESE arşivinden yararlanılarak hazırlanan eser, üç bölümden oluşmaktadır.

İlgili döneme ait orijinal belgeler, bu belgelere ilişkin açıklamalar ve fotoğrafların yer aldığı eser baskıya hazır hale getirilmiştir.

- I. Bölüm: Gazi Meclisin kuruluşu ve 1919-1925 yılları arası faaliyetlerine ilişkin belgeler.
- II. Bölüm: 1919-1923 dönemi fotoğrafları.
- III. Bölüm: 1921-1983 dönemine ait 23 Nisan, bayram ve çocuk konseptli belgeler.

Millî İradenin Tecelligâhı

On sekizinci yüzyıldan günümüze parlamento tarihini ve Türkiye'nin geçirdiği demokratik aşamaları konu alan *“Millî İradenin Tecelligâhı: Osmanlıdan Günümüze Parlamento ve Demokrasi Tecrübesi”* isimli eser yayına hazır hale getirilmiştir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi 100. Yıl Kitapçığı

Türkiye Büyük Millet Meclisinin yapısı ile yasamaya ilişkin temel kavramlar hakkında bilgi vererek tanıtımına katkıda bulunmak amacıyla *“Türkiye Büyük Millet Meclisi 100. Yıl Kitapçığı”* hazırlanarak baskıya hazır hale getirilmiştir. Kitapçık; İngilizce, Arapça, Rusça, Fransızca ve Almanca dillerine de tercüme edilecektir.

TBMM Tanıtım El Kitabı

TBMM'yi ziyaret edenlere verilen *“TBMM Tanıtım El Kitabı”*, TBMM'nin açılışının 100. yılı çalışmaları kapsamında güncellenerek baskıya hazır hale getirilmiştir.

Milletvekili Albümü

2010 yılında basılan ve İlk Meclisten 23. Dönem TBMM'ye kadar görev yapan bütün milletvekillerinin öz geçmişlerini içeren dört ciltlik TBMM Albümü'nün, 27. Dönemi de kapsayacak şekilde güncelleme çalışmaları başlatılmıştır.

Meclisin Yüz Yılı

1876'dan günümüze parlamento geleneğini farklı bakış açılarıyla ele alan makalelerden oluşan eserin hazırlanma çalışmaları devam etmektedir.

Hakimiyet-i Milliye (Millî Hakimiyet) Gazetesi

23 Nisan 1920'de yayımlanan Hakimiyet-i Milliye gazetesinde yer alan haberler günümüz Türkçesine çevrilip sadeleştirilerek günlük gazete formatında basılmıştır.

Bazı gazeteler tarafından söz konusu nüshanın basımı yapılarak dağıtımı gerçekleştirilmiştir.

KISA FİLM ÇALIŞMASI

Kısa Film Yarışması

TBMM Başkanı Prof. Dr. Mustafa ŞENTOP'un himayelerinde, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi iş birliğiyle hazırlık çalışmalarına başlanılan “Gençlerin Bakışıyla 100. Yılında TBMM ve Millî Egemenlik” konulu kısa film yarışması ile Millî Eğitim Bakanlığıyla koordineli olarak yürütülen lise düzeyindeki öğrencilere yönelik “Millî Egemenliğin 100. Yılı” temalı kısa film yarışması, küresel salgın nedeniyle ileri bir tarihe ertelenmiştir.

ALBÜM ÇALIŞMALARI

Bestekâr Milletvekilleri Albümü

Bestekâr milletvekillerinin eserlerinin icra edildiği bir müzik albümü hazırlanmaktadır.

Atatürk'ün Dinlediği Şarkılar Albümü

Atatürk'ün dinlediği şarkıların yer aldığı bir albüm hazırlanmaktadır.

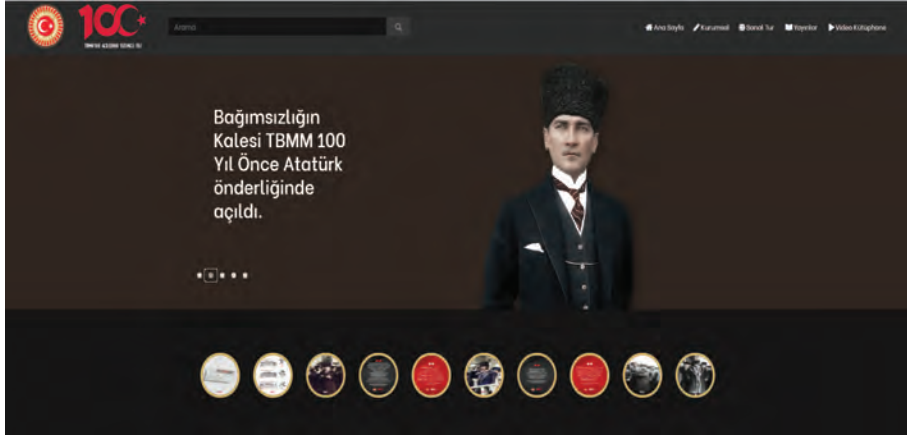

İNTERNET ve SOSYAL MEDYA ÇALIŞMALARI

TBMM 100. Yıl İnternet Sitesi

TBMM 100. Yıl İnternet Sitesi erişime açılmak üzere hazır hale getirilmiştir. Site, kalıcı ve yaşayan bir platform olarak tasarlanmıştır.

Sitede sunulan kitap, belgesel vb. tüm yazılı ve görsel materyal ile arşiv ve diğer faaliyetlere ilişkin bilgi ve belgeler kullanıcılarla dinamik bir süreçle paylaşılacaktır.

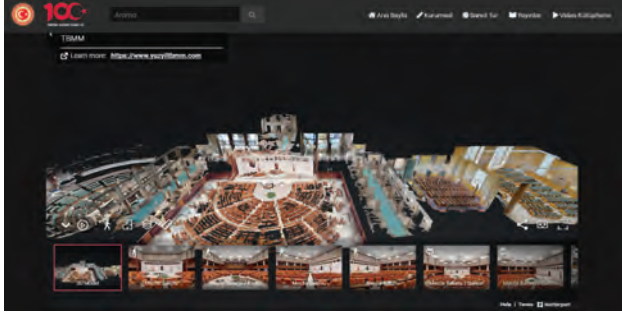

TBMM Sanal Tur Uygulaması

TBMM'nin 100. yılında 100 yıllık tarihî sürece şahitlik eden;

- I. TBMM Binası (Kurtuluş Savaşı Müzesi),
- II. TBMM Binası (Cumhuriyet Müzesi),
- TBMM Binası,

tüm görsel ayrıntılarıyla üç boyutlu "Sanal Tur" uygulamasıyla online ziyarete hazır hale getirilmiştir. Anılan mekânlar TBMM resmî internet sitesi ve TBMM 100. Yıl İnternet Sitesi üzerinden gezilebilecektir.

I. TBMM - Kurtuluş Savaşı Müzesi

II. TBMM - Cumhuriyet Müzesi

Sosyal Medya Videoları

Kamuoyunun yakından tanıdığı isimlerin Millî Mücadele'ye ve millî iradeye dair mesajlarını içeren videolar sosyal medya platformlarında yayımlanmış; bilim, kültür, sanat, medya ve spor dünyası da bu videolarla 100. yıl coşkısına katılmıştır.

Kamu Spotları

- TBMM'nin Yüzüncü Yılında Millî İrade,
- Tablolarla Millî Mücadele,
- 16 Mart 1920 Şehzadebaşı Karakolu Baskını adlı kamu spotları hazırlanmıştır.

ÇALIŞTAY VE SEMPOZYUMLAR

Dilekçe Hakkı Çalıştayı

TBMM'nin Açılışının 100. Yılı etkinlikleri kapsamında, Dilekçe Komisyonu tarafından düzenlenen Dilekçe Hakkı Çalıştayı, TBMM Başkanı Prof. Dr. Mustafa ŞENTOP'un himayelerinde 12 Şubat 2020 tarihinde TBMM'de gerçekleştirilmiştir.

Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Türkiye'de Demokrasi Uluslararası Sempozyumu

TBMM Başkanı Prof. Dr. Mustafa ŞENTOP'un himayelerinde, Trakya Üniversitesinde, Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığınca, 11-14 Mart 2020 tarihleri arasında *"Türkiye Büyük Millet Meclisinin Açılışının 100. Yılı: Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Türkiye'de Demokrasi"* konulu uluslararası bir sempozyum düzenlenmiştir.

Millî Egemenlik ve Temsil Konulu Uluslararası Sempozyum

Türkiye Büyük Millet Meclisi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi ve Türk Tarih Kurumu iş birliğiyle hazırlık çalışmalarına başlanılan *"Türkiye Büyük Millet Meclisinin Açılışının 100. Yılında Millî Egemenlik ve Temsil"* konulu uluslararası sempozyum, yaşanmakta olan küresel salgın sebebiyle ileri bir tarihe ertelenmiştir.

TBMM 100. YIL ÇOCUK ETKİNLİKLERİ

Çocuklarla 23 Nisan Kutlaması

TBMM Başkanı Prof. Dr. Mustafa ŞENTOP, 23 Nisan'da 81 ilden çocuklarla videokonferans yoluyla bir araya gelerek bayramlarını kutlamıştır.

“Videonu Yolla Coşkuyu Yaşa” Etkinliği

TBMM Başkanı Prof. Dr. Mustafa ŞENTOP'un yaptığı çağrı üzerine Millî Egemenlik Haftası'nda sosyal medyada 100. yılın gururunu, paylaştıkları videolarla yansıtan 11 bin 184 çocuğumuza ve vatandaşımıza ulaşılmasının akabinde 2.720 kişiye çeşitli hediyeler gönderilmiştir.

TRT EBA TV’de Çocuklara Sesleniş

TBMM Başkanı Prof. Dr. Mustafa ŞENTOP, TBMM’nin açılışının 100. yılı ve 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı dolayısıyla TRT EBA TV üzerinden çocuklara seslenmiştir.

TBMM Başkanı Prof. Dr. Mustafa ŞENTOP, yayında, I. TBMM Binası (Kurtuluş Savaşı Müzesi), II. TBMM Binası (Cumhuriyet Müzesi) ve bu gün kullanılmakta olan TBMM Binasını çocuklara tanıtmış TBMM’nin tarihini ve çalışmalarını anlatmıştır.

TBMM Başkanı Şentop ve Bakan Selçuk çocukların bayramını EBA TV’den kutladı

TBMM'nin 100. Yılında Millî Egemenlik Boyama Kitabı ve Mobil Boyama Uygulaması

Mobil uygulama üzerinden çocukların erişebileceği TBMM'nin 100. Yılında Millî Egemenlik Boyama Kitabı ile boyama uygulaması hazırlanmıştır.

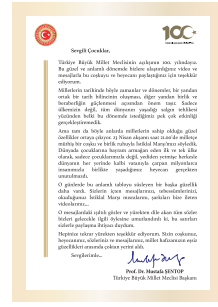
Bayrağımız ve Simgelerimiz, Millî Mücadele ve Kahramanlarımız, TBMM ve Tarihî Binalarımız, Tarihten Taşıt ve Teçhizat Örnekleri bölümlerinden oluşan fotoğrafların boyama görseline dönüştürüldüğü boyama uygulama Android ve IOS tabanlı sistemler üzerinden erişime hazır hâle getirilmiştir.

Çocuklardan Mektuplar

23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı vesilesiyle TBMM Başkanı Prof. Dr. Mustafa ŞENTOP'a mektup yazan çocuklara TBMM Başkanı tarafından teşekkür mesajı, hatıra belgesi ve çeşitli hediyeler gönderilmiştir.

"Bir Millet Uyanıyor" Belgesel Resimli Romanı

Millî Mücadele dönemini, TBMM'nin açılış sürecini ve Türk milletinin büyük kahramanlık destanını anlatan "*Bir Millet Uyanıyor*" adlı belgesel resimli romanı baskıya hazır hale getirilmiştir.

İDARİ TEŞKİLAT FAALİYETLERİ

HUKUK HİZMETLERİ BAŞKANLIĞI

Hukuk Hizmetleri Başkanlığı görev yönünden TBMM Başkanına, idari yönden ise Genel Sekreterliğe bağlı olarak Kurumun hukuk hizmetlerini yürütmektedir.

Başkanlık, muhakemat hizmetleri ile hukuk danışmanlığına ilişkin iş ve işlemleri, idarelerin hukuk hizmetlerinin yürütülmesini düzenleyen 659 sayılı Genel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdareleri ve Özel Bütçeli İdarelerde Hukuk Hizmetlerinin Yürütülmesine İlişkin Kanun Hükmünde Kararnameyle belirlenen usul ve esaslar ile 6253 sayılı Kanun çerçevesinde yerine getirmektedir.

Bu kapsamda Hukuk Hizmetleri Başkanlığı;

- Kurumun taraf olduğu adli ve idari davalarda, alternatif uyuşmazlık yolları dâhil iç ve dış tahkim yargılamasında, icra işlemlerinde ve yargıya intikal eden diğer her türlü hukuki uyuşmazlıklarda Kurumu son derecesine kadar temsil etmekte, dava ve icra işlemlerini vekil sıfatı ile takip etmekte,
- İdarece hizmet satın alma yoluyla temsil ettirilecek dava ve icra takipleri ve alternatif uyuşmazlık yolları dâhil, tahkim ile ilgili işlemleri koordine etmekte, izlemekte ve denetlemekte,
- Avukatlık Kanunu'nun 35/A maddesi dâhil her türlü uyuşmazlıkların sulh yoluyla çözümü ile idare birimleri tarafından hazırlanan mevzuat taslakları ile düzenlenecek her türlü sözleşme ve şartname taslaklarını, idare ile üçüncü kişiler arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin işleri ve idare birimlerince sorulacak diğer işleri incelemekte, hukuki mütalaa bildirmekte,
- Anlaşmazlıkları engelleyici ve önleyici hukuki tedbirleri almakta,
- Kurum mevzuatı ile ilgili hukuki teklifleri hazırlamakta,

- Talep hâlinde komisyonlara yasama süreçlerinde hukuki görüş sunmakta,
- Yüksek Disiplin Kurulu ve Disiplin Kurullarının tabii üyeliğini yapmakta,
- Hukuki Uyuşmazlıkları Değerlendirme Komisyonunun tabii üyeliğini yapmakta,
- Hukuki Uyuşmazlıkları Değerlendirme Komisyonunun sekreteryaya hizmetlerini yürütmektedir.

Başkanlığın 24 Şubat 2019-28 Temmuz 2020 tarihleri arasındaki faaliyetleri aşağıda sunulmuştur.

Davalar

Bu dönemde Kurum lehine ve aleyhine açılan dava sayısı 278 olup, davalar devam etmektedir. TBMM tarafından açılan dava sayısı 216'dır. TBMM Başkanlığı aleyhine açılan dava sayısı ise 62'dir.

Anılan dönemde 659 sayılı Genel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdareleri ve Özel Bütçeli İdarelerde Hukuk Hizmetlerinin Yürütülmesine İlişkin Kanun Hükmünde Kararname uyarınca hazine avukatlarınca takibi yapılan dava sayısı 22'dir.

Kurum lehine ve aleyhine adli ve idari yargıda açılan derdest-hitam davalarla ilgili rakamsal değerler aşağıda sunulmuştur.

Dava Adı / Türü	Sayısı
İptal Davaları	59
Alacak Davaları	11
Tazminat Davaları	2
(FETÖ/PDY) (2 Hitam)	186
Ceza Davaları	13
Basın	5
Tespit Davası	2
Toplam Dava Sayısı	278

Mütalaa Çalışması

Anılan dönemde TBMM Başkanlığı ve Genel Sekreterlik Makamınca 23 mütalaa istenmiş, Başkanlıkça hazırlanan mütalaalar ilgili makamlara sunulmuştur.

Ayrıca 4 protokol taslağına ilişkin hukuki görüş verilmiştir.

Mevzuat Çalışmaları

İdari Teşkilat birimlerince hazırlanan ve makam tarafından incelenmek üzere Hukuk Hizmetleri Başkanlığına gönderilen 31 yönetmelik, 5 yönerge ile 1 usul ve esas taslağına ilişkin çalışma yapılarak ilgili makamlara sunulmuştur.

DIŞ İLİŞKİLER VE PROTOKOL BAŞKANLIĞI

24 Şubat 2019-28 Temmuz 2020 tarihleri arasında TBMM'nin dış ilişkiler faaliyetleri Devletimizin *“girişimci ve insanî dış politika”* ilkesiyle uyumlu bir şekilde yürütülmüştür.

Parlamente diplomasi, devletler arası ilişkilerde her geçen gün daha büyük bir rol oynamaktadır. Bu çerçevede ikili ve çok taraflı ilişkilerin güçlendirilmesine katkıda bulunmak gayesiyle TBMM; ülke parlamentoları, uluslararası parlamente asambleler ve uluslararası kuruluşlarla temaslarını yoğun biçimde sürdürmüştür.

Anılan dönemde TBMM, üye olduğu 12 parlamente asamble ile bölgesel ve küresel ilişkilere, Türkiye-AB Karma Parlamento Komisyonu ile de Avrupa Birliği (AB) nezdindeki ilişkilere yeni bir ivme kazandırmıştır.

Ülkeler arası ikili ilişkileri geliştirme kapsamında; önceki dönemde 132 ülke ile dostluk grubu kurulurken, yeni dönemde bir adım daha ileriye gidilerek bu sayı 144'e yükseltilmiştir. Söz konusu dostluk grupları parlamente diplomasiyi zenginleştirmekle kalmamış, Türkiye'nin etkinlik coğrafyasının genişlemesine de katkı sağlamıştır.

Yine bu dönemde TBMM, uluslararası meselelerin çok boyutlu olarak ele alındığı ve çözüm önerilerinin ortaya konulduğu dokuz uluslararası toplantıya ev sahipliği yapmıştır. Bunlar aşağıda sunulmuştur:

- NATO Parlamente Asamblesi (NATO PA) 99. Rose-Roth Semineri ve Akdeniz Ortadoğu Özel Grubu Ortak Toplantısı, 12 -14 Nisan 2019, Antalya
- Türk Dili Konuşan Ülkeler Parlamente Asamblesi (TÜRKPA) Sosyal, Kültürel ve İnsanî Konular Daimi Komisyonu 7. Toplantısı, 10. Yıldönümü Madalyası Takdim Töreni ve Fotoğraf Sergisi, 15-17 Mayıs 2019, Ankara
- Avrupa Konseyi Parlamente Meclisi (AKPM) Diaspora ve Entegrasyon Alt Komisyonları Ortak Toplantısı, 10 Haziran 2019, İstanbul

- Güney Doğu Avrupa İş Birliği Süreci Parlamenter Asamblesi (GDAÜPA) Ekonomi, Altyapı, Enerji Genel Alt Komitesi Toplantısı, 17 Haziran 2019, Ankara
- Akdeniz Parlamenter Asamblesi (AKDENİZ-PA) *"Nüfus Hareketleri ile Güvenlik Arasındaki İlişki"* konulu Komite Toplantısı, 19 Haziran 2019
- Karadeniz Ekonomik İşbirliği Parlamenter Asamblesi (KEİPA) Ekonomi, Ticaret ve Teknoloji İşleri Komitesi Toplantısı, 18-19 Eylül 2019, Giresun
- Terörle Mücadele ve Bölgesel Bağlantılıliğın Güçlendirilmesi Konulu Üçüncü Meclis Başkanları Konferansı, 11-12 Ekim 2019, İstanbul
- Asya Parlamenter Asamblesi (APA) Birinci Yürütme Komitesi Toplantısı 22-25 Ekim 2019, Rize
- APA 12. Genel Kurulu, 14-17 Aralık 2019, Antalya

Türkiye, çok yönlü dış politikası çerçevesinde Latin Amerika ve Karayipler Bölgesi ile ilişkilerini geliştirmek amacıyla son 20 yıldır bölge ölkelerine yönelik daha aktif bir politika izlemektedir. Bu politika çerçevesinde TBMM; Bolivya, Ekvator, Kolombiya, Peru ve şili parlamentolarından oluşan AND Parlamentosuna gözlemci üye olması yönündeki davete icabet etmiş ve 29 Ağustos 2019 tarihinde bu doğrultuda ikili iş birliği protokolünü imzalamıştır.

Yine bu dönemde Türkiye, Azerbaycan ve Almanya arasında Bakü Diyalog ve İş Birliği Platformu kurulmuştur. İlk toplantısı Bölgesel Güvenlik ve İş Birliği Parlamenter Konferansı adı ile 12 Haziran 2019 tarihinde Bakü'de gerçekleştirilmiştir. Platformun kurumsallaşması ve genişlemesine yönelik çalışmalar TBMM'nin öncülüğünde devam etmektedir.

Kurtuluş mücadelesinin ancak millî iradenin egemenliği ile sağlanabileceği düşüncesinden hareketle 23 Nisan 1920'de kurulan Türkiye Büyük Millet Meclisi, millî bağımsızlık ile millî egemenliği aynı anda yücelterek bir yandan Türk milletinin kurtuluőuna diğer

yandan da Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşuna öncülük etmiştir. Türkiye Büyük Millet Meclisi, bu kendine has özelliği sayesinde dünya demokrasi tarihinde müstesna bir yer edinmiş, milletimiz için de bir gurur kaynağı olmuştur.

Demokrasi mücadelemizde eşsiz bir anlam, önem ve role sahip olan Türkiye Büyük Millet Meclisinin 100. kuruluş yıldönümü kutlamaları için 114 ülkenin parlamento başkanı ile TBMM'nin üyesi olduğu uluslararası parlamenter asamblelerin başkanları 22-24 Nisan 2020 tarihleri arasında Ankara'da gerçekleştirilmesi planlanan kutlamalara davet edilmiştir. Ancak küresel salgın sebebiyle kutlamalar ileri bir tarihe ertelenmek zorunda kalmıştır.

TBMM; Gürcistan, Katar ve Uganda parlamentoları ile iş birliğini kurumsallaştırmak için her bir parlamento ile ayrı ayrı mutabakat zabıtları imzalamıştır.

TBMM ile Rusya Federasyonu Federal Meclisi arasında 1 Temmuz 2019 tarihinde imzalanan Protokol ile TBMM ile Rusya Federasyonu Federal Meclisi Arasında İş Birliği Komisyonu oluşturulması yönünde ilk adım atılmıştır.

Başkanlık düzeyindeki ikili parlamentolar arası ilişkiler çerçevesinde dış politika önceliği ve bu ilişkilere verilen öneme binaen TBMM Başkanı ilk yurt dışı ziyaretini 5 Mart 2019'da KKTC'ye, ikinci yurt dışı ziyaretini ise 6 Mart 2019'da Azerbaycan'a yapmıştır.

Diğer yandan TBMM Başkanı, uluslararası parlamenter asambleler tarafından düzenlenen genel kurul toplantılarına aktif olarak iştirak etmiştir. Bunlar aşağıda sunulmuştur:

- İslâm İşbirliği Teşkilatı Parlamento Birliği 14. Genel Kurulu, (İSİPAB) 13-14 Mart 2019, Fas
- Parlamentolararası Birlik (PAB) 140. ve 141. Toplantıları 6-8 Nisan 2019, Katar- 13-16 Ekim 2019, Sırbistan
- Avrupa Parlamento Başkanları Konferansı, 24-25 Ekim 2019, Fransa

- Türk Dili Konuşan Ülkeler Parlamenter Asamblesi (TÜRKPA) Dokuzuncu Genel Kurulu, 18 Kasım 2019, Azerbaycan
- Asya Parlamenter Asamblesi (APA) 12. Genel Kurulu, 14-17 Aralık 2019, Antalya
- Güney Doğu Avrupa Ülkeleri Parlamenter Asamblesi (GDAÜPA) Yedinci Genel Kurul Videokonferans Toplantısı, 24 Haziran 2020

TBMM Başkanı PAB toplantılarında APA Dönem Başkanı sıfatıyla, APA üyelerinin katıldığı toplantılara da başkanlık etmiştir.

Cibuti'de düzenlenen Afrika Parlamenterler Birliği 42. Konferansı'na TBMM Başkanı ilk kez ve onur konuğu olarak davet edilmiştir. TBMM Başkanı bu davete icabet etmiştir.

TBMM Başkanı ayrıca 4 Kasım 2019'da Japonya'da G20 Parlamento Başkanları Altıncı Toplantısı ve 7 Kasım 2019'da Meksika'da düzenlenen MIKTA Parlamento Başkanları Beşinci Toplantısı'na katılmış, oturumda ele alınan konularda konuşmalar yapmış ve diğer meclis başkanlarıyla ikili görüşmeler gerçekleştirmiştir.

Bölgesel nitelikte düzenlenen toplantılara da özel önem atfeden TBMM Başkanı;

- 20 Nisan 2019'da Irak'ta yapılan Irak'a Komşu Ülkeler Parlamento Başkanları Toplantısı'na,
- 1-2 Temmuz 2019'da Rusya'da düzenlenen Uluslararası Parlamenterizmin Gelişimi İkinci Forumu'na,
- 23-24 Eylül 2019'da Kazakistan'da yapılan Avrasya Parlamento Başkanları Dördüncü Toplantısı'na,

katılmış; bölge ülkeleriyle diyalogun geliştirilmesi ve iş birliği çabalarına güçlü destek vermiştir.

Öte yandan, Terör ve Aşırıçılıkla Mücadele Üçüncü Toplantısı, TBMM'nin ev sahipliğinde Afganistan, Çin, Pakistan ve Rusya'nın katılımıyla 11-12 Ekim 2019 tarihleri arasında İstanbul'da

gerçekleştirilmiştir. Toplantıda, terörün her türü ile mücadeledeki kararlılığımız bir kez daha ortaya konmuştur. Üçüncüsü yapılan toplantının kurumsallaşması girişimleri de yine TBMM tarafından başlatılmıştır.

TBMM Başkanı bu dönemde ayrıca yakın ilişkiler içinde olduğumuz Azerbaycan, Makedonya ve Moğolistan'a resmî ziyaretlerde bulunmuş, Sadık Ahmet'i anma törenleri için Gümülcine'yi ziyaret etmiştir.

Söz konusu ziyaretlerin yanında, diğer ülke meclis başkanları ile yürütülen telefon diplomasisi çerçevesinde TBMM Başkanı tarafından 16 Meclis Başkanı ve bir Başbakan ile görüşme gerçekleştirilmiştir.

Diğer taraftan, Dışişleri Komisyonu Başkanı Volkan BOZKIR, 17 Haziran 2020 tarihinde oylamaya katılan ülkelerin ezici çoğunluğunun tam desteğini alarak Birleşmiş Milletler (BM) 75. Genel Kurul Başkanlığı görevine seçilmiştir. BM tarihinde ilk defa bir Türk, BM'nin en üst karar organının yönetimini üstlenecektir.

TBMM Başkanının Dış İlişkiler Faaliyetleri

TBMM Başkanı Prof. Dr. Mustafa ŞENTOP dış ilişkiler faaliyetleri çerçevesinde; 9 Cumhurbaşkanı, 1 Emir, 1 Kurucu Devlet Başkanı, 2 Cumhurbaşkanı Yardımcısı, 40 Meclis Başkanı, 5 Uluslararası Asamble Başkanı, 12 Meclis Başkanvekili, 7 Başbakan, 9 Bakan ile görüşmüş; 37 Büyükelçi ve 24 münferit heyeti kabul etmiş, 16 Meclis Başkanı ve 1 Başbakan ile telefon görüşmesi gerçekleştirmiştir. Bu faaliyetlere ilişkin bilgi aşağıda sunulmuştur:

İkili Görüşmeler

Cumhurbaşkanları

- Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham ALİYEV
- Burkina Faso Cumhurbaşkanı Roch Marc Christian KABORE
- Cibuti Cumhurbaşkanı İsmail Omar GUELLEH

- Çad Cumhurbaşkanı Idriss Deby ITNO
- KKTC Cumhurbaşkanı Mustafa AKINCI
- Kuzey Makedonya Cumhurbaşkanı Stevo PENDAROVSKI
- Moğolistan Cumhurbaşkanı Khaltmaa BATTULGA
- Moldova Cumhurbaşkanı Igor DODON
- Rusya Devlet Başkanı Vladimir PUTIN

Emir/Kurucu Başkanlar

- Katar Emiri Şeyh Temim bin Hamed AL SANİ
- Kazakistan Kurucu Başkanı Nursultan NAZARBAYEV

Cumhurbaşkanı Yardımcıları

- Romanya Prensi RADU
- Venezuela Cumhurbaşkanı Başyardımcısı Delcy RODRIGUEZ

Meclis Başkanları

- Afganistan Meclis Başkanı Mir Rahman RAHMANİ
- Arjantin Senato Başkanı Pinedo FEDERICO
- Avusturya Ulusal Meclis Başkanı Wolfgang SOBOTKA
- Azerbaycan Meclis Başkanı Oktay ASADOV
- Bosna Hersek Halklar Meclisi Başkanı Bakir İZETBEGOVIÇ
- Burkina Faso Ulusal Meclis Başkanı Alassane Bala SAKANDE
- Butan Krallığı Ulusal Meclisi Başkanı Wangchuk NAMGYEL
- Cezayir Ulusal Halk Meclisi Başkanı Slimane CHENINE
- Cibuti Ulusal Meclisi Başkanı Mohamed Ali HOUMED

- Endonezya Bölgesel Temsilciler Konseyi (Senato) Başkanı Lanyalla Mahmud MATTALİTTİ
- Fas Temsilciler Meclisi Başkanı Habib EL MALKİ
- Fas Danışmanlar Meclisi Başkanı Hakim BENCHAMACH
- Fransa Ulusal Meclisi Başkanı Richard FERRAND
- Fransa Senato Başkanı Gerard LARCHER
- Güney Afrika Meclis Başkanı Thandi MODİSE
- Güney Kore Meclis Başkanı MOON He Sang
- Gürcistan Meclis Başkanı Irakli KOBAKHIDZE
- Irak Temsilciler Meclisi Başkanı Muhammed HALBUSİ
- İran İslâmi Danışma Meclisi Başkanı Ali LARİJANİ
- Japonya Danışma Meclisi Başkanı Akiko SANTO
- Kanada Senatosu Başkanı George J. FUREY
- Karadağ Meclis Başkanı İvan BRAJOVIÇ
- Katar Meclis Başkanı Ahmad Bin Abdullah Bin Zaid EL MAHMUD
- Kazakistan Meclis Başkanı Nurlan NIGMATULIN
- Kazakistan Senatosu Başkanı Dariga NAZARBAYEVA
- Kırgızistan Meclis Başkanı Dastanbek DZHUMABEKOV
- Kuveyt Meclis Başkanı Marzouq AL-GHANİM
- Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhuriyet Meclisi Başkanı Teberrüken ULUÇAY
- Kuzey Makedonya Meclis Başkanı Talat CAFERİ
- Mali Meclis Başkanı Issaka SIDIBE

- Moğolistan Büyük Kurul (Parlamento) Başkanı Gomboja ZANDANSHATAR
- Özbekistan Senato Başkanı Tanzila NARBAYEVA
- Pakistan Meclis Başkanı Asad QAİSER
- Rusya Federasyonu Konsey Başkanı Valentina MATVIENKO
- Rusya Federasyonu Devlet Duması Başkanı Vyacheslav VOLODIN
- Sırbistan Ulusal Meclisi Başkanı Maja GOJKOVIĆ
- Singapur Meclis Başkanı TAN Chuan-Jin
- Somali Meclis Başkanı Mohamed Mursal Sheikh ABDURAHMAN
- Uganda Meclis Başkanı Rebecca ALİTWALA KADAGA
- Yeni Zelanda Temsilciler Meclisi Başkanı Trevor MALLARD

Uluslararası Parlamenter Asamble Başkanları

- AGİTPA Başkanı George TSERETELİ
- AKPM Başkanı Liliane Maury PASQUIÉ
- AND Parlamentosu Başkanı Hugo QUIROZ
- NATO PA Başkanı Madeleine MOON
- PAB Başkanı Gabriela Cuevas BARRON

Meclis Başkanvekilleri

- Afganistan Meclis Başkanvekili Ahmad Shah RAMAZAN
- Alman Federal Meclisi (Bundestag) Başkanvekili Hans-Peter FRIEDRICH
- Azerbaycan Meclis Başkanvekili Ziyafet ASKEROV

- Çin Ulusal Halk Kongresi Başkan Yardımcısı WANG Dongming
- Endonezya Temsilciler Meclisi Başkanvekili Nono SAMPONO
- Endonezya Meclis Başkanvekili Fadli ZON
- Hollanda Temsilciler Meclisi Başkanvekili Ockje TELLEGEN
- Irak Temsilciler Meclisi Başkanvekili Beşir Halil Tefvik HADDAD
- Kongo Demokratik Cumhuriyeti Meclis Başkanvekili Samy Badibanga NTİT
- Pakistan Senatosu Başkanvekili Saleem MANDVİWALLA
- Umman Meclis Başkanvekili Abdullah bin Ali bin ABDULLAH AL AMRİ
- Yeni Zelanda Meclis Başkanvekili Anne TOLLEY

Başbakanlar

- Azerbaycan Başbakanı Nevrüz MEMMEDOV
- Azerbaycan Başbakanı Ali ASADOV
- Çekya Başbakanı Andrej BABİŞ
- Gürcistan Başbakanı Giorgi GAKHARIA
- Katar Başbakanı ve İçişleri Bakanı Şeyh Abdullah Bin Nasser Bin Khalifa AL THANI
- Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Başbakanı Tufan ERHÜRMAN
- Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Başbakanı Ersin TATAR

Bakanlar

- Bangladeş Maliye Bakanı Mustafa KAMAL
- Gana Dışişleri ve Bölgesel Entegrasyon Bakanı Shirley Ayorkor BOTCHWEY

- İran Dışışleri Bakanı Muhammed Cevad ZARİF
- Kamboçya Kıdemli Bakanı Othsman HASSAN
- Kırgızistan Dışışleri Bakanı Çingiz AYDARBEKOV
- Özbekistan Dışışleri Bakanı Abdulaziz KAMİLOV
- Ruanda Cumhuriyeti Dışışleri ve Uluslararası İşbirliği Bakanı Dr. Richard SEZIBERA
- Tacikistan Dışışleri Bakanı Sirojiddin MUHRIDDIN
- KKTC Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Faiz SUCUOĞLU

İkili İlişkiler Çerçevesinde Yapılan Ziyaretler

- Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Ziyareti, 5 Mart 2019
- Azerbaycan Ziyareti, 6 Mart 2019
- Makedonya Ziyareti, 25 Mayıs 2019
- Bosna Hersek Ziyareti, 26 Mayıs 2019
- Gümölcine Ziyareti (Sadık Ahmet'i Anma Töreni), 24 Temmuz 2019
- Moğolistan Ziyareti, 28-31 Temmuz 2019
- Makedonya Ziyareti, 20-21 Aralık 2019

İştirak Edilen Uluslararası Toplantılar

- İSİPAB 14. Genel Kurulu, 13-14 Mart 2019, Rabat-Fas,
- PAB 140. Genel Kurulu, 6-8 Nisan 2019, Katar
- NATO PA 99. Rose-Roth Semineri ve Akdeniz Ortadoğu Özel Grubu Ortak Toplantısı, 12 Nisan 2019, Antalya
- Irak'a Komşu Ülkeler Parlamento Başkanları Toplantısı, 20 Nisan 2019, Bağdat-Irak

- AKDENİZ-PA ‘Nüfus Hareketleri ile Güvenlik Arasındaki İlişki’ konulu Komite Toplantısı, 19 Haziran 2019, Ankara
- Uluslararası Parlamentarizmin Gelişimi İkinci Forumu, 1-2 Temmuz 2019, Moskova-Rusya Federasyonu
- Avrasya Parlamento Başkanları Dördüncü Toplantısı, 23-24 Eylül 2019, Nur Sultan-Kazakistan
- Terörle Mücadele ve Bölgesel Bağlantılılığın Güçlendirilmesi Konulu Üçüncü Meclis Başkanları Konferansı, 11-12 Ekim 2019, İstanbul
- PAB 141. Genel Kurulu, 13-16 Ekim 2019, Belgrad-Sırbistan
- Avrupa Parlamento Başkanları Konferansı, 24-25 Ekim 2019, Strazburg-Fransa
- G20 Parlamento Başkanları Altıncı Toplantısı, 4 Kasım 2019, Tokyo-Japonya
- MIKTA Parlamento Başkanları Beşinci Toplantısı, 7 Kasım 2019, Mexico City-Meksika
- Afrika Parlamenterler Birliği 42. Konferansı, 27-29 Kasım 2019, Cibuti
- TÜRKPA Dokuzuncu Genel Kurulu, 18 Kasım 2019, Bakü-Azerbaycan
- APA 12. Genel Kurulu, 14-17 Aralık 2019, Antalya
- Güney Doğu Avrupa Ülkeleri Parlamenter Asamblesi Yedinci Genel Kurul Videokonferans Toplantısı, 24 Haziran 2020

TBMM Başkanının Dönem Başkanlığını Yürüttüğü Uluslararası Parlamenter Asambleler

- APA Dönem Başkanlığı (2018 - 2021)
- TÜRKPA Dönem Başkanlığı (20 Kasım 2018 - 18 Kasım 2019)
- Akdeniz İçin Birlik Parlamenter Asamblesi Dönem Başkanlığı (14 Şubat 2019 - 9 Eylül 2020)
- GDAÜPA Dönem Başkanlığı (24 Haziran 2020 - 2021)

Diğer Faaliyetler

15 Temmuz Demokrasi ve Millî Birlik Günü Vesilesiyle Yapılan Anma Törenine Katılan Parlamento Başkanları Heyetleri

TBMM Şeref Salonu'nda yabancı parlamento heyetlerinin de katılımıyla 15 Temmuz 2019'da 15 Temmuz Demokrasi ve Millî Birlik Günü Anma Töreni düzenlenmiştir.

Anma töreninde bir konuşma yapan TBMM Başkanı Prof. Dr. Mustafa ŞENTOP; Bosna Hersek Halklar Meclisi Başkanı Bakir İZETBEGOVİÇ, Kırgızistan Meclis Başkanı Dastanbek CUMABEKOV, Azerbaycan Meclis Başkanvekili Ziyafet ASKEROV, Irak Temsilciler Meclisi Başkanvekili Beşir Halil Tefvik HADDAD, Pakistan Dışışleri Komisyonu Başkanı Malik Muhammed Ehsan Ullah TİWANA ile 15 Temmuz'da bombalanan ve tahrip olan Şeref Holü'ndeki alana karanfil bırakmıştır.

Uluslararası Toplantılar/Konferanslar

1- İSİPAB 14. Konferansı (13-14 Mart 2019, Rabat-Fas)

Fas'ın başkenti Rabat'ta düzenlenen İSİPAB 14. Konferansı'na katılan TBMM Başkanı Prof. Dr. Mustafa ŞENTOP, Fas Temsilciler Meclisi Başkanı Habib EL MALİKİ, Fas Danışmanlar Meclisi Başkanı Hakim BENCHAMACH ve Katar Şura Meclisi Başkanı Ahmad Bin Abdullah bin Zaid EL MAHMUT ile ikili görüşmeler gerçekleştirmiş ve İSİPAB Genel Kuruluna hitap etmiştir.

TBMM Başkanı Prof. Dr. Mustafa ŞENTOP, toplantıda yaptığı konuşmada, İslâm İşbirliği Teşkilatının (İİT) 50. kuruluş yıl dönümünde, Kudüs ve Filistin meselesinin gündemin en üst sırasında kalmaya devam ettiğini üzüntüyle gördüklerini belirtmiştir. TBMM Başkanı konuşmasında Suriye'deki gelişmeleri de değerlendirerek Türkiye'nin Suriye politikası hakkında bilgi vermiştir.

İSİPAB 14. Konferansı (13-14 Mart 2019, Rabat-Fas)

2- PAB 140. Genel Kurulu (6-8 Nisan 2019, Doha-Katar)

TBMM Başkanı Prof. Dr. Mustafa ŞENTOP, PAB 140. Genel Kuruluna katılmak üzere gittiği Katar'ın başkenti Doha'da 6 Nisan 2019 tarihinde Katar Emiri Şeyh Temim bin Hamed AL SANİ tarafından kabul edilmiştir. Ayrıca Irak Temsilciler Meclisi Başkanı Muhammed HALBUSİ, İran İslâmi Danışma Meclisi Başkanı Ali LARİJANİ, Kazakistan Meclis Başkanı Nurlan NİGMATULİN, Mali Meclis Başkanı Issaka SİDİBE, Rusya Federasyonu Devlet Duması Başkanı Vyacheslav VOLODİN, PAB Başkanı Gabriela Cuevas BARRON ve Yeni Zelanda Parlamento Başkanvekili Anne TOLLEY ile ikili gürüŐmeler yapmıştır.

TBMM Başkanı Prof. Dr. Mustafa ŞENTOP, toplantıda yaptığı konuşmada farklı bölgelerde patlak veren krizler, terörizm, kitle imha silahlarının yayılması, düzensiz göç, yoksulluk, iklim ve çevre sorunları ve yabancı düŐmanlıĐı ile İslamofobi gibi tehditlerin bütün dünyayı insanlık için tehlikeli ve karmaŐık hâle getirdiğini ifade etmiştir.

PAB 140. Genel Kurulu (6-8 Nisan 2019, Doha-Katar)

3- Irak'a Komşu Ülkeler Parlamento Başkanları Toplantısı (20 Nisan 2019, Bağdat-Irak)

TBMM Başkanı Prof. Dr. Mustafa ŞENTOP, 20 Nisan 2019'da Irak'ın başkenti Bağdat'ta Irak Meclisi tarafından düzenlenen ve Ürdün, İran, Suriye, Kuveyt ve Suudi Arabistan'ın Parlamento Başkanları ve milletvekillerinin de katıldığı toplantıda gerçekleştirdiği konuşmasında, Türkiye'nin Irak'ın istikrar ve bütünlüğüyle yeniden imarına destek çabalarına karşılık, Irak'tan PKK terörüyle mücadele beklentisini dile getirmiştir.

Irak'a Komşu Ülkeler Parlamento Başkanları Toplantısı (20 Nisan 2019, Bağdat-Irak)

4- Uluslararası Parlamentarizmin Gelişimi İkinci Forumu (1-2 Temmuz 2019, Moskova-Rusya Federasyonu)

TBMM Başkanı Prof. Dr. Mustafa ŞENTOP, 1-2 Temmuz 2019 tarihleri arasında ikincisi düzenlenen Uluslararası Parlamentarizmin Gelişimi Forumu'na katılmak üzere gittiği Rusya Federasyonu'nun başkenti Moskova'da Rusya Devlet Başkanı Vladimir PUTIN ile görüşmüştür. TBMM Başkanı ayrıca, Rusya Federasyon Konseyi Başkanı Valentina MATVİENKO, Rusya Devlet Duması Başkanı Vyacheslav VOLODİN ve Endonezya Temsilciler

Meclisi Başkanvekili Nono SAMPONO ile ikili görüşmeler gerçekleştirmiştir.

TBMM Başkanı Prof. Dr. ŞENTOP ve Rusya Devlet Duması Başkanı VOLODİN tarafından iki ülke parlamentoları arasında iş birliği protokolü imzalanmıştır.

TBMM Başkanı Prof. Dr. Mustafa ŞENTOP, toplantıda yaptığı konuşmada başta BM olmak üzere uluslararası kuruluşların, sadece belirli ülkelerin çıkarlarına değil, tüm insanlığın yararına hizmet etmesi yönünde kapsamlı bir reformdan geçirilmeleri gerektiğini ve Cumhurbaşkanımızın BM Güvenlik Konseyi bağlamındaki "*Dünya Beşten Büyüktür*" düsturunun bunu en açık şekilde ortaya koyduğunu ifade etmiştir.

TBMM Başkanı ve Rusya Devlet Başkanı Vladimir PUTIN

5- Avrasya Meclis Başkanları Dördüncü Toplantısı (23-24 Eylül 2019, Nur Sultan-Kazakistan)

"*Büyük Avrasya: Diyalog, Güven, Ortaklık*" konulu Avrasya Meclis Başkanları Dördüncü Toplantısı 23-24 Eylül 2019 tarihlerinde Kazakistan'ın başkenti Nur Sultan'da yapılmıştır. Toplantıda Prof. Dr. Mustafa ŞENTOP, Kazakistan Kurucu Cumhurbaşkanı Nursultan NAZARBAYEV, Afganistan Halk Meclisi Başkanı Mir Rahman RAHMANİ, Bosna-Hersek Halklar Meclisi

Başkanı Bakir İZETBEGOVİÇ, Karadağ Meclis Başkanı Ivan BRAJOVIÇ, Katar Şura Konseyi Başkanı Ahmed bin Abdullah AL MAHMOUD, Kazakistan Meclis Başkanı Nurlan NİGMATULİN, Kazakistan Cumhuriyeti Senato Başkanı Dariga NAZARBAYEVA, Pakistan Millî Meclis Başkanı Asad KAYSER, Rusya Federal Meclisi Devlet Duması Başkanı Vyaçeslav VOLODİN, Alman Federal Meclisi (Bundestag) Başkanvekili Dr. Hans-Peter FRIEDRICH, Endonezya Meclis Başkanvekili Fadli ZON ve Pakistan Senato Başkanvekili Saleem MANDVİWALLA ile ikili görüşmeler gerçekleştirmiştir.

Prof. Dr. Mustafa ŞENTOP toplantıda yaptığı konuşmada; dünyamızın bir bölümünün hâlâ doğal afetler, açlık, savaş ve çatışmalar sonucunda ciddi göç hareketleriyle yerlerinden edilme gibi birçok zorlukla karşı karşıya olduğunu, bu sorunlara karşı, çok taraflılığı ve ortak gayretleri esas alarak müşterek bir duruş geliştirilmesi gerektiğini, bu nedenle uluslararası zeminlerin ve örgütlerin yeniden gözden geçirilmesinin zaruri hâle geldiğini ve uluslararası siyaseti ve küresel dengeleri, artık var olmayan, büyük değişim geçirmiş bir dünyanın eskimiş örgütleriyle değil, dinamik ve sahici kurumlarla ele almanın en akılcı yol olduğunu ifade etmiştir.

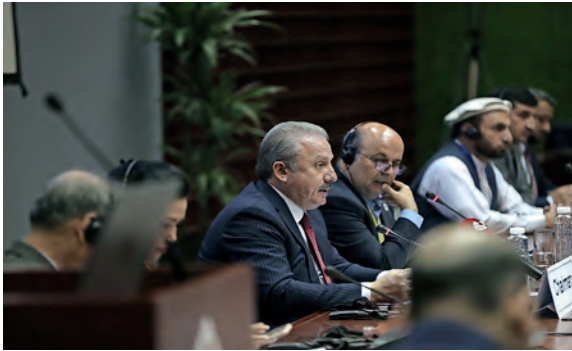

*TBMM Başkanının Kazakistan Kurucu Cumhurbaşkanı
Nursultan NAZARBAYEV ile görüşmesi*

6- PAB 141. Genel Kurulu (13-16 Ekim 2019, Belgrad-Sırbistan)

TBMM Başkanı Prof. Dr. Mustafa ŞENTOP, PAB 141. Genel Kuruluna katılmak üzere Sırbistan'ın başkenti Belgrad'a gitmiştir. PAB toplantısı sırasında TBMM Başkanı Prof. Dr. ŞENTOP; Cezayir Ulusal Halk Meclisi Başkanı Slimane CHENINE, Cibuti Ulusal Meclis Başkanı Mohamed Ali HOUMED, Katar Şura Konseyi Başkanı Ahmed Bin Abdullah MAHMOUD, KKTC Cumhuriyet Meclisi Başkanı Teberrüken ULUÇAY, Rusya Federasyon Konseyi Başkanı Valentina Ivanovna MATVİYENKO, Sırbistan Ulusal Meclisi Başkanı Maja GOJKOVIĆ, Uganda Parlamentosu Başkanı Rebecca Alitwala KADAGA, AGİTPA Başkanı George TSERETELI, PAB Başkanı Gabriela CUEVAS BARRON ve Demokratik Kongo Senato Başkan Yardımcısı Ntita Samy BADIBANGA ile ikili görüşmeler gerçekleştirmiştir.

TBMM Başkanı Prof. Dr. Mustafa ŞENTOP, PAB Genel Kurulunda yaptığı konuşmada savaşlar, çatışmalar, katliamlarla geçen 20. yüzyılın siyasi, hukuki ve ekonomik dengelerinin bozulduğunu; işlemez, işlev görmez hâle geldiğini, geçtiğimiz yüzyılın uluslararası kurumları ve zeminlerinin, bütün bir dünya ve insanlık için barış, asgari refah ve insanca yaşama şartları üretemediğini, uluslararası kurumlar ve zeminlerin çifte standartla hareket ediyor olmasının çok daha göze batır hâle geldiğini ifade etmiş; Türkiye'nin güney sınırlarında yuvalanan terör örgütünün tehditlerini bertaraf etmek için başlatılan Barış Pınarı Harekâtı hakkında bilgi vermiştir.

PAB 141. Genel Kurulu (13-16 Ekim 2019, Belgrad-Sırbistan)

Fransa'nın öncülüğünde İngiltere, Almanya, İsviçre ve Mısır'ın da aralarında bulunduğu ülkeler, Barış Pınarı Harekâtı'nın aleyhine karar alınması ve Türkiye'nin kınanmasını içeren “*Sivillerin Korunması ve Uluslararası Güvenlik: Türkiye'ye Suriye'deki Harekâtı Durdurma Talebi*” başlıklı öneriyi, son dakikada “*Acil Gündem Maddesi*” olarak Genel Kurul gündemine getirmek istemişlerdir. Fransa'nın, Türkiye'yi zor durumda bırakmak için getirdiği önerge, TBMM Başkanı Prof. Dr. Mustafa ŞENTOP'un izlediği stratejiyle reddedilmiştir.

7- Avrupa Parlamento Başkanları Konferansı (24-25 Ekim 2019, Strazburg-Fransa)

TBMM Başkanı Prof. Dr. Mustafa ŞENTOP, Avrupa Parlamento Başkanları Konferansı'na katılmak üzere gittiği Strazburg'da; Avusturya Meclis Başkanı Wolfgang SOBOTKA, Fransa Ulusal Meclis Başkanı Richard FERRAND, Fransa Senato Başkanı Gérard LARCHER ve AKPM Başkanı Liliane Maury PASQUIER ile ikili görüşmeler gerçekleştirmiştir.

TBMM Başkanı Prof. Dr. Mustafa ŞENTOP, konferansta “*Ortak Evimiz Avrupa: Gelecek 70 Yıl*” başlıklı bir konuşma yapmıştır.

TBMM Başkanı konuşmasında “*Evimiz Avrupa*” başlığını, sadece belli retoriklerin, belli tekrarların, belli güzellemlerin dile getirilmesine zemin olacağı için değil, iyi niyetli bir iç değerlendirme, bir sorgulama yapmak için bir vesile olarak gördüğünü, dünyada olan biteni bütün gerçekliğiyle, bütün çıplaklığıyla, bütün acııcılığıyla, tamamen aleyhimize olsa ve bize yönelik suçlamalar ve sorumluluklar içerse de kavramak mecburiyetinde olduğumuzu; aksi hâlde, Avrupa'da ırkçılığın yükseleceğini, İslâm düşmanlığının güçleneceğini, antisemitizm ve yabancı düşmanlığının had safhaya varacağını, dünyanın birçok coğrafyasında savaşların, çatışmaların, katliamların ve ölümlerin devam edeceğini; devletleri, ülkeleri ve coğrafyaları istikrarsızlaştırmanın ve dış müdahaleye açık hâle getirmenin aracı olarak kullanılan uluslararası terörizmin büyüüp güçleneceğini; “*petrole hücum*” sloganıyla yola çıkan doymak bilmez emperyalist iştahların Orta Doğu'yu, Doğu Akdeniz'i çatışmaların

merkezi hâline getirmeye çalışacağını; demokrasi ve insan haklarının stratejik bölgeleri kontrol etmenin ve petrol iştahının maskesine dönüştürüleceğini ifade etmiştir.

TBMM Başkanı ve AKPM Başkanı Liliane Maury PASQUIER görüşmesi

8- G20 Parlamento Başkanları Altıncı Toplantısı (4 Kasım 2019, Tokyo-Japonya)

TBMM Başkanı Prof. Dr. Mustafa ŞENTOP, G20 Parlamento Başkanları Altıncı Toplantısı'na katılmak üzere gittiği Japonya'nın başkenti Tokyo'da; Arjantin Senato Başkanı Federico PINEDO, Arjantin Temsilciler Meclisi Başkan Yardımcısı Luis PETRI, Güney Afrika Ulusal Meclis Başkanı Thandi Ruth MODISE, Japonya Danışma Meclisi Başkanı Akiko SANTO, Kanada Senato Başkanı George FUREY, PAB Başkanı Gabriela CUEVAS BARRON ve Hollanda Temsilciler Meclisi Başkanvekili Ockje TELLEGEN ile ikili görüşmeler gerçekleştirmiştir.

TBMM Başkanı Prof. Dr. Mustafa ŞENTOP, toplantıda “Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarına Ulaşma ve Küresel Sınamaların Çözümüne Yönelik Çabalar” başlığında yaptığı konuşmasında, günümüz dünyasındaki teknolojilerin ve ekonomik ilerlemenin hayatlarımıza getirdiği muazzam kolaylıklar ve zenginlikler olduğunu, madalyonun diğer tarafında ise büyük ölçüde insanlığın

neden olduğu tahribatların bulunduğunu, yanlış anlayışlar ve temeller üzerine inşa edilecek hiçbir yöntemin başarılı olamayacağına, “sürdürülemez” politikalarla “sürdürülebilir” bir sistem yaratılamayacağına inandığını, bu bağlamda insanla doğa, insanla insan ve insanla toplum arasındaki ilişkileri ve nihayetinde bu temelde oluşturulacak devletler arası ilişkileri sağlıklı bir şekilde yeniden kurgulayacak bir söylem geliştirmek zorunda olduğumuzu ifade etmiştir.

TBMM Başkanı ve Japonya Danışma Meclisi Başkanı Akiko SANTO

9- MIKTA Parlamento Başkanları Beşinci Toplantısı (7 Kasım 2019, Mexico City-Meksika)

TBMM Başkanı Prof. Dr. Mustafa ŞENTOP, MIKTA Parlamento Başkanları Beşinci Toplantısı'na katılmak üzere gittiği Meksika'nın başkenti Mexico City'de; Güney Kore Meclis Başkanı Heesang MOON ve Endonezya Bölgesel Temsilciler Meclisi Başkanı Lanyalla Mahmud MATTALİTTİ ile ikili görüşmeler gerçekleştirmiştir.

“Büyümenin ve Sosyal İçermenin Lokomotifleri Olarak Sürdürülebilir Turizm” başlıklı oturumda ana konuşmacı olan Prof. Dr. Mustafa ŞENTOP, konuşmasında, Türkiye'nin dünya turizmindeki yerine dair kısaca bilgi verdikten sonra *“Büyümenin ve Sosyal İçermenin Lokomotifleri Olarak Sürdürülebilir Turizm”* adına Türkiye'nin vizyonunu, gerçekleştirdiği faaliyetleri ve

planladıklarını detaylı olarak anlatmış; sürdürülebilirliğin dünya turizminin geleceği olduğunu, kitlesel yok oluş ve ekosistem çöküşünden bahsedildiği bir dünyada liderlerin yalnızca ekonomik büyüme ve paradan bahsetmelerinin gelecek nesillere saygısızlık olacağını, böyle bir yaklaşımın sosyal içermeye ile de taban tabana zıt olduğunu vurgulamış; sürdürülebilir turizmin doğal, tarihsel ve kültürel mirasın korunup geliştirilerek gelecek nesillere sunulmasında ve turizmde sosyal içermenin sağlanmasında tek yol olduğunu ifade etmiştir.

TBMM Başkanı Prof. Dr. ŞENTOP ayrıca, toplantının “*Yaratıcı Ekonomi ve Sosyal İçermeye Katkısı*” ve “*Ticaret ve Yatırımın Sosyal İçermenin Sağlanmasına Katkısı*” başlıklı oturumlarında da konuşma yapmıştır.

TBMM Başkanının Meksika’da Atatürk Anıtı’nı ziyareti

10- TÜRKPA 9. Genel Kurulu (18 Kasım 2019, Bakü-Azerbaycan)

TBMM Başkanı Prof. Dr. Mustafa ŞENTOP, TÜRKPA 9. Genel Kurulu için gittiği Azerbaycan'ın başkenti Bakü'de; Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham ALİYEV, Kırgızistan Meclis Başkanı Dastanbek CUMABEKOV, Özbekistan Senato Başkanı Tanzila NARBAEVA ve Azerbaycan Başbakanı Ali ASADOV ile ikili görüşmeler gerçekleştirmiştir.

TBMM Başkanı Prof. Dr. Mustafa ŞENTOP, *“Türk Dünyasında Parlamenter Diplomasi; Barış ve Güvenlik için Bölgesel İşbirliğinin Güçlendirilmesi”* temalı Genel Kurulda yaptığı konuşmada, yeni dünyada hemen herkesin, teknolojinin sağladığı imkânlarla paralel olarak birey ölçeğinde dahi uluslararası arenada yerini almakta olduğunu, bunun en doğal sonuçlarından birinin de milletlerin temsilcileri parlamenterlerin ve parlamenter yapıların uluslararası alanda varlığını ve etkinliğini her geçen gün artırması olduğunu, kardeş ülkelerle parlamenterler düzeyinde düzenli olarak bir araya gelebileceğimiz, ortak sorunlarımıza ortak çözümler üretebileceğimiz, birlikte hareket ederek tek bilek tek yürek olabileceğimiz, aramızdaki sorunları yine kendimizin barışçı yöntemlerle çözebileceği; bölge dışından gelecek müdahalelere de birlikte cevap verebileceğimiz bir yapı olarak TÜRKPA çalışmalarını gerçekleştirdiğimizi ifade etmiştir.

TÜRKPA Genel Kurulu (18 Kasım 2019, Bakü-Azerbaycan)

11- Afrika Parlamenterler Birliği 42. Konferansı (27-29 Kasım 2019, Cibuti)

TBMM Başkanı Prof. Dr. Mustafa ŞENTOP, onur konuğu olarak davet edildiği Afrika Parlamenterler Birliği 42. Konferansı'na katılmak üzere gittiği Cibuti'de; Cibuti Cumhurbaşkanı İsmail Omar GUELLEH, Cibuti Meclis Başkanı Muhammed Ali HOUMED, Katar Şura Konseyi Başkanı Ahmed Bin Abdullah AL MAHMOUD ve Burkina Faso Meclis Başkanı Alassane Bala SAKANDE ile ikili görüşmeler gerçekleştirmiştir.

Prof. Dr. Mustafa ŞENTOP, konferansta yaptığı konuşmada ülke ve millet olarak Türk tarihinin hiçbir döneminde, hiçbir toplumun alın teri, emeği ve doğal kaynağı üzerinden refah elde etmenin peşinde koşmadığımızı, hiçbir insanı dilinden ve inancından dolayı hakir görmediğimizi, emperyalistler gibi kıtaya altın, elmas, petrol penceresinden de bakmadığımızı, böyle bir bakış açısının Türkiye'nin ve aziz milletimizin karakterinde asla olmadığını, tam tersine tarih boyunca nereye gittiysek daima kaldırmak, ihya ve imar etmek için çalıştığımızı ifade etmiş; merkezine insani saikleri koyarak yürüttüğümüz Afrika ortaklık politikamız ile en büyük yatırımı yine insana yapmaya gayret ettiğimizi, Türkiye olarak resmî insani kalkınma yardımları bağlamında her zaman Afrika'nın yanında yer alacağımızı ve doğal afetlerde en kısa sürede elimizden gelen yardımı ulaştırmayı sürdüreceğimizi belirtmiştir.

TBMM Başkanı ve Cibuti Meclis Başkanı Mohamed Ali HOUMED

Türkiye’de TBMM Ev Sahipliğinde Yapılan ve TBMM Başkanı’nın Katıldığı Uluslararası Toplantılar

1- NATO PA 99. Rose-Roth Semineri ve Akdeniz Ortadoğu Özel Grubu Ortak Toplantısı (12 - 14 Nisan 2019, Antalya)

TBMM Başkanı Prof. Dr. Mustafa ŞENTOP, 12 Nisan 2019’da Antalya’da düzenlenen NATO PA 99. Rose-Roth Semineri ve Akdeniz Ortadoğu Özel Grubu Ortak Toplantısı’na katılarak NATO PA Başkanı Madeleine MOON ile görüşmüş ve toplantıda bir konuşma yapmıştır.

TBMM Başkanı Prof. Dr. ŞENTOP, konuşmasında *“Siyasi kaygılarla gündeme getirildiği aşikâr olan, devlet ciddiyetinden uzak bu girişim asılsız ve hukuki dayanağı olmayan bir iddia aracılığıyla tarihin siyasallaştırılmasından başka bir amaca hizmet etmemektedir.”* ifadesini kullanarak Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron’un 24 Nisan’ı *“Anma Günü”* ilan etmesine tepki göstermiştir.

TBMM Başkanı Prof. Dr. ŞENTOP ayrıca, *“İtalya Temsilciler Meclisi kendini uluslararası mahkemelerin yerine ikame ederek soykırım gibi uluslararası hukukta açıkça tanımlanmış spesifik bir suç hakkında hüküm vermeye kalkmış, tarihi ve hukuku istismar etmiştir. İtalya’ya 2. Dünya Savaşı’ndaki rolünü hatırlatmak isteriz.”* değerlendirmesinde bulunarak İtalya Temsilciler Meclisinin 1915 olaylarına ilişkin kararını eleştirmiştir.

TBMM Başkanı ile NATO PA Başkanı Madeleine MOON

2- AKDENİZ-PA Komite Toplantısı (19 Haziran 2019, TBMM-Ankara)

TBMM Başkanı Prof. Dr. Mustafa ŞENTOP, 19 Haziran 2019'da TBMM'de düzenlenen AKDENİZ-PA “Nüfus Hareketleri ile Güvenlik Arasındaki İlişki” başlıklı komite toplantısının açılışında konuşmuştur.

TBMM Başkanı Prof. Dr. ŞENTOP konuşmasında, insanların, devletlerin eşitliğine, hukukun üstünlüğüne dayanan, çifte standart içermeyen bir anlayışla dünyada barışın hâkim olması için kararlılıkla mücadele etmeleri gerektiğini belirtmiştir.

AKDENİZ-PA Komite Toplantısı (19 Haziran 2019, Ankara)

3- Terörle Mücadele ve Bölgesel Bağlantılılığın Güçlendirilmesi Konulu Üçüncü Meclis Başkanları Konferansı (11-12 Ekim 2019, İstanbul)

Terörle Mücadele ve Bölgesel Bağlantılılığın Güçlendirilmesi Üçüncü Meclis Başkanları Toplantısı TBMM Başkanı Prof. Dr. Mustafa ŞENTOP'un himayelerinde 11-12 Ekim 2019 tarihlerinde İstanbul'da gerçekleştirilmiştir.

Toplantıya Afganistan İslâm Cumhuriyeti, Çin Halk Cumhuriyeti, Pakistan İslâm Cumhuriyeti ve Rusya Federasyonu'ndan

meclis başkanları ve başkanvekilleri iştirak etmiş olup 5 ülkeden 4 meclis başkanı, 3 meclis başkanvekili ve 37 milletvekili katılmıştır.

TBMM Başkanı Prof. Dr. ŞENTOP, toplantıda ev sahibi sıfatıyla açılış ve kapanış konuşmalarını yapmıştır. Prof. Dr. ŞENTOP ayrıca, toplantıya iştirak eden Afganistan Temsilciler Meclisi Başkanı Mir Rahman RAHMANİ ve Senato Başkanvekili Mohammad Alam EZEDYAR, Pakistan Millî Meclis Başkanı Asad QAYSER ve Senato Başkanvekili Salem MANDVIWALLA, Rusya Devlet Duması Başkanı Vyacheslav VOLODIN ve Çin Halk Cumhuriyeti Meclis Başkanvekili WANG Dongming ile ikili görüşmeler gerçekleştirmiştir.

Toplantı sonunda “İstanbul Nihai Bildirisi” kabul edilmiş, 2020 yılında gerçekleştirilecek olan bir sonraki toplantının da İstanbul’da yapılmasına karar verilmiştir.

TBMM Başkanı Prof. Dr. Mustafa ŞENTOP yaptığı açılış ve kapanış konuşmalarında; terörizmle mücadele alanında parlamentolarımız arasında diyalog ve iş birliğinin güçlendirilmesi gerektiğini, terör örgütlerinin eylem biçimlerinin değiştiğini, terör propaganda faaliyetlerinin teknolojinin de gelişmesiyle yeni boyutlar kazandığını belirtmiş, ülkelerin de tüm bu alanlarda karşı ve etkili tedbirler geliştirmesi zarureti doğduğunu ifade etmiştir.

*Terörle Mücadele ve Bölgesel Bağlantılılığın Güçlendirilmesi Konulu
Üçüncü Meclis Başkanları Konferansı (11-12 Ekim 2019, İstanbul)*

4- APA 12. Genel Kurulu (14 - 17 Aralık 2019, Antalya)

Pakistan'ın Dönem Başkanlığını üstleneceği APA 12. Genel Kuruluna ev sahipliği yapamayacağını bildirmesinin ardından 14 - 17 Aralık 2019 tarihlerinde Antalya'da düzenlenen APA 12. Genel Kuruluna; İran, Katar, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ve Yemen Meclis Başkanları; Afganistan, Filistin ve Kamboçya Meclis Başkanvekilleri; Umman ve Ürdün'den Meclis Başkan Yardımcıları katılmış; Bahreyn, Bangladeş, Çin, Endonezya, Filipinler, Güney Kıbrıs Rum Yönetimi, Hindistan, Irak, Kazakistan, Kuveyt, Laos ve Pakistan milletvekili düzeyinde katılım sağlamıştır.

Ev sahibi sıfatıyla açılış konuşmalarını gerçekleştiren TBMM Başkanı Prof. Dr. ŞENTOP ayrıca toplantıya iştirak eden İran İslâmî Danışma Meclisi Başkanı Ali Erdeşir LARİCANİ, KKTC Cumhuriyet Meclisi Başkanı Teberrüken ULUÇAY, Afganistan Meclis Başkanvekili Ahmad Shah RAMAZAN, Umman Şura Meclisi Başkan Yardımcısı Abdullah Ali Abdullah EL AMİRİ ile ikili görüşmeler gerçekleştirmiştir.

Toplantıya 26 üye ülkeden 2 meclis başkanı, 3 meclis başkanvekili ve 93 milletvekili katılmış, toplantı sonunda “Antalya Deklarasyonu” kabul edilmiştir.

*Asya Parlamenter Asamblesi 12. Genel Kurulu
(14-17 Aralık 2019, Antalya)*

Prof. Dr. Mustafa ŞENTOP toplantıda yaptığı konuşmada; APA olarak temel amacın Asya bölgesinde ekonomik ve sosyal ilişkiler ile refah ve barış konularında parlamentolar arası iş birliğinin güçlendirilmesi olduğunu, gerçekleştirilecek iş birliğiyle geleneksel diplomasiye ilave bir güç katma, Asya kıtasının sorunlarının çözümünde önemli pay sahibi olma kararlılığının gösterilmesi gerektiğini, bu bağlamda büyük bir sorumluluk üstlenmek zorunda olduğumuzu ifade etmiştir.

TBMM Başkanvekillerinin Ziyaretleri

- TBMM Başkanvekili Süreyya Sadi BİLGİÇ'in AB Parlamento Başkanları Toplantısı'na katılımı, 9 Nisan 2019, Viyana-Avusturya
- TBMM Başkanvekili Levent GÖK'ün Orta ve Doğu Avrupa Ülkeleri Parlamento Başkanları Zirvesi'ne katılımı, 4-5 Haziran 2019, Varşova-Polonya
- TBMM Başkanvekili Süreyya Sadi BİLGİÇ'in Bakü Bölgesel Güvenlik ve İşbirliği Konferansı'na katılımı, 12 Haziran 2019, Bakü-Azerbaycan

*Bakü Bölgesel Güvenlik ve İşbirliği Konferansı
(3-6 Haziran 2019, Bakü-Azerbaycan)*

- TBMM Başkanvekili Levent GÖK'ün GDAÜPA Genel Kuruluna katılımı, 25-28 Haziran 2019, Belgrad-Sırbistan

- TBMM Başkanvekili Süreyya Sadi BİLGİÇ'in 20 Temmuz Barış ve Özgürlük Bayramı'na iştiraki, 20 Temmuz 2019, Lefkoşa-KKTC
- TBMM Başkanvekili Süreyya Sadi BİLGİÇ'in AND Parlamentosu ziyareti ve iş birliği protokolü imzası, 28-30 Ağustos 2019, Bogota-Kolombiya
- TBMM Başkanvekili Levent GÖK'ün Avrupa Akdeniz Ekonomik ve Sosyal Kurumlar Zirvesi'ne katılımı, 21-24 Ekim 2019, Barselona-İspanya
- TBMM Başkanvekili Süreyya Sadi BİLGİÇ'in KKTC Kuruluş Yıl Dönümü Törenlerine iştiraki, 14-16 Kasım 2019, Lefkoşa-KKTC
- TBMM Başkanvekili Levent GÖK'ün “Cumhurbaşkanlığı Enstitüsü: Kazakistan Modeli” temalı Uluslararası Parlamenter Konferansa katılımı, 25-28 Kasım 2019, Kazakistan
- TBMM Başkanvekili Süreyya Sadi BİLGİÇ'in “Bakü Parlamenter Platformu” tarafından düzenlenen “COVID-19’a Karşı Ortak Cevap” konulu Parlamentolar Konferansı'na katılımı, (videokonferans) 24 Haziran 2020

Uluslararası Parlamenter Asambleler

Akdeniz İçin Birlik Parlamenter Asamblesi (AİBPA) Türk Delegasyonu

1998 yılında Avrupa Parlamentosunun girişimi üzerine Avrupa-Akdeniz Parlamenter Forumu olarak kurulan yapı, 2003 yılında AİBPA'ya dönüşmüştür. Asambleye 43 ülke üyedir ve Türkiye Asamblede 7 üye ile temsil edilmektedir.

AİBPA Türk Delegasyonu 6 toplantıya katılmıştır. Bunlar aşağıda sunulmuştur:

- AİB “Dijital Dönüşüm ve Geleceğin Dijital Becerileri Konferansı”, 30 Eylül-1 Ekim 2019, Talin-Estonya

- AİB Dördüncü Bölgesel Forumu, 10 Ekim 2019, Barselona-İspanya
- Avrupa-Akdeniz Ekonomik ve Sosyal Kurumlar Zirvesi, 22-23 Ekim 2019, Barselona-İspanya
- Siyasi İşler, Güvenlik ve İnsan Hakları Komitesi Toplantısı, 18 Aralık 2019, Strazburg-Fransa
- AİB Uluslararası Sekretaryası Ziyareti, 24 Ocak 2020, Barselona-İspanya
- Yaşam Seviyesinin Yükseltilmesi, Sivil Topluluklar Arası Değişim ve Kültür Komitesi, 27 Şubat 2020, Rabat-Fas

*Türk Delegasyon Başkanı'nın AİB Uluslararası Sekretaryası Ziyareti,
(24 Ocak 2020, Barselona-İspanya)*

TBMM Başkanı Prof. Dr. Mustafa ŞENTOP, AİBPA Başkanlığını yürütmektedir. Dönem Başkanlığı, Şubat 2019 tarihinde Türkiye'ye geçmiştir.

Dönem Başkanlığı 9 Eylül 2020 tarihinde videokonferans ile yapılacak Başkanlık Divanı Toplantısı ile Avrupa Parlamentosuna devredilecektir.

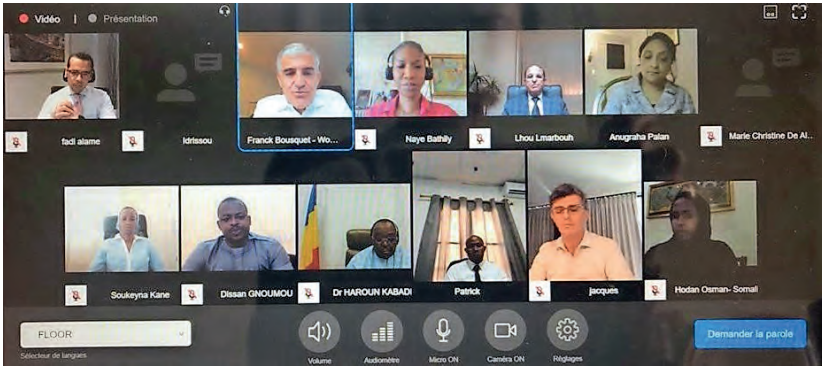
Adana Milletvekili Mehmet Şükrü ERDİNÇ, AİBPA'da Yaşam Seviyesinin Yükseltilmesi, Sivil Topluluklararası Değişim Komitesi Başkan Yardımcılığı görevini sürdürmektedir.

Akdeniz Parlamenter Asamblesi (AKDENİZ-PA) Türk Delegasyonu

2006 yılında resmî olarak faaliyetlerine başlayan Asamblede 25 ülke “*Ana Katılımcı*” olarak yer almaktadır. Türkiye 5 üye ile temsil edilmektedir.

AKDENİZ-PA Türk Delegasyonu dördü videokonferans olmak üzere 7 toplantıya katılmıştır. Bunlar aşağıda sunulmuştur:

- Daimî Komite Toplantısı, “*AKDENİZ-PA Ekonomi Paneli*”, 4-5 Temmuz 2019, Milano- İtalya
- Daimî Komite ve “*AKDENİZ-PA-Avrupa Konseyi Ortak Terörizmle Mücadele ve Yeni Teknolojiler*” Toplantısı, 10-11 Ekim 2019, Strazburg-Fransa
- Daimî Komite ve “*AKDENİZ-PA Özel Terörizmle Mücadele Parlamenter Komitesi*” Toplantısı, 29 Kasım 2019, Roma-İtalya
- AKDENİZ-PA ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa düzenlenen COVID-19 Pandemisi ile ilgili Parlamenter Brifingi (videokonferans), 24 Nisan 2020
- AKDENİZ-PA ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa düzenlenen Kırılğanlık Çatışma ve Şiddet Stratejisi ile ilgili Parlamenter Toplantısı (videokonferans), 6 Mayıs 2020

AKDENİZ-PA Videokonferans Toplantısı (6 Mayıs 2020)

- AKDENİZ-PA, AGİT PA ve BM Terörle Mücadele Ofisi ile ortaklaşa düzenlenen "*COVID-19 Pandemisi Sırasında Terörle Mücadele ve Şiddete Varan Aşırıılık*" konulu (videokonferans), 30 Haziran 2020
- AKDENİZ-PA Ekonomi Paneli, "*COVID-19 Sonrası Süreçte Ekonominin Canlanması*" konulu (videokonferans), 8 Temmuz 2020

Asya Parlamenter Asamblesi (APA) Türk Delegasyonu

2006 yılında kurulan APA'nın geçmişi 1999'da kurulan Barış İçin Asya Parlamenter Birliğine dayanmaktadır. APA'ya üye 42 ülke bulunmakta olup Türkiye 5 üye ile temsil edilmektedir.

24 Şubat 2019-28 Temmuz 2020 tarihleri arasında APA Türk Grubu biri videokonferans olmak üzere 7 toplantıya katılmıştır. Bunlar aşağıda sunulmuştur:

- Ekonomik ve Sürdürülebilir Kalkınma Daimi Komitesi Toplantısı, 18-21 Nisan 2019, Naryan Mar - Rusya
- Siyasi İşler Daimi Komitesi Toplantısı, 25-28 Haziran 2019, İsfahan – İran
- Bütçe ve Planlama Daimi Komitesi Toplantısı, 3-5 Eylül 2019, Bağdat – Irak
- APA - PAB Eşzamanlı Toplantısı, 13-17 Ekim 2019, Belgrad - Sırbistan
- Birinci Yürütme Komitesi Toplantısı, 22-25 Ekim 2019, Rize
- 12. Genel Kurul ve İkinci Yürütme Komitesi Toplantıları, 14-17 Aralık 2019, Antalya
- APA COVID-19 Salgını Birinci Toplantısı (videokonferans), 9 Temmuz 2020

APA Birinci Yürütme Komitesi Toplantısı (22-25 Ekim 2019, Rize)

APA Birinci Yürütme Komitesi Toplantısı, 22-25 Ekim 2019'da Rize'de ve APA 12. Genel Kurul Toplantısı 14-17 Aralık 2019'da TBMM ev sahipliğinde Antalya'da düzenlenmiştir. Toplantıya, Türkiye dâhil 21 ülkenin parlamento temsilcileri, 1 gözlemci parlamento temsilcisi ile 4 gözlemci uluslararası organizasyon temsilcisi katılmıştır.

APA Dönem Başkanlığı görevi 2021 yılı sonuna kadar TBMM Başkanı tarafından yürütülecektir.

Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı Parlamenter Asamblesi (AGİTPA) Türk Delegasyonu

AGİTPA, 1991 yılında kurulmuş ve 1992 yılında ilk toplantısını Budapeşte'de yapmıştır. Türkiye AGİTPA'nın kurucu üyesidir. Asambleye 56 ülke üye olup Türkiye 8 üye ile temsil edilmektedir.

24 Şubat 2019-28 Temmuz 2020 tarihleri arasında Türk Delegasyonu 15'i videokonferans olmak üzere 22 toplantıya katılmış, 6 seçim gözleminde bulunmuştur. Bunlar aşağıda sunulmuştur:

- Moldova Parlamento Seçimi Gözlemi, 24 Şubat 2019
- Kuzey Makedonya Cumhurbaşkanlığı Seçimi Gözlemi, 21 Nisan 2019

- Kuzey Makedonya Cumhurbaşkanlığı Seçimi II. Tur Gözlemi, 5 Mayıs 2019
- Parlamenter Semineri, 3-7 Mayıs 2019, Leinsweiler-Almanya
- İpek Yolu Destek Grubu II. Uluslararası Konferansı, 28 Nisan-1 Mayıs 2019, Minsk-Belarus
- Kazakistan Cumhurbaşkanlığı Seçim Gözlemi, 9 Haziran 2019
- Genel Kurul Toplantısı, 4-8 Temmuz 2019, Lüksemburg
- Ukrayna Parlamento Seçimleri, 21 Temmuz 2019
- İpek Yolu Destek Grubu III. Uluslararası Konferansı, 4-8 Eylül 2019, Andermatt-İsviçre
- Sonbahar Toplantısı, 2-7 Ekim 2019, Marakeş-Fas
- Genç Parlamenterler Toplantısı, 2-4 Şubat 2020, Washington-ABD
- Azerbaycan Erken Parlamento Seçim Gözlemi, 9 Şubat 2020
- Viyana Kış Genel Kurulu, 21-22 Şubat 2020, Viyana-Avusturya
- COVID-19 Ekonomik Güvenlik Semineri (videokonferans), 22 Nisan 2020
- Göç Komitesi Toplantısı (videokonferans), 6 Mayıs 2020
- Demokrasi, İnsan Hakları ve İnsani Meseleler Komitesi Toplantısı (videokonferans), 8 Mayıs 2020
- Siyasi İşler ve Güvenlik Komitesi Toplantısı (videokonferans), 15 Mayıs 2020
- Ekonomi, Bilim ve Çevre Komitesi Toplantısı (videokonferans), 22 Mayıs 2020
- Genel Göç Toplantısı (videokonferans), 26 Mayıs 2020
- İpek Yolu Destek Grubu Toplantısı (videokonferans), 3 Haziran 2020

- Terörizmle Mücadele Geçici Komitesi Toplantısı (video-konferans), 5 Haziran 2020
- Demokrasi, İnsan Hakları ve İnsani Meseleler Komitesi Toplantısı (videokonferans), 15 Haziran 2020
- AGİT PA-AKPM Ortak Toplantısı (videokonferans), 19 Haziran 2020
- Demokrasi, İnsan Hakları ve İnsani Meseleler Komitesi Toplantısı (videokonferans), 22 Haziran 2020
- Bakü Parlamenterler Platformu (BBP) Konferansı (video-konferans), 24 Haziran 2020
- AGİTPA, AKDENİZ-PA ve Birleşmiş Milletler Terörle Mücadele Ofisi Ortak Toplantısı (videokonferans), 30 Haziran 2020
- Avrupa Komisyonu ile Göç Komitesi Toplantısı (videokonferans), 6 Temmuz 2020
- Daimi Komite Toplantısı (videokonferans), 7 Temmuz 2020

AGİTPA Genel Kurulu (4-8 Temmuz 2019, Lüksemburg)

Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi (AKPM) Türk Delegasyonu

Türkiye, 5 Mayıs 1949'da imzalanan Anlaşma ile hayata geçen ve Avrupa Konseyi'nin bir organı olarak kurulan AKPM'nin kurucu üyesidir. AKPM'ye üye 47 ülke bulunmakta olup Türkiye 18 üye ile temsil edilmektedir.

COVID-19 salgını nedeniyle 6 Mart 2020 tarihinden sonraki toplantılar ya iptal edilmiş ya da ertelenmiştir.

AKPM Türk Delegasyonu, 22'si videokonferans olmak üzere 75 toplantıya katılmıştır. Bunlar aşağıda sunulmuştur:

- Kültür Komisyonu Toplantısı, 4 Mart 2019, Granada-İspanya
- Hukuk Komisyonu Toplantısı, 4 Mart 2019, Paris-Fransa
- Siyasî İşler ve Demokrasi Komisyonu Toplantısı, 5 Mart 2019, Paris-Fransa
- Denetim Komisyonu Toplantısı, 6 Mart 2019, Paris-Fransa
- Eşitlik Komisyonu Toplantısı, 7 Mart 2019, Paris-Fransa
- İç Tüzük Komisyonu Toplantısı, 18 Mart 2019, Paris-Fransa
- Sosyal İşler Komisyonu Toplantısı, 19 Mart 2019, Paris-Fransa
- Göç Komisyonu Toplantısı, 26 Mart 2019, Paris-Fransa
- AİHM Yargıçları Seçim Komisyonu Toplantısı, 29 Mart 2019, Paris-Fransa
- Uluslararası Terörizmle Mücadele Konferansı, 18 Nisan 2019, St. Petersburg-Rusya
- Genel Kurul Toplantısı, 8-12 Nisan 2019, Strazburg-Fransa
- Sosyal İşler Komisyonu Toplantısı, 13-14 Mayıs 2019, Paris-Fransa

- Denetim Komisyonu Toplantısı, 16-17 Mayıs 2019, Londra-İngiltere
- Siyasi İşler ve Demokrasi Komisyonu Toplantısı, 20 Mayıs 2019, Paris-Fransa
- Büro ve Daimî Komisyon Toplantısı, 23-24 Mayıs 2019, Paris-Fransa
- Kùltür Komisyonu Toplantısı, 27-28 Mayıs 2019, Paris-Fransa
- Göç Komisyonu Toplantısı, 28-29 Mayıs 2019, Zùrih-İsviçre
- Hukuk Komisyonu Toplantısı, 28 Mayıs 2019, Paris-Fransa
- İç Tüzük Komisyonu Toplantısı, 3 Haziran 2019, Paris-Fransa
- Diaspora Alt Komite Toplantısı, 10 Haziran 2019, İstanbul
- Genel Kurul Toplantısı, 24-28 Haziran 2019, Strazburg-Fransa
- Büro Komisyon Toplantısı, 3 Eylül 2019, Bern-İsviçre
- Göç Komisyonu Toplantısı, 6 Eylül 2019, Paris-Fransa
- Denetim Komisyonu Toplantısı, 10 Eylül 2019, Paris-Fransa
- Eşitlik Komisyonu Toplantısı, 12 Eylül 2019, Paris-Fransa
- Sosyal İşler Komisyonu Toplantısı, 13 Eylül 2019, Paris-Fransa
- Diaspora Parlamenter Network Konferansı, 18 Eylül 2019, Amman-Ürdün
- Genel Kurul Toplantısı, 30 Eylül-4 Ekim 2019, Strazburg-Fransa
- OECD Parlamenter Network Toplantısı, 10-11 Ekim 2019, Paris-Fransa
- Nefrete Karşı Mücadele Parlamenter İttifakı Konferansı, 14 Ekim 2019, Berlin-Almanya

- Avrupa Parlamento Başkanları Konferansı, 24-25 Ekim 2019, Strazburg-Fransa
- Dünya Demokrasi Forumu, 6-8 Kasım 2019, Strazburg-Fransa
- Denetim Komisyonu Toplantısı, 13 Kasım 2019, Paris-Fransa
- Siyasi İşler ve Demokrasi Komisyonu Toplantısı, 14 Kasım 2019, Berlin-Almanya
- Hukuk Komisyonu Toplantısı, 15 Kasım 2019, Berlin-Almanya
- AKPM Belarus Seçim Gözlem Faaliyetleri, 14-18 Kasım 2019, Minsk-Belarus
- Büro ve Daimi Komisyon Toplantıları, 28-29 Kasım 2019, Tiflis-Gürcistan
- Göç Komisyonu Toplantısı, 2 Aralık 2019, Paris-Fransa
- Sosyal İşler Komisyonu Toplantısı, 3 Aralık 2019, Paris-Fransa
- Eşitlik Komisyonu Toplantısı, 4 Aralık 2019, Paris-Fransa
- Kültür Komisyonu Toplantısı, 5-6 Aralık 2019, Paris-Fransa
- Siyasi İşler ve Demokrasi Komisyonu Toplantısı, 9 Aralık 2019, Paris-Fransa
- Hukuk Komisyonu Toplantısı, 10 Aralık 2019, Paris-Fransa
- Denetim Komisyonu Toplantısı, 11 Aralık 2019, Paris-Fransa
- İç Tüzük Komisyonu Toplantısı, 12 Aralık 2019, Paris-Fransa
- Büro Komisyon Toplantısı, 13 Aralık 2019, Paris-Fransa
- AKPM Ulusal Delegasyon Sekreterleri Toplantısı, 13 Aralık 2019, Paris-Fransa
- I. Genel Kurul Toplantısı, 27-31 Ocak 2020, Strazburg-Fransa
- Azerbaycan Seçim Gözlemi, 9 Şubat 2020, Azerbaycan

- OECD Toplantısı (Küresel Parlamenter AĞı), 24-26 Şubat 2020, Paris-Fransa
- İç Tüzük Komisyonu Toplantısı, 4 Mart 2020, Paris-Fransa
- Büro Komisyon Toplantısı, 5 Mart 2020, Paris-Fransa
- Daimî Komisyon Toplantısı, 6 Mart 2020, Paris-Fransa
- Büro Toplantısı (videokonferans), 7 Mayıs 2020
- Daimî Komisyon Toplantısı (videokonferans), 7 Mayıs 2020
- Kültür Komisyonu Toplantısı (videokonferans), 15 Mayıs 2020
- Sosyal İşler Komisyonu Toplantısı (videokonferans), 19 Mayıs 2020
- AKPM Başkan Yardımcıları Toplantısı (videokonferans), 20 Mayıs 2020
- Denetim Komisyonu Toplantısı (videokonferans), 27 Mayıs 2020
- Siyasi İşler Komisyonu Toplantısı (videokonferans), 28 Mayıs 2020
- Göç Komisyonu Toplantısı (videokonferans), 29 Mayıs 2020
- Sosyal İşler Komisyonu Toplantısı (videokonferans), 2 Haziran 2020
- İç Tüzük Komisyonu Toplantısı (videokonferans), 4 Haziran 2020
- Hukuk Komisyonu Toplantısı (videokonferans), 5 Haziran 2020
- Eşitlik Komisyonu Toplantısı (videokonferans), 5 Haziran 2020

- Siyasi İşler Komisyonu Toplantısı (videokonferans), 23 Haziran 2020
- Eşitlik Komisyonu Toplantısı (videokonferans), 24 Haziran 2020
- Büro Komisyon Toplantısı (videokonferans), 25 Haziran 2020
- Daimî Komisyon Toplantısı (videokonferans), 25 Haziran 2020
- Hukuk Komisyonu Toplantısı (videokonferans), 29 Haziran 2020
- Göç Komisyonu Toplantısı (videokonferans), 3 Temmuz 2020
- Sosyal İşler Komisyonu-Avrupa Ödülü Alt Komisyonu Toplantısı (videokonferans), 6 Temmuz 2020
- Sosyal İşler Komisyonu-Çocuk Alt Komisyonu Toplantısı (videokonferans), 6 Temmuz 2020
- Sosyal İşler Komisyonu Toplantısı (videokonferans), 6 Temmuz 2020
- Eşitlik Komisyonu Toplantısı (videokonferans), 10 Temmuz 2020

AKPM Siyasi İşler Komisyonu Toplantısı (videokonferans), (28 Mayıs 2020)

Diaspora ve Entegrasyon Alt Komisyon Toplantısı 10 Haziran 2019 tarihinde İstanbul'da gerçekleştirilmiştir.

Güneydoğu Avrupa İş Birliği Süreci Parlamenter Asamblesi (GDAÜPA) Türk Delegasyonu

GDAÜPA, faaliyetlerine resmî olarak 2014 tarihinde başlamıştır. GDAÜPA'ya üye 13 ülke bulunmakta olup Türkiye, TBMM Başkanının başkanlığında 5 üye ile temsil edilmektedir.

24 Şubat 2019-28 Temmuz 2020 tarihleri arasında GDAÜPA Türk Delegasyonu ikisi videokonferans olmak üzere 5 toplantıya katılmıştır. Bunlar aşağıda sunulmuştur:

- Adalet, İçişleri ve Güvenlik İş Birliği Genel Komitesi Toplantısı, 10-11 Mayıs 2019, Üsküp-Kuzey Makedonya
- Ekonomi, Altyapı ve Enerji Genel Komitesi Toplantısı, 17 Haziran 2019, Ankara
- Genel Kurul, 21-22 Haziran 2019, Saraybosna-Bosna Hersek
- Daimi Komite Toplantısı (videokonferans), 20 Haziran 2020
- 7. Genel Kurul Toplantısı (videokonferans), 24 Haziran 2020

GDAÜPA Genel Kurulu (21-22 Haziran 2019, Saraybosna-Bosna Hersek)

GDAÜPA'nın 2018-2019 döneminde Ekonomi, Altyapı ve Enerji Genel Komitesi Başkanlığını yapan Gaziantep Milletvekili Derya BAKBAK aynı zamanda 2019-2020 dönemi için Adalet, İçişleri ve Güvenlik İşbirliği Genel Komitesi Başkanlığını da yürütecektir.

Türkiye, 2020-2021 dönemi için Güneydoğu Avrupa İş Birliği Süreci (GDAÜ) Dönem Başkanlığını üstlenmiştir.

İslâm İşbirliği Teşkilatı Parlamento Birliği (İSİPAB) Türk Delegasyonu

TBMM'nin, oluşumunda etkin rol oynadığı İSİPAB, 17 Haziran 1999'da kurulmuştur. Birliğe, 54 ülke parlamentosu üye olup Türkiye 5 üye ile temsil edilmektedir.

İSİPAB Türk Delegasyonu 5 toplantıya katılmıştır. Bunlar aşağıda sunulmuştur:

- İSİPAB 14. Konferansı, 11-14 Mart 2019, Rabat-Fas
- İSİPAB Üçüncü Olağanüstü İcra Komitesi Toplantısı, 7 Temmuz 2019, Rabat-Fas
- İSİPAB 42. İcra Komitesi Toplantısı, 1-2 Ekim 2019, Kampala-Uganda
- İSİPAB Mali Kontrol Komitesi Toplantısı, 7-9 Ocak 2020, Tahran-İran
- İSİPAB 15. Konferansı, 25-29 Ocak 2020, Ouagadougou-Burkina Faso

İSİPAB 15. Konferansı (25-29 Ocak 2020, Ouagadougou-Burkina Faso)

Karadeniz Ekonomik İşbirliği Parlamenter Asamblesi (KEİPA) Türk Delegasyonu

KEİPA 26 Şubat 1993'te kurulmuştur. KEİPA'ya 13 ülke üye olup Türkiye 9 üye ile temsil edilmektedir.

KEİPA Türk Delegasyonu, üçü videokonferans olmak üzere 22 toplantıya katılmıştır. Bunlar aşağıda sunulmuştur:

- İçtüzük Çalışma Grubu Toplantısı, 6 Mart 2019, İstanbul
- Türk Delegasyonu Başkanı Cemal ÖZTÜRK'ün KEİPA'yı temsilen İSİPAB 14. Konferansı'na Katılımı, 13-14 Mart 2019, Fas-Rabat
- KEİPA ile Baltık Denizi Parlamenter Konferansı Ortak Toplantısı, 2 Nisan 2019, İstanbul
- Kültür, Eğitim ve Sosyal İşler Komisyonu Toplantısı, 16-17 Nisan 2019, Erivan-Ermenistan
- Hukukî ve Siyasî İşler Komisyonu Toplantısı, 15-16 Mayıs 2019, Batum-Gürcistan
- Ekonomi, Ticaret ve Teknoloji İşleri Komitesi Toplantısı, 15-16 Mayıs 2019, Batum-Gürcistan
- Başkanlık Divanı, Daimî Komisyon ve 53. Genel Kurul Toplantıları, 19-21 Haziran 2019, Bakü-Azerbaycan
- KEİPA Türk Delegasyonu Başkanı Cemal ÖZTÜRK'ün KEİPA'yı temsilen Belarus-Rusya Parlamentolar Arası Konferansı'na Katılımı, 27-28 Haziran 2019, St. Petersburg-Rusya
- Ekonomi, Ticaret ve Teknoloji İşleri Komitesi Toplantısı, 18-19 Eylül 2019, Giresun
- Hukukî ve Siyasî İşler Komisyonu Toplantısı, 25-26 Eylül 2019, Soçi- Rusya
- NATO PA Genel Kuruluna Katılım, 11-14 Ekim 2019, Londra-İngiltere

- Kültür, Eğitim ve Sosyal İşler Komisyonu Toplantısı, 21-22 Ekim 2019, Kişinev-Moldova
- Bulgaristan Seçim Gözlemine Katılım, 27 Ekim 2019, Bulgaristan
- Başkanlık Divanı, Daimî Komisyon ve 54. Genel Kurul Toplantıları, 19-21 Kasım 2019, Sofya-Bulgaristan
- APA Genel Kuruluna Katılım, 13-18 Aralık 2019, Antalya
- AKPM Genel Kuruluna Katılım, 28-30 Ocak 2020, Strazburg-Fransa
- Azerbaycan Seçim Gözlemine Katılım, 9 Şubat 2020, Bakü-Azerbaycan
- Taslak Bütçe ve Denetleme Komisyonu Toplantısı 14 Şubat 2020, İstanbul
- İhtüzük Çalışma Grubu ve Daimî Komisyon Toplantısı, 4 Mart 2020, İstanbul
- Daimî Komisyon Toplantısı (videokonferans), 7 Mayıs 2020
- Ekonomi, Ticaret, Teknoloji ve Çevre Komitesi ile Kültür, Eğitim ve Sosyal İşler Komiteleri Toplantıları (videokonferans) 7 Temmuz 2020
- Hukukî ve Siyasî İşler Komitesi (videokonferans), 9 Temmuz 2020

KEİPA Genel Kurulu (19-21 Kasım 2019, Sofya-Bulgaristan)

Ordu Milletvekili Metin GÜNDOĞDU, 21-22 Ekim 2019 tarihlerinde Moldova'da yapılan Komisyon Toplantısında 2 yıllık

bir süre için Kùltür, Eğitim, Sosyal İşler Komisyonu Başkanlığına seėilmiőtir.

Ekonomi, Ticaret ve Teknoloji İşleri Komitesi Toplantısı 18-19 Eylül 2019'da Giresun'da, Taslak Bütçe ve Denetleme Komisyonu Toplantısı 14 Şubat 2020'de İstanbul'da ve İctüzük Çalışma Grubu ve Daimî Komisyon Toplantısı 4 Mart 2020'de İstanbul'da yapılmıőtir.

NATO Parlamenter Asamblesi (NATO PA) Türk Delegasyonu

NATO PA 1955 yılında kurulmuştur. Asambleye 29 ÷lke üyedir. 28 Mayıs 2017 tarihinde alınan kararla Türkiye'nin üye sayısı 12'den 18'e çıkarılmıőtir.

Bu dönemde, NATO PA Türk Delegasyonu 15'i videokonferans olmak üzere 42 toplantıya katılmıőtir. Bunlar aşağıda sunulmuştur:

- Demokratik Yönetişim Alt Komisyonu ve Transatlantik İlişkiler Alt Komisyonu Ortak Toplantıları, 4-6 Mart 2019, Atina-Yunanistan
- Geçiş Süreci ve Kalkınma Alt Komisyonu Toplantısı, 14-15 Mart 2019, Üsküp-Kuzey Makedonya
- Transatlantik Ekonomik İlişkiler Alt Komisyonu ve NATO Ortaklıkları Alt Komisyonu Ortak Toplantıları, 18-22 Mart 2019, Berlin, Stuttgart, Frankfurt-Almanya
- Savunma ve Güvenlik Komisyonu Toplantısı, 18-22 Mart 2019, Honolulu- ABD
- Daimî Komisyon Toplantısı, 29-31 Mart 2019, Zagreb-Hırvatistan
- Başkanlık Divanı Toplantısı, 1-4 Nisan 2019, Washington DC- ABD
- 99. Rose-Roth Semineri ve Akdeniz ve Ortadoğu Özel Grubu Toplantısı, 12-14 Nisan 2019, Antalya
- 100. Rose-Roth Semineri, 25-26 Nisan 2019, Brüksel-Belėika

- Bilim ve Teknoloji Komisyonu Toplantısı, 6-9 Mayıs 2019, Singapur
- Demokratik Yönetişim Alt Komisyonu ve Transatlantik Savunma ve Güvenlik İşbirliği Alt Komisyonu Ortak Toplantısı, 6-10 Mayıs 2019, Stockholm-İsveç, Reykjavik-İzlanda
- İlkbahar Genel Kurulu, 31 Mayıs-3 Haziran 2019, Bratislava-Slovakya
- Ekonomi ve Güvenlik Komisyonu Transatlantik İlişkiler Alt Komisyonu ve Siyasi Komisyon Ortak Toplantısı, 10-14 Haziran 2019, Washington DC, Seattle-ABD
- Geleceğin Güvenlik ve Savunma Kapasiteleri Alt Komisyonu Toplantısı, 10-14 Haziran 2019, Pekin, Şangay-Çin
- Bilim ve Teknoloji Komisyonu ile Teknoloji Trendleri ve Güvenlik Alt Komisyonu Ortak Toplantısı, 17-20 Haziran 2019, Londra-İngiltere
- Ukrayna-NATO Parlamentolararası Konseyi, NATO Ortaklıkları Alt Komisyonu ile Güvenliğin Sivil Boyutu Ortak Toplantısı, 24-26 Haziran 2019, Lviv-Ukrayna
- Gürcistan-NATO Parlamentolararası Konseyi Toplantısı, 12-13 Eylül 2019, Tiflis-Gürcistan
- NATO Ortaklıkları Alt Komisyonu ve Geçiş Süreci ve Kalkınma Alt Komisyonu Ortak Toplantısı, 23-25 Eylül 2019, Addis Ababa-Etiyopya
- 65. Sonbahar Genel Kurulu, 11-14 Ekim 2019, Londra-İngiltere
- Transatlantik Savunma ve Güvenlik İşbirliği Alt Komisyonu (DSCTC) ve Teknoloji Trendleri ve Güvenlik Alt Komisyonu (STCTTS) Ortak Toplantısı, 28-31 Ekim 2019, Norfolk, Washington DC-ABD

- Güvenliğin Sivil Boyutu Komisyon Toplantısı, 4-7 Kasım 2019, Paris-Strazburg-Fransa
- Akdeniz ve Ortadoğu Özel Grubu ile Savunma ve Güvenlik Komisyonu Ortak Toplantısı, 18-21 Kasım 2019, Amman-Ürdün
- NATO Liderler Zirvesi, 3 Aralık 2019, Londra- İngiltere
- Parlamenter Transatlantik Forum, 9-11 Aralık 2019, Washington - ABD
- NATO PA Ukrayna-NATO Parlamentolararası Konseyi (UNIC) Toplantısı, 28 Ocak 2020, Brüksel - Belçika
- Yıllık Ortak Üçlü Komisyon Toplantısı, 17-20 Şubat 2020, Brüksel-Belçika
- OECD Parlamenterler AĞı ve NATO Parlamenter Asamblesi Ortak Toplantısı, 23-27 Şubat 2020, Paris-Fransa
- Teknoloji Trendleri ve Güvenlik Alt Komisyonu Toplantısı, 9-11 Mart 2020, Stockholm-İsveç
- Başkanlık Divanı Toplantısı (videokonferans), 29 Nisan 2020
- NATO'nun COVID-19'a Yaklaşımı Hakkında Web Semineri (videokonferans), 9 Mayıs 2020
- Başkanlık Divanı Toplantısı (videokonferans), 27 Mayıs 2020
- Daimî Komisyon Toplantısı (videokonferans), 29 Mayıs 2020
- 2. Webinar Toplantısı (videokonferans), 6 Haziran 2020
- 3. Webinar Toplantısı (videokonferans), 19 Haziran 2020
- Başkanlık Divanı Toplantısı (videokonferans), 22 Haziran 2020
- Güvenliğin Sivil Boyutu Komisyonu Toplantısı (videokonferans), 1 Temmuz 2020

- Ekonomi ve Güvenlik Komisyonu Toplantısı (videokonferans), 2 Temmuz 2020
- Bilim ve Teknoloji Komisyonu Toplantısı (videokonferans), 6 Temmuz 2020
- NATO UNIC-PCNP Ortak Toplantısı (videokonferans), 7 Temmuz 2020
- Akdeniz ve Ortadoğu Grubu Komisyonu Toplantısı (videokonferans), 8 Temmuz 2020
- Libya'daki gelişmeler konulu toplantı (videokonferans), 8 Temmuz 2020
- Siyasi Komisyonu Toplantısı (videokonferans), 15 Temmuz 2020
- Savunma ve Güvenlik Komisyonu Toplantısı (videokonferans), 16 Temmuz 2020

*Teknoloji Trendleri ve Güvenlik Alt Komisyon Toplantısı
(9-11 Mart 2020, Stockholm-İsveç)*

Rize Milletvekili Osman Aşkın BAK, 2018 yılında seçildiği NATO PA Başkan Yardımcılığı görevini sürdürmektedir. 11-15 Ekim 2019 tarihlerinde Londra'da gerçekleşen Sonbahar Genel Kurulunda; Denizli Milletvekili Ahmet YILDIZ Transatlantik İlişkiler Alt Komisyonu Raportörlüğüne, Eskişehir Milletvekili Utku ÇAKIRÖZER Geleceğin Güvenlik ve Savunma Kapasiteleri Alt

Komisyonu Başkan Yardımcılığına, İzmir Milletvekili Kamil Okyay SINDIR Teknoloji Trendleri ve Güvenlik Alt Komisyonu Başkan Yardımcılığına, Erzurum Milletvekili Muhammet Naci CİNİSLİ Demokratik Yönetişim Alt Komisyonu Başkan Yardımcılığına seçilmişlerdir.

NATO Parlamenter Asamblesi 99. Rose-Roth Semineri ile Akdeniz ve Orta Doğu Özel Grubu Toplantısı, 12-14 Nisan 2019 tarihlerinde Antalya'da TBMM'nin ev sahipliğinde gerçekleştirilmiştir.

Parlamentolararası Birlik (PAB) Türk Delegasyonu

Parlamentolararası Birlik, bağımsız devlet parlamentolarının temsilcilerinden oluşan bir birlik olarak 1889'da kurulmuştur. PAB'a 195 ülke üyedir. Türkiye PAB'da 8 üye ile temsil edilmektedir.

Anılan dönemde, PAB Türk Delegasyonu dördü videokonferans olmak üzere 11 toplantıya katılmış olup bunlar aşağıda sunulmuştur:

- BM Kadının Statüsü Komisyonu 63. Parlamenter Toplantısı, 13-14 Mart 2019, New York-ABD
- PAB 140. Genel Kurul Toplantısı, 6-10 Nisan 2019, Doha-Katar
- Genç Parlamenterler Konferansı, 9-10 Eylül 2019, Asuncion-Paraguay
- PAB - Dünya Sağlık Örgütü Sezaryen Teknik Danışma Grubu Toplantısı, 3-4 Ekim 2019, Madrid-İspanya
- Dünya Ticaret Örgütü Kamu Forumu Parlamenter Oturumu, 9 Ekim 2019, Cenevre-İsviçre
- PAB 141. Genel Kurul Toplantısı, 13-17 Ekim 2019, Belgrad - Sırbistan
- BM Yıllık Parlamenter Oturumu, 17-18 Şubat 2020, New York-ABD

- “COVID-19 ve Sürdürülebilir Kalkınma” temalı webinar, 9 Haziran 2020 (videokonferans)
- Uluslararası Parlamentarizm Günü ve PAB’ın 131. kuruluş yıl dönümü etkinliği, 30 Haziran 2020 (videokonferans)
- PAB, BM Sürdürülebilir Kalkınma Çözüm Ağı ve Küresel Amaçlar için Parlamenterler iş birliği ile düzenlenen “COVID-19 ve Cinsiyet Eşitliği” webinarı, 7 Temmuz 2020 (videokonferans)
- BM Yüksek Düzeyli Siyasi Forumu (HLPF) Parlamenter Oturumu, 15 Temmuz 2020 (videokonferans)

PAB Başkanı Gabriela CUEVAS BARRON, beraberinde PAB İcra Komitesi ve Parlamenterlerin İnsan Hakları Komitesi üyelerinden oluşan bir heyetle 9-14 Haziran 2019 tarihleri arasında ülkemize bir ziyaret gerçekleştirmiştir. Ziyaret esnasında, PAB-BM iş birliği ile hazırlanmış olan “Uluslararası Mülteci Koruması ve Ulusal Sığınma Sistemlerinin Geliştirilmesi Hakkında Bir Rehber” isimli kitabın Türkçe versiyonunun tanıtımı yapılmıştır.

PAB 141. Genel Kurulu (13-17 Ekim 2019, Belgrad-Sırbistan)

Türk Dili Konuşan Ülkeler Parlamenter Asamblesi (TÜRKPA) Türk Delegasyonu

TÜRKPA, 21 Kasım 2008 tarihinde İstanbul’da gerçekleştirilen toplantıda imzalanan İstanbul Anlaşması’yla kurulmuştur. Türkiye,

Azerbaycan, Kazakistan ve Kırgızistan TÜRKPİ'nin kurucu üyeleridir. Türkiye, TBMM Başkanının başkanlığında 9 üye ile temsil edilmektedir.

24 Şubat 2019-28 Temmuz 2020 tarihleri arasında TÜRKPİ Türk Delegasyonu, biri videokonferans olmak üzere 9 toplantıya katılmıştır. Bunlar aşağıda sunulmuştur:

- Hukuk İşleri ve Uluslararası İlişkiler Daimî Komisyonu Yedinci Toplantısı ve Yasama Uyumlaştırma Üçüncü Çalıştayı, 1 Mart 2019, Astana - Kazakistan
- İktisadi İşbirliği Daimî Komisyonu Yedinci Toplantısı, 7-9 Nisan 2019, Bakü- Azerbaycan
- TÜRKPİ Uluslararası Sekreteryası 2019 Bütçesi Denetimi, 22-26 Nisan 2019, Bakü-Azerbaycan
- Sosyal, Kültürel ve İnsani Meseleler Daimî Komisyonu Yedinci Toplantısı ve TÜRKPİ 10. Kuruluş Yıl Dönümü Nişanları Takdim Töreni ve fotoğraf sergisi açılışı, 16 Mayıs 2019, Ankara
- Çevre ve Doğal Kaynaklar Daimî Komisyonu Beşinci Toplantısı, 29-31 Mayıs 2019, Bişkek - Kırgızistan
- Kazakistan Cumhurbaşkanlığı Seçimi Gözlemi, 6-10 Haziran 2019, Kazakistan
- Uluslararası Kadın Mebuslar Konferansı, 15 Haziran 2019, Bakü-Azerbaycan
- Dokuzuncu Genel Kurul Toplantısı, 18 Kasım 2019, Bakü-Azerbaycan
- Çevre ve Doğal Kaynaklar Daimi Komisyonu, "COVID-19 Pandemi Süreci Çerçevesinde Su ve Tarım Arazilerinin Korunması" konulu videokonferans ile "Enerji Kaynaklarının Tasarruflu Kullanımı ve Enerji Verimliliği" hakkında videokonferans, 15 Haziran 2020

TÜRKPA 10. Kuruluş Yıl Dönümü Nişanları Takdim Töreni (16 Mayıs 2019, Ankara)

İstanbul Milletvekili İsmet UÇMA Hukuk İşleri ve Uluslararası İşbirliği Komisyonu Başkanı; Karaman Milletvekili Recep ŞEKER Çevre ve Doğal Kaynaklar Komisyonu Başkanvekili olarak görev yapmaktadırlar.

TÜRKPA Dönem Başkanlığı 20 Kasım 2018-18 Kasım 2019 tarihleri arasında TBMM Başkanı tarafından yürütülmüştür.

AND Parlamentosu ile İlişkiler

TBMM, Türkiye'nin yürüttüğü çok yönlü dış politika çerçevesinde Latin Amerika ve Karayipler Bölgesi'yle ilişkilerini geliştirmek amacıyla Bolivya, Ekvator, Kolombiya, Peru ve Şili parlamentolarından oluşan AND Parlamentosuna gözlemci üye olması yönündeki davete icabet etmiş ve 29 Ağustos 2019 tarihinde bu doğrultuda İkili İşbirliği Protokolü'nü imzalamıştır.

Üye ülkelerin yasalarının uyumlaştırılmasına, kamu politikalarının bölgeselleştirilmesine ve nüfusunun yaşam kalitesinin ve refahının iyileştirmesine katkı sağlamayı amaçlayan AND Parlamentosu, 1979 yılından bu yana faaliyetlerine devam etmektedir.

AND Parlamentosu Başkanı Hugo QUIROZ, beraberinde bir heyetle 2-4 Mayıs 2019 tarihleri arasında TBMM Başkanı Prof. Dr. Mustafa ŞENTOP'un konuğu olarak ülkemize resmî bir ziyarette bulunmuştur. TBMM Başkanvekili Süreyya Sadi BİLGİÇ, AND Parlamentosunun Genel Kuruluna katılarak TBMM'nin gözlemci üye olmasını sağlayan 29 Ağustos 2019 tarihli İkili İşbirliği Protokolü'nü imzalamıştır. Böylelikle, TBMM temsilcilerinin AND Parlamentosu Genel Kurulu oturumlarına katılması sağlanmıştır.

*AND Parlamentosu Başkanı Hugo QUIROZ ve
TBMM Başkanvekili Süreyya Sadi BİLGİÇ*

Türkiye-AB Karma Parlamento Komisyonu (KPK) Faaliyetleri

Türkiye-AB Karma Parlamento Komisyonu, Türkiye-AB ortaklığının demokratik denetim organı olması amacıyla 12 Eylül 1963 tarihinde Ankara'da imzalanan Türkiye ve AET Arasında Ortaklık Yaratan Anlaşma'nın 27'nci maddesi uyarınca kurulmuştur. KPK'de TBMM'den ve Avrupa Parlamentosundan 25'er üye yer almaktadır.

Türkiye-AB KPK TBMM kanadı yurt içi ve yurt dışında ikisi videokonferans olmak üzere 11 faaliyette bulunmuştur. Bunlar aşağıda sunulmuştur:

- AB Türkiye Delegasyonu Başkan Yardımcısı Gabriel MUNUERA VINALS'ın kabulü, 10 Temmuz 2019, Ankara
- Avrupa Parlamentosu Ziyareti, 16-18 Eylül 2019, Strazburg-Fransa
- AB Delegasyonu Başkan Yardımcısı Eleftheria PERTZINIDOU'nun kabulü, 9 Ekim 2019, Ankara
- AP Üyesi Çek Parlamenter Tomas ZDECHOVSKY ile görüşme, 7 Kasım 2019, Ankara
- Avrupa Parlamentosu ziyareti, 25-27 Kasım 2019, Strazburg-Fransa
- Avrupa Parlamentosu Türkiye-AB Karma Parlamento Komisyonu (KPK) Eş Başkanı Sergey LAGODINSKY'nin (Almanya, Yeşiller ve Avrupa Serbest İttifakı) Türkiye ziyareti, 29 Kasım 2019, Ankara
- Avrupa Parlamentosu ziyareti, 13-15 Ocak 2020, Strazburg-Fransa
- AP Türkiye Raportörü Nacho SANCHEZ AMOR ile görüşme, 20-24 Ocak 2020, Ankara
- AP Dış İlişkiler Komisyonu (AFET) Başkanı ve beraberindeki heyet ile görüşme, 25 Şubat 2020, Ankara
- Avrupa Parlamentosu (AP) üyesi Ryszard CZARNECKI (Polonya, Muhafazakar-ECR) ev sahipliğinde gerçekleşen AP AB-Türkiye Dostluk Grubunun kuruluşu videokonferans toplantısı, 10 Haziran 2020, Brüksel, Belçika
- AB Uyum Komisyonu Başkanı Mehmet Kasım GÜLPINAR ve Türkiye-AB Karma Parlamento Komisyonu (KPK) Eş Başkanı İsmail Emrah KARAYEL'in ev sahipliğinde, AB Türkiye Delegasyonu Başkanı Büyükelçi Christian BERGER'in Brüksel'den bağlanacağı *"COVID-19 Süreci ve Sonrasında Türkiye-AB İlişkileri ve Fırsatlar"* konulu videokonferans toplantısı, 18 Haziran 2020, Ankara

Avrupa Parlamentosu Ziyareti, Strazburg-Fransa, (13-15 Ocak 2020)

Parlamentolar Arası Dostluk Gruplarının Dış İliőikleri

TBMM bünyesinde 144 parlamentolar arası dostluk grubu bulunmaktadır. Bu dönemde parlamentolar arası dostluk grupları ikisi videokonferans olmak üzere 9 faaliyet gerçekleştirmiştir. Bunlar aşağıda sunulmuştur:

- Tacikistan-Türkiye Parlamentolar Arası Dostluk Grubunun Türkiye'yi ziyareti, 9-12 Nisan 2019
- Türkiye-Namibya Parlamentolar Arası Dostluk Grubunun Namibya'yı ziyareti, 20-25 Temmuz 2019
- Türkiye-Kırgızistan Parlamentolar Arası Dostluk Grubunun Kırgızistan'ı ziyareti, 25-30 Temmuz 2019
- Türkiye-Azerbaycan Parlamentolar Arası Dostluk Grubunun Azerbaycan'ı ziyareti, 6-10 Şubat 2020
- Türkiye-Filistin Parlamentolar Arası Dostluk Grubu Başkanı Hasan TURAN ve beraberindeki heyetin Parlamentolar Arası Kudüs Platformu 3. Toplantısı'na katılımı, 6-11 Şubat 2020, Kuala Lumpur-Malezya
- Türkiye-Katar Parlamentolar Arası Dostluk Grubunun Katar'ı ziyareti, 22-25 Şubat 2020

- Macaristan-Türkiye Parlamentolar Arası Dostluk Grubunun Türkiye'yi ziyareti, 3-7 Mart 2020
- Türkiye-Azerbaycan Parlamentolar Arası Dostluk Grubu Başkanı Şamil AYRIM, yeni seçilen Azerbaycan-Türkiye Parlamentolar Arası Dostluk Grubu Başkanı Ehliman EMİRASLANOV ve beraberindeki dostluk grubu üyeleri ortak toplantısı (videokonferans), 10 Haziran 2020
- Türkiye-Özbekistan Parlamentolar Arası Dostluk Grubu Başkanı Osman MESTEN ile Özbekistan Ali Meclisi Yasama Kanadı Türkiye Dostluk Grubu Başkanı Akmal SAİDOV başkanlığındaki dostluk grubu üyeleri ile ortak toplantı (videokonferans), 2 Temmuz 2020

*Türkiye-Azerbaycan Parlamentolar Arası Dostluk Grubunun
Azerbaycan Ziyareti (6-10 Şubat 2020)*

Parlamentolar Arası Spor Etkinlikleri

TBMM diğer ÷lke parlamentolarıyla gerçekleştirdiği spor faaliyetleri kapsamında futbol turnuvaları dñzenlemiő ve diğer ÷lkeleri bu amaçla ziyaret etmiştir. Bu kapsamda gerçekleştirilen etkinlikler aşağıda sunulmuştur:

- Parlamentolar Arası Futbol Turnuvası, 27-30 Haziran 2019, Bñkreő-Romanya
- TBMM Parlamenterler Spor Kulñbñ- Ukrayna Parlamentosu Dostluk Maı, 7 Aralık 2019, Kiev-Ukrayna (Parlamentolar Arası Dostluk Maı,)

Parlamentolar Arası Dostluk Maı (7 Aralık 2019, Ukrayna)

İÇ DENETİM BİRİMİ BAŞKANLIĞI

24 Şubat 2019 - 28 Temmuz 2020 tarihleri arasında Başkanlıkça hazırlanmış olan denetim raporlarına ait liste aşağıda sunulmuştur.

Rapor Konusu	İlgili Birim	Rapor Türü	Tarih
Yiyecek ve Diğer İkram Hazırlama ve Sunum Hizmetleri Süreci Denetimi	Destek Hizmetleri Başkanlığı	İç Denetim Raporu	31.05.2019
Basım (Matbaa) İşleri Süreci Denetimi	Basın, Yayın ve Halkla İlişkiler Başkanlığı	İç Denetim Raporu	24.06.2019
TBMM Eğitim ve Sosyal Tesis Hizmetleri Denetimi	Destek Hizmetleri Başkanlığı	İç Denetim Raporu	29.09.2019
Sivil Savunma Hizmetleri Denetimi	Destek Hizmetleri Başkanlığı	İç Denetim Raporu	27.12.2019
Taşınır Mal İşlemleri Denetimi	İşletme ve Yapım Başkanlığı; Milletvekili Hizmetleri Başkanlığı; Bilgi İşlem Başkanlığı	İç Denetim Raporu	31.12.2019
Destek Hizmetleri (Sosyal Tesisler) Muhasebe Süreci Denetimi	Destek Hizmetleri Başkanlığı	İç Denetim Raporu	24.07.2020
Kreş ve Diğer Sosyal Tesis Hizmetleri Süreci Denetimi	Destek Hizmetleri Başkanlığı	İzleme Raporu	09.04.2019
Medya-TV Hizmetleri Süreci Denetimi	Basın, Yayın ve Halkla İlişkiler Başkanlığı	İzleme Raporu	02.08.2019
Destek Hizmetleri Muhasebe Süreci Denetimi	Destek Hizmetleri Başkanlığı	İzleme Raporu	02.08.2019
Araştırma Hizmetleri Süreci Denetimi	Araştırma Hizmetleri Başkanlığı	İzleme Raporu	07.02.2020
Kütüphane Hizmetleri Süreci Denetimi	Kütüphane ve Arşiv Hizmetleri Başkanlığı	İzleme Raporu	07.02.2020

STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI

5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 60 ve 61. maddeleri ile 6253 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı İdari Teşkilatı Kanunu'nun 22. maddesinin yanı sıra diğer mevzuatla verilen görevler ilgili paydaşlar ve birimler arasında gerekli eş güdüm ve koordinasyon sağlanarak Strateji Geliştirme Başkanlığınca etkili, ekonomik ve hızlı bir şekilde yerine getirilmektedir.

Anılan dönemde Birim tarafından yürütülen görevler aşağıda sunulmuştur:

TBMM Bütçe ve Performans Faaliyetleri

TBMM Başkanlığı İdari Teşkilatında 15 harcama birimi bulunmaktadır.

Strateji Geliştirme Başkanlığı (SGB) tarafından birimlere bütçe ve yatırım programı hazırlama ve uygulama sürecinde kaynakların etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde kullanılmasını sağlamak amacıyla sürekli bir koordinasyon ve danışmanlık hizmeti sunulmakta, üst yönetime gerekli raporlamalar gerçekleştirilmektedir.

24 Şubat 2019 - 28 Temmuz 2020 tarihleri arasında gerçekleştirilen faaliyetler aşağıda sunulmuştur:

- 2020-2022 dönemi Kurum Bütçe Teklifi'nin hazırlanmasını sağlamak amacıyla bütçe çağrısı yayımlanmış, birimlerden gelen bütçe teklifleri gerekli görüşmelerin ardından konsolide edilerek Kurumun Bütçe Teklifi oluşturulmuştur. TBMM Başkanlık Divanında gerçekleştirilen görüşmenin ardından Performans Programı ile birlikte Plan ve Bütçe Komisyonuna sunulan TBMM Başkanlığı İdari Teşkilatı 2020-2022 Dönemi Bütçe Teklifi, Genel Kurul görüşmelerinde kanunlaşmıştır.
- TBMM Başkanlığı İdari Teşkilatı 2021-2023 Dönemi Bütçe Teklifi'nin hazırlık çalışmalarına başlanmış olup süreç devam etmektedir.

- Bütçenin etkili, ekonomik ve verimli kullanılmasını sağlamak üzere birimlerin bütçe uygulama sonuçlarını gösterir “*Bütçe Gerçekleşme Raporları*” dönemler hâlinde hazırlanarak üst yönetime ve birimlerin bilgisine sunulmuştur.
- 5018 sayılı Kanun'un 30. maddesi gereğince, ilk altı aya ilişkin bütçe uygulama sonuçları ile ikinci altı aya ilişkin beklenti, hedef ve faaliyetleri içeren “*Kurumsal ve Mali Durum Beklentiler Raporu*” hazırlanarak Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığına gönderilmiştir.
- Bu dönemde Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığına 3'er aylık dönemler hâlinde “*Gerçekleşme Durum Raporu ve Kamu Yatırımları Özet Tablosu*” ile “*Yatırım İzleme ve Değerlendirme Tablosu*” hazırlanarak gönderilmiştir.
- Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığınca anılan dönemde Program Bütçe Sistemine geçiş çalışmaları başlatılmış olup TBMM Başkanlığı İdari Teşkilatı 2021-2023 Dönemi Bütçe Teklifi, Program Bütçe Sistemine göre hazırlanmaktadır.

Muhasebe Hizmetleri

TBMM'nin yanı sıra Sayıştay Başkanlığı ve Kamu Denetçiliği Kurumunun muhasebe hizmetleri de İdari Teşkilat tarafından yürütülmektedir.

Bu dönemde, TBMM bütçesiyle ilgili 70.347, Sayıştay Başkanlığı bütçesiyle ilgili 11.988, Kamu Denetçiliği Kurumu bütçesiyle ilgili olarak da 3.500 olmak üzere 85.835 ödeme emri belgesi ve muhasebe işlem fişi hesaplara alınarak kayıt altına alınmıştır.

Muhasebe Hizmetleri Bazında İş Dağılımı

TBMM, Sayıştay Başkanlığı ile Kamu Denetçiliği Kurumuna ait mali bilgileri içeren ay sonu ve yıl sonu işlemleri, dönem sonu işlemleri, gelir ve gider cetvelleri, mizanlar ve diğer mali tabloları düzenlenmiş, aylık ve yıllık raporlar ile bilançolar ilgili makamlara gönderilmiştir.

Kesin Hesap Faaliyetleri

Anılan dönemde TBMM Kesin Hesabı; muhasebe kayıtları dikkate alınarak hazırlanmış, Hazine ve Maliye Bakanlığı ile mutabakat sağlanarak TBMM Plan ve Bütçe Komisyonuna sunulmuş ve Genel Kurulda kanunlaşmıştır.

Stratejik Yönetim ve İç Kontrol Sistemi

TBMM Başkanlığı İdari Teşkilatında uygulanan Stratejik Yönetim ve İç Kontrol Sistemine ilişkin bilgiler aşağıdaki yer almaktadır.

Stratejik Planlama

TBMM Başkanlığı İdari Teşkilatı 2018-2022 Dönemi Stratejik Planı izleme ve değerlendirme çalışmaları kapsamında,

stratejik hedeflere ulaşmak amacıyla ilgili yıllarda gerçekleştirilen faaliyetlere/projelere, eylem planı ve performans programlarında yer verilerek eylem planı, performans programı ve stratejik plan arasında bağlantı kurulmuştur.

Periyodik olarak gerçekleştirilen izleme çalışmaları neticesinde “*Stratejik Plan İzleme Raporu*” hazırlanmış ve üst yönetime sunulmuştur. Diğer yandan TBMM Başkanlığı İdari Teşkilatı 2018-2022 Dönemi Stratejik Planı Değerlendirme Raporu hazırlanarak Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığına gönderilmiştir.

İç Kontrol Sistemi

İç Kontrol Eylem Planı Kapsamında Yapılan Faaliyetler

İdari Teşkilat İç Kontrol Standartları Uyum Eylem Planı, iç kontrol sistemi bileşenleri (kontrol ortamı, risk değerlendirme, kontrol faaliyetleri, bilgi ve iletişim ile izleme) kapsamında oluşturulmuş olup 5018 sayılı Kanun gereğince izlenmektedir. Söz konusu planın süreç yönetimine ilişkin eylemleri kapsamında İdari Teşkilat genelinde belirlenen 11 sürece ait performans göstergeleri ve risklerin de takibi yapılmaktadır.

Diğer yandan İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu (İKİYK) toplantısında harcama birimlerinden alınan süreç performans göstergeleri ve risk izleme raporları ile bir önceki toplantı kararların ın izlenmesine yönelik sonuç raporları görüşülmüştür. Söz konusu toplantı sonucunda alınan kararlar ilgili birimlere duyurulmuştur.

Ön Mali Kontrol ve Kurum Alacakları Faaliyetleri

2019 yılında İç Kontrol ve Ön Mali Kontrol Usul ve Esasları’nın 17. maddesi kapsamındaki ihale işlem dosyalarının ön mali kontrolü yapılarak, yazılı görüş verilmiştir. Ayrıca, ihale sürecine başlanılmadan önce ilgili mevzuat kapsamındaki ön izin belgeleri incelenerek görüş verilmiştir.

Diğer taraftan, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik hükümlerine göre sadece 1 milyon TL'yi aşan mal ve hizmet alımları ile 3 milyon TL'yi aşan yapım işlerinin ön mali kontrole tabi tutulması zorunlu kılınmasına rağmen, Mali Yönetim ve Kontrol Uygulaması Hakkında Genelge ile limitler daraltılarak SGB tarafından ön mali kontrole tabi tutulmaktadır.

Kalite Yönetim Sistemi

Yönetim Sistemleri çalışmaları kapsamında 14-25 Ekim 2019 tarihleri arasında iç tetkik, Türk Standartları Enstitüsü (TSE) tarafından 28-31 Ocak 2020 tarihleri arasında dış tetkik faaliyetleri gerçekleştirilmiştir. Dış tetkikler neticesinde; Kalite ve Enerji Yönetim sistemlerinin gözetim tetkikleri olumlu sonuçlanmış, Gıda Güvenliği ve Çevre Yönetim sistemleri belgeleri yenilenmiştir. Ayrıca, 13 Ocak 2020 tarihinde İç Kontrol, İzleme ve Yönlendirme Kurulu ile Yönetimin Gözden Geçirilmesi (İKİYK-YGG) Toplantısı gerçekleştirilmiştir.

Kalite Yönetim Sistemi çalışmaları kapsamında, TBMM Başkanlığı İdari Teşkilatı paydaşlarının istek ve ihtiyaçlarını doğru tespit ederek sunulan hizmetin kalitesini artırmak amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisinde Paydaş Beklenti ve Memnuniyetin Alınmasına Yönelik Modelleme Projesi başlatılmış ve çalışma sonunda bir rapor hazırlanmıştır.

Ayrıca, 2020 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu görüşmeleri için gelen diğer kamu kurum ve kuruluş çalışanlarına, Dış Paydaş Memnuniyet Anketi yapılmıştır.

Danışmanlık, Rehberlik ve Bilgilendirme Faaliyetleri

Strateji Geliştirme Başkanlığınca Stratejik yönetim çalışmaları çerçevesinde yıl içerisinde stratejik plan, eylem planı, idare faaliyet raporu ve bütçenin hazırlık ve uygulama süreci çalışmalarında, ayrıca iç kontrol ve kalite yönetim sistemleri ile taşınır iş ve işlemlerinde; ön mali kontrol, kurum alacakları, muhasebe işlemleri, denetim faaliyetleri, ihale mevzuatı vb. tüm mali yönetim ve kontrol alanlarında üst yönetim ile İdari Teşkilat birimlerine danışmanlık, rehberlik ve bilgilendirme hizmeti verilmiştir.

Projeler

Kamu Mali Yönetimi için Kurumsal İş Yönetimi Projesi

Projeyle, Kamu Maliyesinde Karar Alma ve Performans Yönetimi Projesi'nde geliştirilen Faaliyet Esaslı İş Yönetim Modeli (FEYS) ve SGB.net Sistemi birleştirilerek, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu hükümlerinin kamu idareleri tarafından uygulanabilmesi için makro politika ve programlarla uyumlu, stratejik yönetim anlayışına uygun kurumsal iş yönetim modeli kapsamında bir yazılım geliştirilmesi amaçlanmıştır.

2020 yılı içerisinde tamamlanması öngörülen söz konusu projenin ana yararlanıcısı Hazine ve Maliye Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı olup, TBMM Strateji Geliştirme Başkanlığı da eş yararlanıcı olarak projeye dâhil olmuştur.

Türkiye Büyük Millet Meclisinde Paydaş Beklenti ve Memnuniyetin Alınmasına Yönelik Modelleme Projesi

TBMM Başkanlığı İdari Teşkilatınca verilen hizmetlere ilişkin geri bildirim alma yöntemlerinin geliştirilmesi amacıyla başlatılan proje kapsamında; ilk aşamada kurumu tanımak ve ihtiyaçları doğru tespit etmek amacıyla danışman tarafından birim başkanlarıyla bire bir görüşmelerde bulunulmuş, çalışanlarla da yuvarlak masa toplantıları yapılmıştır.

Akabinde belirlenen proje ekibiyle, danışman eşliğinde “eğitim & gelişim atölyesi” faaliyeti kapsamında bir çalıştay gerçekleştirilmiştir. Proje sonucunda elde edilen bulgular, üst yönetimle ve birim yöneticileriyle paylaşılmıştır.

Yeni Devlet Muhasebesi Bilişim Sistemi Uygulaması

Proje ile malî işlemlerin bir otomasyon sistemi içerisinde toplanması suretiyle harcamayı tahakkuk ettiren harcama birimleri ile ödemeyi gerçekleştiren muhasebe birimleri arasında güvenli,

hızlı ve elektronik ortamda bilgi akışının sağlanması hedeflenirken Say2000i Sistemi'nin fonksiyonlarıyla birlikte kamu mali yönetimine katkı sağlayacak birçok farklı uygulama da geliştirilmiştir.

Bu projeyle; harcama birimleri ile muhasebe birimleri arasındaki veri transferinde kâğıt kullanımı en aza indirilecek, harcama sürecinde kullanılan ve elektronik ortama taşınması, takip edilmesi ve denetime elverişli şekilde muhafazası mümkün olan belgelere ilişkin uygulama birliği sağlanacak, harcama sürecinin bütçe aşamasından başlayarak ödenek, tahakkuk, harcama, muhasebe, raporlama ve kesin hesaba kadar olan tüm aşamaları izlenerek, yönetilebilir, iç kontrol ile elektronik denetime elverişli, hızlı ve güvenli bir ortamda işleyen bir yapı kurulabilecektir.

Harcama ve muhasebe sisteminde görevli personele Hazine ve Maliye Bakanlığı uzmanlarınca yeni sistemin işleyişine ilişkin eğitim verilmiştir.

Yeni Devlet Muhasebesi Bilişim Sistemi ile Yeni Harcama Yönetim Sistemi'nde harcama birimleri, vergi kimlik numarası ile sisteme tanımlanmış ve tüm mali işlemler bu vergi kimlik numarası ile gerçekleştirilmiştir. Bu nedenle Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Sayıştay Başkanlığı ile Kamu Denetçiliği Kurumu muhasebe hizmetlerinin yürütüldüğü 3 kurum ve 21 harcama birimine ait vergi kimlik numaraları, ilgili vergi dairelerinden alınmıştır. 2019 Ekim ayı itibarıyla Bütünleşik Kamu Mali Yönetim Sistemi'nde elektronik fatura işlemlerine başlanılmıştır.

Mutemet ve Mihmandar Kamusal Banka Kart Uygulaması

TBMM Başkanlığı İdari Teşkilatında kamu kaynaklarının belirlenmiş amaçlar doğrultusunda, ilgili mevzuatla belirlenen kurallara uygun, etkin ve verimli bir şekilde kullanılmasını sağlamak amacıyla; harcama yetkilisi mutemet ve mihmandarlarına verilen ön ödemelerde yurt dışında kullanıma açık Mutemet ve Mihmandar Kamusal Banka Kart uygulamasına geçilmiştir. Harcama birimleri tarafından belirlenen mutemet ve mihmandara kartları temin

edilerek ilgililere imza karşılığı teslim edilmiştir. Uygulamaya ilişkin esasları belirlemek için 2019/1 sayılı Genelge yayımlanmıştır.

Söz konusu uygulamayla aşağıdaki faydalar sağlanmıştır:

- Yurt dışı çıkışlarında nakit taşıma riski ortadan kalkmıştır.
- Hesap verilebilirlik ve denetim-raporlama işlemleri kolaylaştırılmıştır.
- Harcama yetkilisi mutemetlerin ve mihmandarların elektronik ortamda işlemleri gerçekleştirmeleri ve para transferi yapmaları kolaylaşmıştır.
- Yurt içi ve yurt dışında kullanıma açık olması sebebiyle kullanım kolaylığı sağlanmıştır.
- Yurt içi ve yurt dışında yapılacak harcamalar için nakit taşıma ihtiyacı ortadan kalkmıştır.
- Avans ve kredi işlemlerinde kullanılabilecektir.

KANUNLAR VE KARARLAR BAŞKANLIĞI

Yasama Faaliyetleri

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Seçimi

24 Şubat 2019 tarihinde TBMM Başkanlığına seçilen Tekirdağ Milletvekili Prof. Dr. Mustafa ŞENTOP, 27. Dönem 2. Devre için 07 Temmuz 2020 tarihinde yapılan seçimle yeniden TBMM Başkanlığına seçilmiştir.

Kanun Teklifleri

24 Şubat 2019-28 Temmuz 2020 tarihleri arasında TBMM Başkanlığına, 134'ü uluslararası andlaşmaların uygun bulunmasına dair olmak üzere milletvekillerce toplam 1.490 kanun teklifi sunulmuştur. Bu tekliflerin 5'i TBMM İçtüzüğü'nün 67. maddesi çerçevesinde iade edilmiş, 166'sı komisyonlarda görüşülerek Genel Kurul gündemine girmiştir.

Aynı tarihler arasında Cumhurbaşkanı tarafından TBMM Başkanlığına 3 kanun teklifi sunulmuştur.

Kanunlar ve Kararlar

Bu dönemde 49'u uluslararası andlaşmaların onaylanmasına ilişkin olmak üzere 86 kanun kabul edilmiş, 51 TBMM Kararı alınmıştır.

Kanun Hükmünde Kararnameler (KHK)

Hâlihazırda 273 KHK ilgili komisyonlarda bulunmaktadır.

Yasama Dokunulmazlıkları

24 Şubat 2019-28 Temmuz 2020 tarihleri arasında TBMM Başkanlığına 625 yasama dokunulmazlığı tezkeresi gelmiştir. 26 tezkere milletvekilliğinin sona ermesi (belediye başkanı seçilme) nedeniyle, 2 tezkere istem üzerine, 1 tezkere vefat nedeniyle, 37 tezkere ise kesin hüküm giyme nedeniyle Cumhurbaşkanlığına iade edilmiştir. 28 Temmuz 2020 tarihi itibarıyla 1.020 yasama dokunulmazlığı tezkeresi Karma Komisyonunda bulunmaktadır.

Denetim Faaliyetleri

Yazılı Soru Önergeleri

24 Şubat 2019–28 Temmuz 2020 tarihleri arasında TBMM Başkanlığına 22.930 yazılı soru önergesi verilmiştir. Bunlardan 252’si mükerrer olduğundan işleme konulmamış, 49’u Gelen Kâğıtlara girmeden soru sahibi milletvekilleri tarafından geri alınmış, 272’si ise Anayasa’nın 138. ve İçtüzük’ün 67., 96. ve 97. maddeleri hükümleri çerçevesinde iade edilmiştir.

İşleme alınan 22.357 yazılı soru önergesinden; 3.005’i süresi içinde, 10.698’i süresi geçtikten sonra cevaplandırılmıştır. Süresi geçtikten sonra cevaplandırılanlar hariç olmak üzere 8.123 yazılı soru önergesinin ise süresi içinde cevaplandırılmadığı Gelen Kâğıtlarda ilan edilmiştir. 2 yazılı soru önergesi Gelen Kâğıtlara girdikten sonra geri alınmış olup 529 yazılı soru önergesi hâlen işlemededir.

Bunların dışında, 24 Şubat 2019 tarihinden önce verilmiş olan yazılı soru önergelerinden; 81’i süresi içinde, 3.490’ı süresi geçtikten sonra anılan dönemde cevaplandırılmıştır. Süresi geçtikten sonra cevaplandırılanlar hariç olmak üzere 590 yazılı soru önergesinin cevaplandırılmadığı Gelen Kâğıtlarda ilan edilmiştir.

Ayrıca, Başkanlıkça 05 Temmuz 2019 ve 17 Ocak 2020 tarihlerinde Cumhurbaşkanı Yardımcılığı ve bakanlıklara gönderilen yazılarla, soru önergelerine verilmesi gereken cevapların süresi içinde, yeterli ve tatminkâr nitelikte hazırlanması rica edilmiştir.

TBMM Başkanına Soru Önergeleri

24 Şubat 2019–28 Temmuz 2020 tarihleri arasında TBMM Başkanına 145 yazılı soru önergesi yöneltilmiştir. Bunlardan 1’i mükerrer olduğundan işleme konulmamış, 2’si Gelen Kâğıtlara girmeden soru sahibi milletvekili tarafından geri alınmıştır.

İşleme alınan 142 yazılı soru önergesinden; 137’si süresi içinde cevaplandırılmış, 1 yazılı soru önergesinin süresi içinde

cevaplandırılmadığı Gelen Kâğıtlarda ilan edilmiştir. 4 yazılı soru önergesi ise hâlen işlemededir.

Ayrıca, 24 Şubat 2019 tarihinden önce verilmiş olan yazılı soru önergelerinden 6'sı da süresi içinde cevaplandırılmıştır.

Meclis Araştırması Önergeleri

Anılan tarihler arasında 2.221 Meclis araştırması önergesi verilmiştir. Bunlardan 7'si mükerrer olduğundan işleme konulmamış, 1'i imza sayısının 20'nin altına düşmesi nedeniyle Gelen Kâğıtlara girmeden işlemde kaldırılmış, 51'i ise Anayasa'nın 138. ve İçtüzük'ün 67. hükümleri çerçevesinde iade edilmiştir.

İşleme alınan 2.162 önergeden 9'u kabul edilmiştir. 2.141 önerge Genel Kurul Gündeminde yer almakta olup 12 önergenin işlemleri devam etmektedir.

Meclis araştırması açılması için 9 önergenin birleştirilerek görüşülmesi ve Genel Kurul tarafından kabul edilmesi neticesinde; Rabia Naz Vatan Başta Olmak Üzere Şüpheli Çocuk Ölümünün Araştırılması ve Bu Konuda Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu kurulmuştur.

Genel Görüşme Önergeleri

Bu dönemde 14 genel görüşme önergesi verilmiştir. Söz konusu önergeler Genel Kurul Gündeminde yer almaktadır.

Kanun Teklifi Taslağı Hazırlama ve İnceleme

Teklif Destek Bürosunca 24 Şubat 2019-28 Temmuz 2020 tarihleri arasında;

- Milletvekillerinin talepleri doğrultusunda 134'ü uluslararası anlaşmalara yönelik olarak hazırlanan kanun teklifi taslağı ile 393'ü kanun teklifi taslağı olmak üzere 527 kanun teklifi taslağı hazırlanmıştır.

- Milletvekilleri tarafından hazırlanmış olan 1.059 kanun teklifi taslağı ise TBMM Başkanlığına sunulmadan önce kanun yapım tekniği açısından gözden geçirilmiştir.
- TBMM Başkanlığına sunulan 134 uluslararası anlaşmanın onaylanmasına ilişkin kanun teklifi için inceleme raporu, 1.221 kanun teklifi için ise bilgi formu hazırlanarak kanun yapım tekniğine uygunluk yönünden incelenmiş, ayrıca, kanun tekliflerine ait komisyon raporları ile kabul edilen kanunlar ve kararlar yazım hataları ve kanun yapım tekniğine uygunluk açısından gözden geçirilmiştir.

Kanun ve Karar Bilgi Sistemi Projesi

2014 yılında internet üzerinden erişime açılan sistemde; bütün kod kanunlara, 2006 yılından günümüze kadar kabul edilen kanunların ek bilgilerine ulaşılabilmekte ve kabul edilen her yeni kanun sisteme işlenmektedir. Aynı zamanda geçmişte kabul edilen kanunlara yönelik çalışmalar da tamamlanmış olup 1920 yılına kadar olan kanunların belli bilgilerine ve metinlerine, verilen linklerden ulaşılabilmektedir.

2006 yılından sonra kabul edilen yürürlükteki kanunların anlaşılması ve yorumlanmasına yardımcı kaynak niteliğindeki genel ve madde gerekçeleri, komisyon raporu, Genel Kurul görüşme tutanakları, değişiklik önergeleri, görüşmelerdeki soru-cevap işleminde sorulan sorular ile verilen cevaplar, madde bazında erişime açılmıştır.

Sistemde, Türkiye Büyük Millet Meclisi karar metnlerinin girilmesi yoluyla parlamento kararlarına da dışarıdan erişim sağlanmaktadır. Birbiriyle ilişkili kararlar ise aynı ekranda görüntülenebilmektedir.

Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri ile bazı Cumhurbaşkanı Kararları ve 2020 yılına ait Anayasa Mahkemesi iptal kararlarını sisteme işleme çalışmaları da tamamlanmış ve internet ortamında kullanıma açılmıştır.

Yasama Bülteni

Yasama Bülteni, yıllık bir yayın olarak TBMM'deki yasama ve denetim uygulamalarını takip ederek bu alanda bilgi birikimi oluşturmayı amaçlamaktadır.

Bülten'de, TBMM Genel Kurulundaki usul tartışmaları ile Başkanlık tutumlarına, Kanunlar ve Kararlar Başkanlığınca hazırlanan mütalaalara (bilgi derlemeleri, araştırmalar, istatistikler, bilgi notları) ve yasama alanını ilgilendiren haber ve söyleşilere yer verilmektedir.

Yasama Bülteni'nin ilk sayısı (2016 yılı), Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı Araştırma ve İnceleme Birimince hazırlanarak 2017 yılı başında yayımlanmış, ilgili kişi ve kurumlarla paylaşılmış, TBMM internet sitesinde de erişime açılmıştır.

Aynı şekilde Bülten'in ikinci, üçüncü ve dördüncü sayıları da (2017 yılı, 2018 yılı ve 2019 yılı), Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı Araştırma ve İnceleme Birimince hazırlanarak takip eden yılın başlarında yayımlanmış, ilgili kişi ve kurumlarla paylaşılmış ve TBMM internet sitesinde yer almıştır.

Yasama Bülteni'nin beşinci sayısına (2020 yılı) ilişkin çalışmalar devam etmektedir.

Yasama ve Denetim İşlemleri Rehberleri

Yasa yapımı ve denetim faaliyetleri kapsamında yürütülen işlere ilişkin rehberler hazırlanmakta, daha önce hazırlanmış rehberler ise yeni ihtiyaçlar doğrultusunda güncellenmektedir.

Rehberlerle yasama ve denetim faaliyetlerine ilişkin süreçlerin iş ve işlemleri ayrıntılı olarak ele alınmaktadır.

Bu kapsamda 2019 yılında tüm rehberler Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemine geçilmesiyle güncellenmiştir. Bu Rehberler;

1. İhtisas Komisyonları Çalışma Rehberi
2. Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonu Çalışma Rehberi

3. TBMM Gündemi Hazırlama Rehberi
4. İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Çalışma Rehberi
5. Avrupa Birliği Uyum Komisyonu Çalışma Rehberi
6. Meclis Araştırması Komisyonları Çalışma Rehberi
7. Kanun Teklifi Hazırlama ve İnceleme Rehberi
8. Kanun ve Karar Bilgi Sistemi Veri Giriş Kuralları Rehberi
9. Meclis Soruşturması Rehberleri
10. Yazılı Soru İşlemleri Rehberleri
11. Dilekçe Komisyonu Çalışma Rehberi
12. Kanun Teklifleri ve Tezkerelerin Komisyonlara Havalesine İlişkin Rehber
13. Yasama Dokunulmazlığı Tezkerelerinin Türkiye Büyük Millet Meclisinde Görüşülme Sürecine İlişkin Rehber
14. Genel Kurul Rehberleri
15. Olağanüstü Toplantı Rehberi
16. Anayasa Değişikliği Rehberi
17. Danışma Kurulu Çalışma Rehberi
18. Kanun ve Karar Hazırlama Rehberleri
19. Bütçe Genel Kurul İşlemleri Rehberi
20. Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Oluşan Karma Komisyon Çalışma Rehberi
21. Kadın - Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Çalışma Rehberi
22. Milletvekili İzin ve Devamsızlık İşleri Rehberi
23. Genel Görüşme ve Meclis Araştırması Önergesi İşlemleri Rehberi.

Yasama Bilgilendirme Eğitimleri

Sivil toplum kuruluğu üyeleri, üniversite öğrencileri, milletvekili personeli ile ülkemize ziyarette bulunan yabancı ülke parlamento çalışanlarına, yasama ve denetim faaliyetlerine ilişkin sunumlar yapılmaktadır.

Bu kapsamda, anılan dönemde, 14 yasama bilgilendirme eğitimi programında 66 Yasama Uzmanı tarafından yasama ve denetime ilişkin sunumlar gerçekleştirilmiştir.

Yeni Sisteme Göre Yasama El Kitabı

6771 sayılı Kanun'la Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nda yapılan değişiklikler, Türk Parlamento Hukuku alanında da önemli değişiklikler getirmiştir.

Bu kapsamda, 1200 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılmasına Dair Karar çerçevesinde “Yeni Sisteme Göre Yasama El Kitabı” çalışması devam etmektedir.

Diğer Faaliyetler

Yasama ve denetim faaliyetleri çerçevesinde;

- Anayasa (İngilizce)
- İçtüzük (İngilizce)
- TBMM İçtüzüğü (Madde Tarihçeli, Gerekçeli ve Notlu)
- Parlamento Terimleri Sözlüğü
- İnternet sayfası (İngilizce)

hazırlanmıştır.

BÜTÇE BAŞKANLIĞI

24 Şubat 2019–28 Temmuz 2020 tarihleri arasında Bütçe Başkanlığının uzmanlık ve idari destek sunduğu Plan ve Bütçe Komisyonunda toplam 45 toplantı gerçekleştirilmiştir. Toplantılarda başta Merkezi Yönetim Bütçe ve Kesin Hesap Kanun Teklifleri, On Birinci Kalkınma Planı, Komisyona havale edilen diğer kanun tekliflerinin görüşmeleri ve Sayıştay üyeliği ön seçimi gerçekleştirilmiştir. Ayrıca bu süreçte Komisyon Başkanlık Divanının seçimi yanında, 1211 sayılı T.C. Merkez Bankası Kanunu'nun 42. maddesi gereği bilgilendirme toplantısı ve 6741 sayılı Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketinin Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un "Denetim" başlıklı 6. maddesi kapsamında Varlık Fonu ile ilgili toplantılara uzmanlık ve idari destek sağlanmıştır.

TBMM Başkanlığınca Komisyona anılan dönemde esas komisyon olarak 618 kanun teklifi, 2 Cumhurbaşkanlığı tezkeresi ve 3 Sayıştay Başkanlığı tezkeresi (194 Sayıştay raporunu kapsayan 2 Sayıştay tezkeresi ile Sayıştayda açık bulunan üyelikler için yapılacak ön seçime ilişkin tezkere); tali komisyon olarak ise 241 kanun teklifi havale edilmiştir.

Anılan süreçte esas komisyon olarak 12 kanun teklifi, 1 Cumhurbaşkanlığı tezkeresi ve 3 Sayıştay Başkanlığı tezkeresinin görüşmelerine uzmanlık ve idari destek sunulmuştur. Kanun tekliflerinden ikisi, 2020 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 2018 yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'dir. Komisyon tarafından karara bağlanan kanun tekliflerinin tamamı Genel Kurulda kabul edilerek kanunlaşmıştır. Bununla birlikte, komisyon tarafından görüşülen 3 Sayıştay Başkanlığı tezkeresinden 2'si; 5'i genel denetim ve 189'u kamu idarelerine ait olmak üzere toplam 194 denetim raporuna ilişkin tezkerelerdir.

Ayrıca bu süreçte Bütçe Başkanlığı tarafından Komisyonun görev alanıyla ilgili çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Bu çerçevede, 189 kamu idaresi ile 5 genel denetim raporu olmak üzere toplam 194 Sayıştay raporu incelenmiş ve özetlenerek Plan ve Bütçe Komisyonu üyelerine sunulmuştur. Bununla birlikte, güncel ulusal ve uluslararası gelişmeler ile yasal düzenleme çalışmalarına ilişkin 246 adet bilgi notu, araştırma raporu, birim görüşü ve benzeri doküman hazırlanmıştır. Benzer şekilde, ulusal ve uluslararası makroekonomik gelişmeler günlük takip edilmek suretiyle münhasır olarak 323

bilgi notu hazırlanmıştır. Ayrıca, kanun tekliflerinin görüşülmesine ilişkin olarak milletvekilleri, ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile sivil toplum kuruluşları ve vatandaşların bilgi taleplerinin karşılanması ve koordinasyonuna yönelik çalışmalar yürütülmüş ve bu kapsamda telefonla yaklaşık 3.500 bilgi talebi karşılanmıştır.

Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi ile beraber yasama ve bütçe süreçlerine ilişkin olarak ortaya çıkan değişiklikler doğrultusunda;

- Bütçe ve Kesin Hesap Yasama Rehberi
- Komisyon Yasama Süreci Rehberi
- Bütçe Başkanlığı İş Süreçleri Rehberleri güncellenmiştir.

Bunun yanında, Başkanlık tarafından Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlık Divanının katılım sağladığı ulusal ve uluslararası toplantılarla ilgili olarak ortaya çıkan bilgi ve çalışma talepleri karşılanmıştır. Bu kapsamda;

- Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanvekili ile birlikte iki personel 04 Aralık 2019 tarihinde Endonezya Kamu Hesapları Komisyonunun TBMM'yi ziyareti nedeniyle bütçe süreci ve komisyon faaliyetleri ile ilgili olarak yapılan sunuma katılmıştır.
- 28 Nisan-03 Mayıs 2019 tarihlerinde ülkemize bir ziyaret gerçekleştiren Çekya Temsilciler Meclisi heyeti, program kapsamında 29 Nisan 2019 tarihinde Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanı ile görüşmüş, bu kapsamda yapılan görüşmelere komisyon üyesi iki milletvekili ile iki Başkanlığımız personeli de katılmıştır.

TUTANAK HİZMETLERİ BAŞKANLIĞI

Genel Kurul Çalışmaları

24.02.2019–28.07.2020 tarihleri arasında TBMM Genel Kurulunda 167 birleşim ve 711 oturum gerçekleştirilmiştir. Bu süre zarfında, 1.117 saat 30 dakika çalışma yapılmış ve bu çalışmalara ilişkin 47.866 sayfa tutanak tutulmuştur.

TBMM Genel Kurulu İstatistik Tablosu	
Başlama Tarihi	24.02.2019
Bitiş Tarihi	28.07.2020
Birleşim Sayısı	166
Oturum Sayısı	711
Çalışma Süresi	1.117 saat, 30 dakika
Tutanak Sayfa Sayısı	47.866

İhtisas ve Araştırma Komisyonları Çalışması

Bu dönemde ihtisas komisyonları ve Meclis araştırması komisyonlarında 1.168 saat 7 dakika çalışılmış, bu çalışmalarda 24.450 sayfa tutanak tutulmuştur.

İhtisas ve Araştırma Komisyonları İstatistik Tablosu	
Çalışma Saati	1.168 saat, 7 dakika
Tutanak Sayfa Sayısı	24.450

Diğer Tutanak Hizmetleri

TBMM Başkanının kabulleri ve basın toplantısı, Başkanlık Divanı, Danışma Kurulu ve diğer görevlerde toplam 61 saat 56 dakika çalışma gerçekleştirilmiş ve 1.089 sayfa tutanak tutulmuştur.

TBMM Genel Kurulu, komisyonlar ve diğer görevlerde 2.347 saat 33 dakika çalışılmış ve 73.405 sayfa tutanak tutulmuştur.

Tamamlanan ve Devam Eden Projeler

e-Kitap Hizmeti

Her yasama yılı sonunda, milletvekillerinin konuşmalarını içeren bir taşınabilir bellek, yasama dönemi sonunda ise konuşmalarından oluşan bir e-Kitap hazırlanarak milletvekillerine sunulmaktadır.

Tutanak Fihristi Projesi

Üç aşamadan oluşan projenin Tutanak Dergisi fihristinin dijital ortama alınmasını kapsayan birinci aşaması tamamlanmış olup çalışmalar devam etmektedir.

Ses Tanıma ve Görüntülü Tutanak Metinleri Projesi

Genel Kurul görüşmeleri sırasında talep edilen tutanakların hazırlanıp sunulmasına hız kazandıracak olan projeyle ilgili teknik çalışmalar devam etmektedir.

Parlamento Stenografları Grubu Toplantısı (INTERSTENO-IPRS)

Kısa adı INTERSTENO olan Uluslararası Bilgi İşlem ve İletişim Federasyonunca tutanak yazımında parlamentolar arası bilgi ve tecrübe paylaşımı, yeni teknolojilerin tanıtımı, tutanak yazım ve sonrası faaliyet usullerinin karşılaştırılması ve tanıtılması amacıyla Parlamento Stenografları Birliğinin (IPRS) 2019 yılında İtalya'nın Cagliari kentinde gerçekleşen programına 4 stenografin katılımı sağlanmış, buna ilişkin hazırlanan rapor TBMM Başkanlığı Genel Sekreterliğine sunulmuştur.

İNSAN KAYNAKLARI BAŞKANLIĞI

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı İdari Teşkilatında İlk Defa Göreve Başlayacaklar için Yapılacak Sınavlar Hakkında Yönetmelik hükümleri doğrultusunda personel alınması amacıyla 29 Ocak 2020 tarihinde sınav açılmış olup başvurular e-Devlet uygulaması üzerinden online olarak alınmıştır. Sözlü veya uygulama sınav sonuçlarına göre 118 aday başarılı bulunarak ilan edilen kadrolara atanmaya hak kazanmıştır. Adayların atama işlemleri 2020 Haziran ayı sonu itibarıyla tamamlanmıştır.

Milletvekilleri ve siyasi parti grup başkanlıklarından gelen talep doğrultusunda 1.063 personelin ayrılış, başlayış, unvan değişikliği gibi işlemleri gerçekleştirilmiştir.

Staj hizmetleri kapsamında 398 üniversite ve 203 meslek lisesi öğrencisinin staj işlemleri gerçekleştirilmiştir.

COVID-19 salgınının oluşturduğu sağlık tehdidi sebebiyle kurumumuzdaki hamileler, yasal süt izni kullananlar, engelli çalışanlar, 60 yaş ve üzerinde olanlar ile kanser ve kronik hastalığı bulunan 789 personele idari izin verilmiştir.

İnsan Kaynakları Bilgi Sisteminin Kurulması

İnsan Kaynakları Yönetim Bilgi Sistemi Projesi kapsamında kullanılacak modüllere ilişkin veri aktarımı devam etmektedir.

Rapor Değerlendirme Kurulu İşlemleri

TBMM Başkanlığı İdari Teşkilatı birimlerinde personel tarafından sağlık sorunlarına bağlı görev ya da görev yeri değişiklikleri taleplerini değerlendirmek üzere kurulan Rapor Değerlendirme Kurulu, bu dönemde 6 kez toplanmış olup görev ve görev yeri değişikliği talebinde bulunan 99 personelin durumunu, hakem hastanelerden gelen raporlar doğrultusunda değerlendirerek 49 personelin görev/görev yeri değişikliğine karar vermiştir.

Eğitim Faaliyetleri

TBMM Başkanlığı İdari Teşkilatı Eğitim Planları doğrultusunda gerçekleştirilen eğitim faaliyetleri kapsamında 54 eğitim programı düzenlenmiştir.

Düzenlenen 54 eğitim faaliyetine 6.950 çalışan katılmıştır. Eğitim programları kapsamında, eğitim faaliyetlerine ve görevlilerine ilişkin memnuniyet düzeyi %87, eğitim faaliyetlerinin geneline ilişkin memnuniyet düzeyi ise %83,2 olarak belirlenmiştir. Yasama yılı boyunca düzenlenen eğitimlerde, çalışan başına 2,20 saat eğitim gerçekleştirilmiştir.

Yasama Bilgilendirme Eğitimleri

TBMM Başkanlığı İdari Teşkilatı Eğitim Planı kapsamında bilgi birikimi ve tecrübelerin dış paydaşlarla paylaşılması amacıyla yıl içinde talepte bulunan üniversiteler, kamu kurumları ve uluslararası parlamentoların personeli için “Yasama Bilgilendirme Eğitimleri” düzenlenmiştir.

Stenografi Kursu, Yasama Uzman Yardımcıları Eğitim Programı

Kurumun kariyer memur ihtiyacını karşılamak üzere açılan sınavlarda başarılı olan stenografi kursiyerleri ve yasama uzman yardımcılarına eğitim programları düzenlenmiştir. Yasama Uzman Yardımcıları Eğitim Programı 26 Ekim 2018 – 12 Mart 2019 tarihleri arasında tamamlanmıştır. Stenografi Kursu 03 Eylül 2018 tarihinde başlamış olup 02 Ağustos 2019 tarihinde sona ermiştir.

Mevzuat Eğitimleri

İdari Teşkilat birimlerinde görev yapan personelin yerine getirdiği göreve ilişkin mevzuat bilgilerinin tazelenmesi, eksikliklerinin giderilmesi amacıyla Mali Mevzuat eğitimleri düzenlenmiş, ayrıca tüm çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği Temel Eğitimi almaları sağlanmıştır.

Bilişim Personeli Eğitimleri

Bilgi İşlem Başkanlığında çeşitli unvanlarda görev yapan personelin sistem yönetimi, yazılım geliştirme, sistem ve ağ güvenliği konularını içeren eğitimleri gerçekleştirilmiştir.

Destek Hizmetleri Başkanlığı Personeli İşbaşı Eğitimleri

Milletvekillerine doğrudan hizmet sunan şef garson, garson, aşçıbaşı, aşçı ve tüm mutfak personelinin gıda üretim yerlerinde hijyen ve sanitasyon eğitimleri tamamlanmıştır. Ayrıca Kültür ve Turizm Bakanlığı Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü ile iş birliği hâlinde hazırlanan eğitim programı kapsamında, servis ile görevli personelin “Yiyecek ve İçecek Servisi Eğitimi”, yiyecek üretimi ile görevli personelin “Yiyecek Üretimi Eğitimi” almaları sağlanmış olup söz konusu personele kişisel gelişim eğitimleri de verilmiştir.

İş Sağlığı ve Güvenliği Faaliyetleri

Sürekli işçi statüsünde görev yapan personelin çalışma ortamına yönelik iş sağlığı ve güvenliği çalışma ortamı gözetimi yapılmış, çalışma ortamı gözetimi sonucu yapılan değerlendirmeler neticesinde iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin tespit ve öneriler rapor hâlinde düzenlenerek ilgili Başkanlıklara gönderilmiştir.

İş sağlığı gözetimi kapsamında, çalışanların işe giriş ve periyodik muayenelerine yönelik radyolojik, biyolojik ve toksikolojik analizleri ve fizyolojik testleri ile risk gruplarına yönelik hepatit B ve tetanos aşılı yapılmıştır.

İş sağlığı ve güvenliği risk değerlendirmesi çalışmaları kapsamında, İşletme ve Yapım Başkanlığına ait birimlerin risk değerlendirme çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Diğer başkanlıklarda ise çalışmalar devam etmektedir.

COVID-19 salgını nedeniyle Kurumumuz Acil Durum Planının güncelleme çalışmaları devam etmektedir.

DESTEK HİZMETLERİ BAŞKANLIĞI

Destek Hizmetleri Başkanlığı; milletvekillerinin ve personelin yemek ve diğer ikram hizmetlerinin yerine getirilmesini sağlamak, sosyal tesislerin sevk ve idaresini yapmak, lojman tahsis işlemleri ile kreş hizmetlerini yerine getirmek, ulaşım hizmetlerinin yerine getirilmesini sağlamak, sivil savunma ve seferberlik hizmetlerini planlamak ve yerine getirmek, TBMM bina ve tesislerini her an hizmete hazır bulundurmak, temizlik işlerini yapmak veya yaptırmak, park ve bahçeleri düzenlemek, bakımını ve peyzaj işlerini yapmak veya yaptırmak, TBMM’de düzenlenen cenaze törenlerine yönelik hizmetleri ve faaliyetleri düzenlemek temel işlevlerini yerine getirmektedir. Bu kapsamda Ankara, İstanbul ve Yalova’da verilen hizmetin etkin bir biçimde yerine getirilmesi için sürekli iyileştirmeler yapılmaktadır.

Bu dönemde;

- Florya Atatürk Köşkü ve Sosyal Tesisleri, Yalova Atatürk Köşkü ve Sosyal Tesisleri, Filizi Köşk ve Sera Restoranı, Yıldız Konukevi ve Beşiktaş Personel Misafirhanesi devir alınarak hizmet aksatılmadan devamlılığı sağlanmıştır.
- Ziyaretçi Kafeteryası 04 Haziran 2020 tarihinde hizmete açılmıştır.
- 100. Yıl Bahçe Lokantası 25 Haziran 2020 tarihinde tüm ekipmanları tamamlanarak hizmete açılmıştır.

Diğer Faaliyet ve Projeler

Yönetim Sistemleri

- TS EN ISO 22000 Gıda Güvenliği Yönetim Sistemi Belgesinin devamlılığının sağlanması kapsamında Türk Standartları Enstitüsü tarafından 2019 yılında Gözetim Tetkiki, 2020 yılında ise Belge Yenileme Tetkiki gerçekleştirilmiştir.

- TS EN ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemi Belgesinin devamlılığının sağlanması kapsamında Türk Standartları Enstitüsü tarafından 2019 yılında Gözetim Tetkiki, 2020 yılında ise Belge Yenileme Tetkiki gerçekleştirilmiştir.

Sıfır Atık Projesi

- Organik, geri dönüşmeyen kâğıt, plastik, cam ve metal atıklar katlara yerleştirilen atık ayrıştırma kumbaralarında ayrı ayrı toplanmıştır.
- Mutfaklarda yemek hazırlığı sırasında oluşan organik atıklar, (sebze ve meyve artıkları) ve çay ocaklarında oluşan çay posaları, kompost olarak değerlendirilmek üzere toplanmıştır.
- Organik atıklar (çay posaları, meyve ve sebze artıkları), günlük besleme kapasitesi 200 litre olan 2 adet kompost cihazında komposta dönüştürülerek bahçe ve saksı bitkilerinde toprak iyileştirici olarak kullanılmıştır.

Sosyal Sorumluluk Projelerinin Devamlılığının Sağlanması

- Tabaklarda kalan artık yemekler Ankara Büyükşehir Belediyesinin katkılarıyla hijyen kaplarda toplanarak Gölbaşı'nda bulunan hayvan barınağına gönderilmiştir.
- TBMM'de toplanan yaklaşık 400.000 meşe palamudu, Orman Genel Müdürlüğüne ve Ankara Millî Eğitim İl Müdürlüğü tarafından yürütülen proje kapsamında Türkiye'nin farklı illerine gönderilmek üzere teslim edilmiştir.

Berber ve Kuaför Hizmetleri Rezervasyon Yazılım Programının Oluşturulması

Rezervasyon Yazılım Programı tamamlanmıştır. Berber ve kuaför salonlarında verilen hizmetler için talepte bulunanlar, talep ettikleri hizmetler için randevu gün ve saatini TBMM intranet portalı üzerinden oluşturabilmektedirler.

Oto Yıkama Merkezi Otomasyon Uygulama Sisteminin Oluşturulması

Oto Yıkama Merkezinde yapılan işlemlerin elektronik ortama aktarılması, takibi ve kayıt altına alınmasını sağlamak amacıyla Otomasyon Uygulama Sistemi oluşturulmuştur.

2020 Yılında Devam Eden Proje ve Faaliyetler

Çay Ocakları Depo Ambar Programının İyileştirilmesi

Depo Ambar Programı için gerekli yazılım çalışması Bilgi İşlem Başkanlığı ile koordinasyon hâlinde yürütülmektedir.

Destek Hizmetleri Geri Bildirim Sisteminin İyileştirilmesi

Yemek hizmetleri için 2019 yılı Haziran ayında oluşturulan geri bildirim sisteminin diğer faaliyet alanları için de yaygınlaştırılması çalışması devam etmektedir.

Bitki Envanteri Kitapçığının Hazırlanması

Mevsimlik, salon ve daimi bitki türleri belirlenmiş olup fotoğraflama çalışmaları devam etmektedir.

Park ve Bahçe Hizmetleri Kayıt Sisteminin Oluşturulması

Park ve Bahçe hizmetlerinde, yapılan işlerle ilgili bilgi akışı ve kayıt ortamı için paylaşım klasörü oluşturulmuş olup yazılım çalışmaları devam etmektedir.

İŞLETME VE YAPIM BAŞKANLIĞI

15 Temmuz Şehitleri Anıtı

15 Temmuz darbe girişimi gecesini vatan hainlerinin TBMM'ye attığı ilk bombanın düştüğü alana anıt inşa edilmiştir.

Ana Bina cephesi ile uyumlu doğal traverten taş kaplama kullanılmıştır. Anıt üç kısımdan oluşmaktadır (Anıt gövdesi, bombanın düştüğü noktayı gösteren camekan ile platform ve yürüyüş yolları). Anıtın motifsiz ön cephesine 15 Temmuz logosu ile üst noktasında güneşe benzetilmiş millî iradenin gücünü sembolize eden TBMM simgesi işlenmiştir. Diğer üç cephede şehitlerimizin isimleri alfabetik olarak yazılmış olup isimlerin etrafı kûfî yazı kullanılarak şehitlik ayetleri ile bezenmiştir (Bakara Suresi 154 ve 156. ayetler).

100. Yıl Bahçe Lokantası

TBMM yerleşkesinde kullanıma açılan 100. Yıl Bahçe Lokantası; milletvekili bölümü iki, personel bölümü tek katlı olacak şekilde inşa edilmiş olup (toplam 2000 m² kullanım alanı) 671 kişilik hizmet kapasitesine sahiptir.

Binanın formu, Ana Bina ile bütünlük sağlayacak malzemeye yapılmış, teraslarda ve kameryelerde kullanılan ahşap malzemeye de doğa ile uyumluluk yakalanmıştır.

Engelliler için erişilebilirlik standartlarına uygun olarak tasarlanmış binanın tüm girişlerinden, gerek iç mekânlara gerek kameralara erişilebilirlik mümkündür.

Bahçede mevcut ağaçlar korunmuş, ayrıca farklı türlerden oluşan 368 adet ağaç ile birlikte toplam 10.800 adet bitki, çalı ve çiçek dikimi gerçekleştirilmiştir.

Peyzaj çalışmaları çerçevesinde eski bitkiler korunarak ıslah edilmiş, ayrıca ortanca bahçesi, gül bahçesi, aromatik bitki bahçesi gibi alanlar oluşturularak bina ve peyzaj konseptlerinin bütünleşmesi sağlanmıştır.

Güvenlik Nizamiye Binası

TBMM Güvenlik Caddesi girişindeki açık otopark alanına 770 m² kullanım alanına sahip zırhlı bir Nizamiye Binası yapılmıştır. Çatı kaplaması bakır, dış cephesi traverten taş kaplama olup yerleşke mimarisi ile sentezlenmiştir.

Eski Nizamiye Binası

Yeni Nizamiye Binası

Eski Nizamiye Binası İç Mekân

Yeni Nizamiye Binası İç Mekân

TBMM TV Mekân Değişikliği

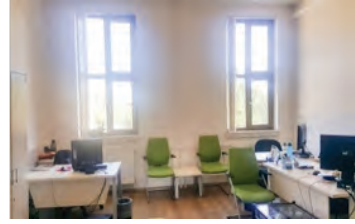
TBMM TV birimi, mevcut fiziki koşulların yetersizliği nedeniyle E Blok Alt Zemin Kat koridorunda camlı paravanlarla bölünmüş küçük çalışma kabinlerinde ve bodrum katta sağlıksız ofislerde çalışmakta iken, tadilat ve teknolojik alt yapı çalışmaları yapılarak modern ve ferah ofislerin bulunduğu Personel Hizmet Binası'na taşınmıştır.

Eski Çalışma Mekânı

Yeni Çalışma Mekânı

TBMM TV Yeni Stüdyo Yapımı

Personel Hizmet Binası'nın zemin ve bodrum katında bulunan mekânlar yenilenerek TBMM'nin kurumsal imajını yansıtacak nitelikte reji, ses kontrol, ana kumanda, makyaj, sistem ve kurgu (5 adet) odalarını içeren bir stüdyoya dönüştürülmüştür.

Eski Depo Alanı

Yeni TV Stüdyosu

Asfalt Çalışması

Yerleşke içerisindeki araç yollarının bakım onarım çalışması, Karayolları Genel Müdürlüğü ve Ankara Büyükşehir Belediyesinin katkılarıyla gerçekleştirilmiştir.

Bakım- Onarım Çalışmaları

Tamamlanmış Hâli

Yaya Yolu ve Kaldırım Onarımları

Anılan dönemde bozulan tretuvarların bakım ve onarımları yapılmıştır. Bu kapsamda 1 ve 2 No.lu kapı önleri ile çevresindeki yaya yolu, yağmur suyu ızgara yapımı, kulis bahçeleri ile E ve F Blok arasındaki yaya yolu taş ve bordür tamiratları, TBMM Camii önü ve Halkla İlişkiler Binası çevresindeki bozulan bordür ve tretuvar işleri tamamlanmıştır.

Eski Hâli

Yeni Hâli

Eski Hâli

Yeni Hâli

TBMM Camii önündeki beton yürüyüş yolu andezit taş ile döşenmiş, su birikintilerinin önlenmesi amacıyla yol kenarına oluk ve bordür yapılmıştır.

Eski Hâli

Yeni Hâli

Havuz Yalıtım ve Onarım Çalışmaları

TBMM Camii önünde bulunan havuzdaki su sızıntısını önlemek için yalıtım yapılarak havuzun seramikleri yenilenmiştir.

Eski Hâli

Yeni Hâli

E Blok arkasında bulunan havuzun yalıtımı yapılmıştır.

Eski Hâli

Yeni Hâli

Genel Kurul Salonu Koltuklarının Bakım-Onarımı

Genel Kurul Salonu'nda kullanılmakta olan, kısmen deforme olmuş 200 koltuğun sünger beslemeleri yapılmış, yırtık olan kolçakları tamir edilmiş, oturma fontlarındaki çatlaklar deriye uygun olarak macunlanmıştır, genel temizlik, bakım ve onarımları yapılmıştır.

Eski Hâli

Yeni Hâli

Halkla İlişkiler Binası Bodrum Kat Asansör Mahallerine Mermer Kaplama

Bodrum kat asansör mahallerinin yoğun kullanımı sebebiyle duvarlarında çeşitli hasarlar oluşması, söve kenarlarının kırılması sebebiyle asansör hollerindeki duvarlar renkli mermer ile kaplanmıştır.

Eski Hâli

Yeni Hâli

Halkla İlişkiler Binası'nda Kapı Değişimleri

Zaman içinde yıpranan tuvalet kapıları neme ve suya dayanıklı kapılar ile değiştirilmiştir.

F Blok Tören Salonu Mutfak Tadilatı ve Onarımı

Gıda Güvenliği Yönetim Sistemi standartları doğrultusunda daha iyi hizmet verebilmek, yemek kalitesini artırmak ve diğer lokantalarda olan yoğunluğu azaltmak amacıyla günde yaklaşık 800 kişiye hizmet veren ve 500 m²'lik bir alanı kaplayan mutfağın tadilat ve onarımı yapılmıştır.

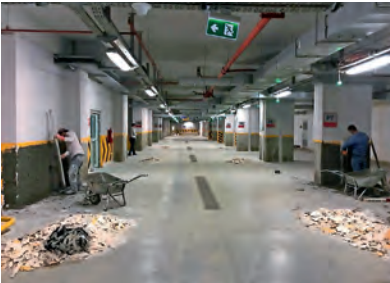
Eski Hâli

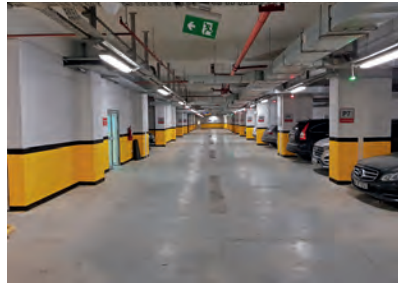
Yeni Hâli

Halkla İlişkiler Binası Otoparkı Boya ve Su Yalıtımı

Halkla İlişkiler Binası Bodrum Kat otoparklarında oluşan tahribatları gidermek amacıyla yalıtım ve reflektörlü boya yapımı işleri tamamlanmıştır.

Eski Hâli

Yeni Hâli

Ahşap Kapıların Bakım-Onarımı

Ana Bina'nın ahşap kapılarının bakım ve onarımları atölye personeline yapılmaktadır.

Engelli Tuvaleti Yapımı

Halkla İlişkiler Binası'nda her katta bir adet bulunacak şekilde 7 engelli tuvaleti yapılmış olup TBMM yerleşkesinde engelli tuvaleti sayısı artırılmıştır.

Muhtelif Tesisat Çalışmaları

Bu dönemde, TBMM yerleşkesi içerisinde çeşitli tesisat işleri yapılmıştır. Bu kapsamda:

- Basımevi binasına ısıtma sistemi yapılarak Ana Bina ısıtma sisteminin yükü hafifletilmiştir.
- Isı merkezinden Ana Bina'ya kadar olan sıcak su hatları yenilenmiştir.
- Yangın riskine karşı elektrikli ısıtıcılar toplanarak bunların kullanıldığı alanlara radyatör ve fan-coil montajları yapılmıştır.
- Bahçe sulama sistemi için DSİ tarafından açılan yeraltı kuyularının depo ile bağlantısı yapılmıştır.

Yapım Aşaması

TBMM İç Bahçe Hasarlı Yapı Elemanlarının Korunması

15 Temmuz darbe girişimi sırasında düşen bomba sonucu hasar gören yapı elemanlarının mevcut hâlleri sergilenmek amacıyla korumaya alınmıştır.

Eski Hâli

Yeni Hâli

TBMM Lojistik Depo Tadilatı ve Yalıtım Çalışmaları

Otobüs garajı ve atölyelerin bulunduğu binanın 1. Bodrum Katı'nda TBMM enerji merkezi, ayniyat ve malzeme depoları gibi mekânlar yer almaktadır. Bu alanda bulunan enerji merkezinin tüm yerleşkeye hizmet veriyor olması sebebiyle su yalıtımında meydana gelen arıza, yerleşkenin tamamı için risk teşkil etmekteydi.

Bu kapsamda, binanın su yalıtımları yenilenmiştir. Ayrıca anılan mekânlarda yapılan düzenleme çalışmalarıyla 1.500 m²'lik bir depolama alanı elde edilmiştir.

Eski Hâli

Yeni Hâli

Eski Hâli

Yeni Hâli

Seraların Tadilat ve Onarımı

Seralar bölgesindeki yürüyüş yolları ile ıslak hacimlerin seramik ve tesisat onarımları tamamlanmıştır.

Eski Hâli

Yeni Hâli

Yeni Ek Hizmet Binaları Tadilat ve Onarım Çalışmaları

Ek Hizmet Binası 2

Akay kavşağında bulunan Ziraat Bankası binası kiralanmış olup gerekli tadilat ve onarım çalışmaları sonrası hizmet binası olarak kullanılmaktadır.

Ek Hizmet Binası 3

Daha önce Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisinin bulunduğu bina, TBMM Başkanlığına tahsisi sonrasında tadilat ve onarımı yapılarak hizmet binası olarak kullanıma açılmıştır.

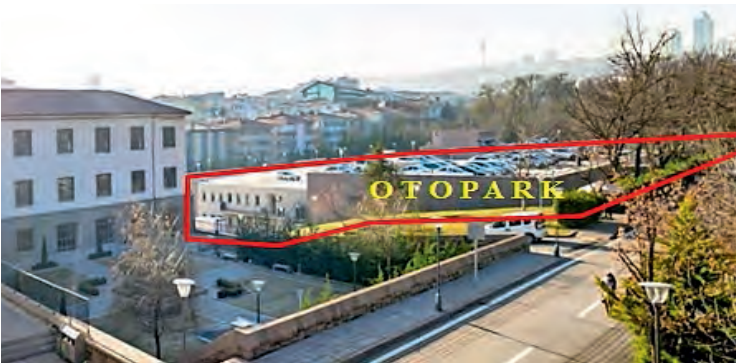
İstanbul Beşiktaş Hizmet Binası

İstanbul Yıldız'da bulunan ve mülkiyeti Hazineye ait olan taşınmazın TBMM Başkanlığına tahsisi yapılmıştır. Binada gerekli düzenlemeler yapılmış olup İdari Teşkilat personeli tarafından kullanılmaktadır.

Devam Eden Faaliyet Ve Projeler

Personel Yeni Hizmet Binası

Yerleşke dışındaki üç ek binada (Eski Orman Bakanlığı, Ziraat Bankası ve Yatırım Ofisi) görev yapan personelin yerleşke içerisine taşınması amacıyla mevcut otoparkın temel ve taşıyıcı sistemleri üzerine yaklaşık 7.000 m² kullanım alanlı ve 750 kişi kapasiteli bir bina yapmak üzere proje çalışmaları devam etmektedir.

Mevcut Durum

Kreş Binası

TBMM Kreş ve Gündüz Bakımevinin mevcut binası 1987 yılında hizmete açılmıştır. Yerleşke dışında hizmet vermekte olan kreş, fiziki alan ve güvenlik açısından ihtiyacı karşılamadığı için yeni bir kreş binasının yapımına ihtiyaç duyulmuştur.

Mevcut Kreş

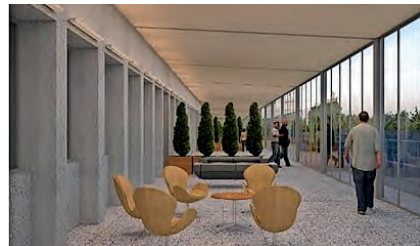
Planlanan Proje

Bu kapsamda yerleşke içerisinde güvenlik şartları sağlanmış ve 400 çocuk kapasiteli yeni bir kreş binası yapılması öngörülmektedir. Bu doğrultuda proje çalışmaları tamamlanmıştır.

Teras Kafeterya Yapımı

Halkla İlişkiler Binası 5. Katı'nda bulunan terasın, gerek güvenliğin sağlanması gerekse ihtiyaçlar doğrultusunda kafeterya olarak düzenlenmesi öngörülmüştür.

Etrafı yüksek camlarla çevrili, üstü açılır-kapanır örtü mekanizmalı olacak şekilde tasarlanan Teras Kafeterya'da milletvekillerimize hizmet sunulacaktır.

Öneri Proje

TBMM Konukevi Bakım ve Onarım Çalışmaları

İstanbul Yıldız'da bulunan TBMM Konukevi'nin depreme yönelik güçlendirme çalışmalarının yapılması gerekmektedir.

Bu kapsamda yürütülecek çalışmalara ek olarak bina çevresi, lobi, koridor ve odalar modernize edilerek yenilenecektir.

Öneri Proje

Enerji Yönetim Sistemi

Enerji Yönetim Sistemi çalışmaları kapsamında, Basımevinin bulunduğu bina ile kapalı otopark ana ısı merkezinden ayrılmış, bahçe ve yol aydınlatmada led armatür kullanılmaya başlanmış, enerji merkezi trafo odalarının iklimlendirilmesi için bağımsız soğutma yapabilen bir sistem kurulmuş, ısı merkezi ile Ana Bina arasındaki sıcak su hattı yenilenmiş, bu faaliyetler neticesinde önemli ölçüde enerji tasarrufu sağlanmıştır.

MİLLETVEKİLİ HİZMETLERİ BAŞKANLIĞI

24 Şubat 2019-28 Temmuz 2020 tarihleri arasında milletvekillerine yönelik olarak aşağıdaki faaliyetler gerçekleştirilmiştir:

Milletvekili Personeli El Kitabı'nın Güncellenmesi

Milletvekili personelinin görev yaptıkları sırada ihtiyaç duyacakları bilgileri içeren bir rehber kitap hazırlanmıştır. TBMM birimlerinin faaliyetlerini içeren Milletvekili Personeli El Kitabı yeni düzenlemeler çerçevesinde güncellenmiştir.

Milletvekili Çalışma Mekânlarında ve Halkla İlişkiler Binası'nda Yapılan Düzenlemeler

Hizmetlerin daha etkin ve verimli yürütülebilmesi amacıyla milletvekilleri ziyaret edilerek; milletvekillerinin ve milletvekili personelinin çalışma mekânlarına ilişkin görüş, öneri ve talepleri alınmıştır. Bu taleplerin ilgili birimlerle paylaşarak yerine getirilmesi sağlanmıştır.

Ayrıca Halkla İlişkiler Binası'nın otoparkı ve bodrum katında tespit edilen eksikliklerin ilgili birimlerle koordineli olarak giderilmesi sağlanmıştır.

Milletvekili Kimlik Kartlarına İlişkin Düzenlemeler

TBMM Başkanlığınca milletvekilleri ve yasama organı eski üyelerine, 24 Haziran 2018 tarihinden önce dışarıdan atandığı bakanlık görevi sona erenlere ve bunların sıfat ve vazifesine bağlı olarak kanunlarda belirtilen hak sahiplerine verilecek, şekli ve içeriği Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanınca belirlenecek ve tüm resmî ve özel kuruluşlar tarafından kabul edilecek resmî kimlik hükmünde olacak kimlik kartlarının uluslararası güvenlik standartlarında basılıp dağıtılabilmesi için gerekli teknik çalışmalar yapılmıştır.

Milletvekilllerinin Bazı Resmî İşlemlerinin TBMM Aracılığıyla Yapılmasına İlişkin Düzenlemeler

Bu dönemde; 3671 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyelerinin Ödenek, Yolluk ve Emekliliklerine Dair Kanun'un Ek 1. maddesi gereğince milletvekilleri ve yasama organı eski üyeleriyle 24 Haziran 2018 tarihinden önce dışarıdan atandığı bakanlık görevi sona erenlerin Türkiye Cumhuriyeti kimlik kartı, sürücü belgesi, diplomatik pasaport, yivli ve yivsiz silah ruhsatı alma ve yenileme işlemleri ile 5682 sayılı Pasaport Kanunu'nda belirtilen hak sahiplerinin pasaport alma ve yenileme işlemleri için ilgili kurumların personelinin çalışacağı bir büro oluşturulmuştur.

Söz konusu büro, milletvekilleri ve yasama organı eski üyeleri ile 24 Haziran 2018 tarihinden önce dışarıdan atandığı bakanlık görevi sona erenlerin 5682 sayılı Kanun'da belirtilen hak sahiplerinin pasaport alma ve yenileme işlemlerini de yerine getirecektir.

Milletvekillilerine Sağlık Hizmeti Teminine İlişkin Faaliyetler

Milletvekillilerinin, yasama organı üyeliği ile açıktan atandığı bakanlık görevi sona erenlerin ve bunların bakmakla yükümlü oldukları aile fertlerinin, ölenlerin dul ve yetimlerinin ayakta ve yatakta tedavilerini sağlamak üzere özel sağlık kurum ve kuruluşları ile sağlık hizmeti alım sözleşmesi imzalanmasına ve daha önce

imzalanan sözleşmelerin güncellenmesine ilişkin işlemlere bu dönemde de devam edilmiştir.

TBMM Sağlık Harcamaları Bilgi Sistemi - SGK MEDULA Entegrasyonu

Milletvekilleri ile diğer hak sahiplerinin eczanelerden ilaç temini konusunda yaşadıkları sorunları gidermek amacıyla TBMM ve Sosyal Güvenlik Kurumu ile Türk Eczacıları Birliği arasında Üçlü İş Birliği Protokolü imzalanmıştır. Bu protokolle milletvekilleri ve diğer hak sahiplerinin ilaçlarını Sosyal Güvenlik Kurumu ile anlaşmalı tüm eczanelerden sağlayabilmeleri ve eczanelerin de reçete işlemlerini SGK MEDULA sistemi üzerinden yapabilmeleri için gerekli işlemler tamamlanmıştır.

ARAŞTIRMA HİZMETLERİ BAŞKANLIĞI

Başkanlıkça 24 Şubat 2019-28 Temmuz 2020 tarihleri arasında yasama ve denetim faaliyetlerine ilişkin konu odaklı nesnel araştırmalar yapmak ve milletvekillerinin talep ettikleri konularda bilgi ihtiyacını karşılamak amacıyla 640 çalışma gerçekleştirilmiştir.

Bu çalışmaların ayrıntıları aşağıda sunulmuştur:

ÇALIŞMA TÜRÜ	ADET
Rapor	16
Bilgi Notu	47
Kısa Bilgi Notu	62
Bilgi Derleme	163
Doküman Derleme	127
Göstergeler	12
Sözlü Bilgi	12
*ECPRD Bilgi Talebi	130
Diğer	71
TOPLAM	640
* Avrupa Parlamento Araştırma ve Dokümantasyon Merkezi (The European Center for Parliamentary Research and Documentation)	

Anılan dönemde milletvekillerinin daha kısa ve görsel bilgi ihtiyaçlarına yönelik yeni bir ürün türü olan infografik çalışmalarına -hazırlama standartları da belirlenerek- devam edilmiştir.

Ayrıca 29 Mayıs 2020 tarihinde Türk Dili Konuşan Ülkeler Parlamenter Asamblesi (TÜRKPA) tarafından düzenlenen “Parlamento Araştırma Merkezlerinin Güçlendirilmesi” konulu videokonferansa katılım sağlanarak, üye ülke parlamentolarının katılımcıları ile bilgi ve deneyim paylaşımı yapılmıştır.

“ABD Kongresinde Yasama, Denetim ve Bütçe Süreçleri” konulu kitap Ekim 2019’da yayımlanmıştır. Çalışmada ABD Kongresinin

yapısı ve işleyişi; yasama, denetim ve bütçe süreçleri ayrıntılı bir şekilde incelenmektedir.

İngiltere Avam Kamarası, Almanya Parlamentosu ve Fransa Ulusal Meclisinde Yasama, Denetim ve Bütçe Süreçleri konulu rapor çalışmaları hazırlanarak milletvekillerine dağıtılmıştır.

Araştırma faaliyetleri kapsamında, yılda iki kez olmak üzere hazırlanan ARMER Bültenin yeni sayısı yayımlanmıştır. Bültende araştırma hizmetleri kapsamında hazırlanan bazı çalışmaların özetleri, katılım sağlanan çalıştay ve seminer notları, son ürünlerden ve ECPRD çalışmalarından seçkiler bulunmaktadır.

Bu dönemde ayrıca Bilgi Hazırlama ve Sunum Sürecinin İyileştirilmesi Projesi tamamlanmış, Dünyada Seçim Sistemleri konulu kitap çalışmasında basım aşamasına gelinmiştir.

KÜTÜPHANE VE ARŞİV HİZMETLERİ BAŞKANLIĞI

Kütüphane ve Arşiv Hizmetleri Başkanlığınca 24 Şubat 2019-28 Temmuz 2020 tarihleri arasında 68.931 okuyucuya kütüphane hizmeti verilmiştir. TBMM Kütüphanesi koleksiyonuna 3.165 yeni yayın eklenmiştir. Bunlara ek olarak bu dönemde 375 adet Türkçe, 131 adet yabancı dilde derginin aboneliği devam etmektedir.

Koleksiyonda 323.201 adet kitap, 28.885 cilt gazete, 56.549 cilt dergi bulunmaktadır.

Kütüphane Faaliyetleri	
Kullanıcı Türü	Adedi
Milletvekili, Personel ve Danışman	68.931
TBMM Açık Erişim Sistemi	232.708
Dış Kullanıcı	361
Hizmet Detayları	
Ödünç Verilen Kitap Sayısı	7.184
Fotokopi (Sayfa) Sayısı	16.408
Dijital Kopya (Sayfa) Sayısı	11.364
Dokümantasyon Hizmetleri	
Dergi (İndekslenen Kayıt) Sayısı	6.346
Tutanak (İndekslenen Kayıt) Sayısı	1.856
Tutanak Veri Tabanı İşlem Sayısı	5.432
Diğer İşlemler	
Koleksiyona Eklenen Kitap Sayısı	3.165
Dijitalleştirilen Yayın Sayısı	62
Dijitalleştirilen Kapak-İç Kapak-İçindekiler Sayfa Sayısı	4.913

Uluslararası Veri Tabanlarına Abonelik

Bu dönemde, OECD Library, EBSCOHOST veri tabanları aboneliğine devam edilmiş, ekonomi konulu Dünya Online, elektronik kitap veri tabanı ProQuest Ebook Central, Uluslararası ilişkiler konulu Columbia International Affairs Online, ansiklopedik veri tabanı Britannica Academic Edition, mevzuat içerikli LEXPERA Mevzuat ve İçtihat Veri Tabanına abonelik yapılarak kullanıcıların hizmetine sunulmuştur. Ayrıca, yıl içerisinde birçok veri tabanı deneme amaçlı olarak kullanıma açılmıştır.

Dijital Kütüphane Çalışmaları

TBMM Kütüphanesinde bulunan yayınların telif hakları dikkate alınarak; Kütüphane Dijitalleştirme Programı çerçevesinde kullanıcı istekleri, kamu kurum ve kuruluşları tarafından yapılan talepler doğrultusunda, kütüphane kaynaklarının dijitalleştirilmesi faaliyetlerine devam edilmektedir.

Dönem içerisinde 260 ciltten oluşan Demokrat Parti Meclis Grubu Tutanakları (1950-1960) ile 25 ciltten oluşan TBMM Yıllıkları (1927-1954) adlı yayınlar dijitalleştirilmiştir. TBMM Yıllıkları TBMM Kütüphanesi Açık Erişim Sistemi üzerinden okuyucuların hizmetine hazır hâle getirilmiştir. Dönem içerisinde 62 yayın dijitalleştirilmiş olup bugüne kadar dijitalleştirilerek herhangi bir kısıtlama olmaksızın TBMM Kütüphanesi Açık Erişim Sistemi <https://acikerisim.tbmm.gov.tr/> aracılığıyla araştırmacıların hizmetine sunulan yayın sayısı 2.822 olmuştur.

Arşiv Faaliyetleri

Bu dönemde TBMM'nin yasama, denetim ve yönetim faaliyetlerine ilişkin arşiv malzemesinin tasnifi ile milletvekilleri başta olmak üzere araştırmacıların arşivden yararlanmasını sağlayacak faaliyetler yerine getirilmiştir. Arşiv hizmetleri kapsamında yürütülen faaliyetler aşağıda sunulmuştur:

Arşiv Dijitalleştirme Hizmetleri	
İstiklal Mahkemesi Arşiv Belgesi Sayısı	31.752
Kitap Sayısı	86
Kitap Sayfa Sayısı	51.494
Açık Erişime Eklenen Kitap Sayısı	14
Meclis-i Mebûsan Vekil Dosyaları Belge Sayısı	11.963
Gizli Celse Zabıtları	10.154
Diğer Çekimler	2.388

Arşiv Hizmetleri	
Belge Yönetimi	80
Bilgi ve Belge Talebi	335
Birim Arşivi Devir Teslim	1.750
Katalog / Envanter	3.500
Tasnif (Varak)	5.200
Dosyalama ve Düzenleme	3.300

TBMM Arşiv Envanteri Projesi

Proje kapsamında, TBMM Arşivinde yer alan tüm belgelerin dosya seviyesinde (genel tasnif) envanter listeleri çıkarılmaktadır. Bu kapsamda anılan dönemde “*Kanunlar, Kararlar ve Tefsirler Arşiv Fonları*”nın envanter listeleri hazırlanmıştır. “*İşlemden Kaldırılanlar Arşiv Fonu*”nun envanter çalışması devam etmektedir.

Meclis-i Mebûsan ve Meclis-i Âyan Milletvekili Belgeleri Projesi

Osmanlı dönemi Meclis-i Âyan ve Meclis-i Mebûsan milletvekillerine ait belgelerin tasnif edilerek dijitalleştirilmesi ve internetten hizmete açılmasını sağlamak üzere bir proje başlatılmıştır. Proje kapsamında belgelerin tasnif çalışmalarına devam edilmektedir.

Osmanlıca Çeviri Hizmetleri

TBMM Arşivi Osmanlıca Çeviri Hizmetleri kapsamında tamamlanan, kitap ve e-kitap olarak yayımlanan İstanbul, El-Cezire, Eskişehir, Isparta, Şark İstiklal Mahkemeleri Arşiv Belgeleri'ne bu dönemde 2. Dönem Ankara İstiklal Mahkemeleri Arşiv Çalışmaları eklenmiştir. Tamamlanan çalışma 3 cilt hâlinde kitap olarak basılmış ve ayrıca e-kitap olarak https://apps.tbmm.gov.tr/arsiv_dis_kullanici/giris.php adresinden araştırmacıların hizmetine sunulmuştur.

Birinci Dönem Ankara İstiklal Mahkemesi belgelerinin tasnif ve indeksleme çalışmaları büyük oranda tamamlanmış olup çalışmanın 2021 yılında bitirilmesi planlanmaktadır.

Analiz çalışmalarına başlanan Konya İstiklal Mahkemesine ait belgelerin tasnif çalışmalarına geçilecek olup Amasya, Kastamonu, Yozgat ve Pozantı İstiklal Mahkemeleri Arşiv Belgeleri de araştırmacıların hizmetine açılacaktır.

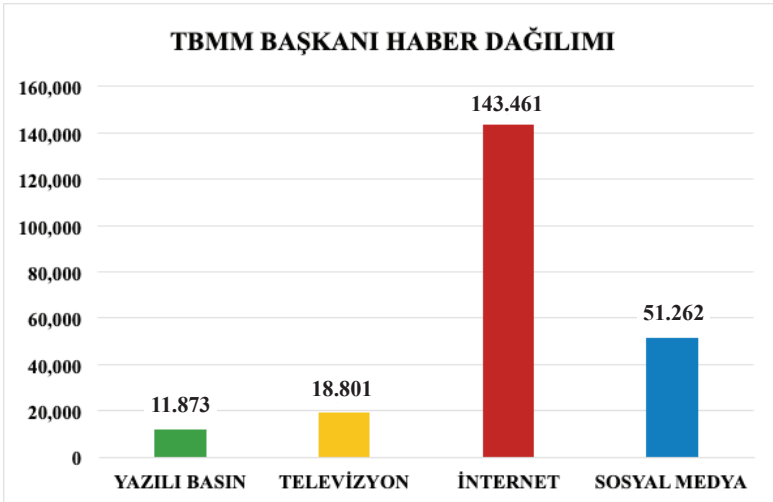
BASIN, YAYIN VE HALKLA İLİŞKİLER BAŞKANLIĞI

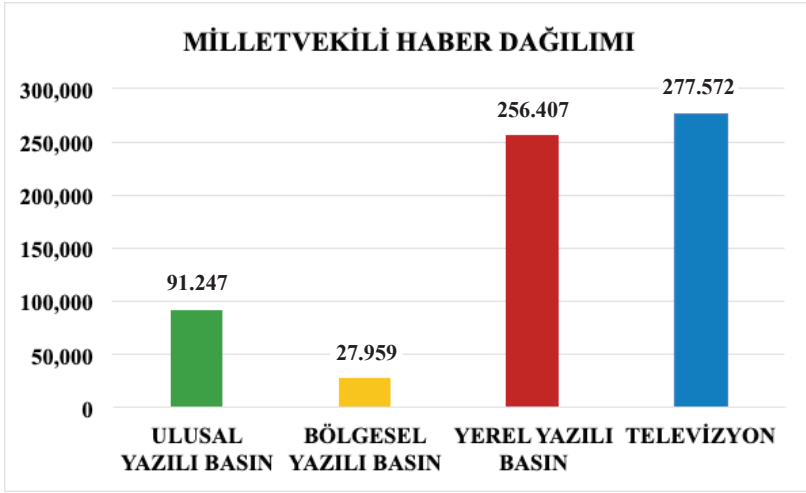
Basın Hizmetleri

TBMM Başkanı, Başkanlık Divanı; ihtisas ve araştırma komisyonları ile uluslararası komisyonlar; dostluk grupları, milletvekilleri ve TBMM İdari Teşkilatına dair ulusal, bölgesel ve yerel yazılı basında çıkan haberler takip edilmektedir.

Bu kapsamda;

- TBMM Başkanıyla ilgili; yazılı basında 11.873, televizyonda 18.801, internet medyasında 143.461 haber ile sosyal medyada 51.262 paylaşımın,
- TBMM, yasama faaliyetleri ile ihtisas, araştırma ve uluslararası komisyonlar, dostluk grupları ile TBMM İdari Teşkilat faaliyetlerine ilişkin yazılı basında yer alan 213.710 haberin,
- Milletvekilleriyle ilgili 91.247 ulusal, 27.959 bölgesel ve 256.407 yerel olmak üzere 375.613 yazılı basın haberiyle 277.572 televizyon haberinin takibi yapılarak ilgililerin bilgisine sunulmuştur.

Basında yer alan haberlerden 4'ü için yazılı basın açıklaması yapılmış, yabancı basında yer alan TBMM ile ilgili 71 haber "*Yabancı Basında Türkiye*" başlığı altında TBMM Portal sayfasında yayımlanmıştır.

Bu dönemde 13 toplantı gerçekleştiren TBMM Basınla İlişkiler Kuruluna sunulan sekreteryaya hizmetleri kapsamında; basın ve yayın mensuplarına 396 adet Parlamento Muhabiri Kartı, 263 adet Parlamento Muhabiri Araç Giriş Kartı hazırlanarak verilmiştir.

TBMM Başkanının, TBMM Başkanlık Divanı Üyelerinin ve milletvekillerinin TBMM'de düzenledikleri basın toplantılarının organizasyonu ile siyasi parti gruplarının ve komisyonların basınla ilişkiler ve basını bilgilendirme faaliyetleri yerine getirilmiştir.

Bu kapsamda;

- TBMM Başkanının 52 basın açıklaması, TBMM Başkanlık Divanı Üyelerinin 17 ve milletvekillerinin 1.360 basın toplantısı organizasyonu,
- 126 siyasi parti grup toplantısının, 284 komisyon toplantısının basınla ilişkiler ve basını bilgilendirme faaliyeti,

- Komisyonların 66 heyet kabulüne ilişkin basını bilgilendirme faaliyeti, gerçekleştirilmiştir.

Bu dönemde ayrıca, 2.261 canlı yayın aracı giriş izni, 525 röportaj ve haber çekimi izni verilmiştir.

TBMM TV Hizmetleri

TBMM TV tarafından:

- Genel Kurul'dan 839 saat, TBMM resmî internet sitesi üzerinden 230 saat olmak üzere 1.069 saat canlı Genel Kurul yayını yapılmıştır.
- Siyasi parti grup toplantıları resmî internet sitesi üzerinden 83 saat canlı yayımlanmıştır.
- 88 saati canlı, 17 saati resmî internet sitesi üzerinden 105 saat haber yayını yapılmıştır.

Ayrıca, Meclis Haber Sitesi'nde 2.660 anlık haber ile 4.376 fotoğraf sunulmuştur.

Millî Egemenlik Haftası Etkinlikleri

23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı dolayısıyla TBMM Başkanı Prof. Dr. Mustafa ŞENTOP'un himayelerinde çeşitli tören ve etkinlikler düzenlenmiştir.

Bu kapsamda:

- I. TBMM Binası'nda (Kurtuluş Savaşı Müzesi) Anma Töreni düzenlenmiştir.

Anma Töreni, I. TBMM Binası (2019)

Ankara Seğmenleri Gösterisi, I. TBMM Binası (2019)

- TBMM Başkanı Prof. Dr. Mustafa ŞENTOP tarafından çocuk TBMM Başkanına temsilî olarak Makamı Devir Töreni gerçekleştirilmiştir.

TBMM Başkanlık Divanı Toplantı Salonu (2019)

TBMM Başkanı Makam Odası (2019)

- Ülkemize davet edilen dünya çocukları TBMM Başkanı Prof. Dr. Mustafa ŞENTOP tarafından kabul edilmiştir.

Dünya Çocukları Kabul Töreni (2019)

- 18 Nisan 2019 tarihinde, Egemenlik Konseri organize edilmiştir.

- 20-21 Nisan 2019 tarihlerinde, Atlı Spor Kulübünde Türkiye Binicilik Federasyonunun katkılarıyla şişme oyun parkı, palyaço, boyama gibi çocuklara yönelik eğlencelerin de yer aldığı Engel Atlama Yarışmaları düzenlenmiştir. 5 dalda yarışan ve dereceye giren yarışmacılara ödülleri TBMM Başkanlık Divanı üyeleri tarafından verilmiştir.

Engel Atlama Yarışmaları Ödül Töreni

Eğlence Alanı

- 24 Nisan 2019 tarihinde, TBMM Başkanı Prof. Dr. Mustafa ŞENTOP'un himayelerinde Trakya Üniversitesi Geleceğim Sensin Koro ve Orkestrası tarafından bir konser gerçekleştirilmiştir.

TBMM Tören Salonu (2019)

15 Temmuz Demokrasi ve Millî Birlik Günü Anma Etkinlikleri

15 Temmuz Demokrasi ve Millî Birlik Günü dolayısıyla tören ve anma etkinlikleri düzenlenmiştir.

- TBMM Başkanı Prof. Dr. Mustafa ŞENTOP, 15 Temmuz'da (2019 ve 2020), 15 Temmuz Demokrasi Şehitliği ve Polis Şehitliği'nde düzenlenen anma programlarına katılmıştır.

(2019)

(2020)

15 Temmuz Demokrasi Şehitliği ve Polis Şehitliği'nde Anma Programı

- TBMM Başkanı Prof. Dr. Mustafa ŞENTOP, 15 Temmuz 2019 tarihinde TÜRKSAT ve Gölbaşı Özel Harekât Başkanlığını ziyaret etmiştir.

TÜRKSAT ve Gölbaşı Özel Harekât Başkanlığı Ziyaretleri (2019)

- 15 Temmuz 2019 tarihinde, TBMM Başkanı Prof. Dr. Mustafa ŞENTOP, Devlet erkânı, konuk meclis başkanları ve 15 Temmuz gazilerinin katılımıyla 15 Temmuz Anma Töreni düzenlenmiştir.

15 Temmuz Anma Töreni, TBMM Şeref Holü (2019)

- 15 Temmuz 2019 tarihinde, TBMM Başkanı Prof. Dr. Mustafa ŞENTOP ve beraberindeki heyet tarafından 15 Temmuz hain darbe girişiminde bombalanan alana karanfil bırakılmıştır.

15 Temmuz Anma Töreni (2019)

- TBMM Başkanı Prof. Dr. Mustafa ŞENTOP tarafından Foto Muhabirlerinin Gözüyle 15 Temmuz Hain Darbe Girişimi adlı fotoğraf sergisi açılmıştır.

Fotoğraf Sergisi, TBMM Şeref Holü (2019)

- 15 Temmuz haftasında (2019 ve 2020), 15 Temmuz hain darbe girişimi gecesini polis ve vatandaşlara ait hasar gören araçlar TBMM’de sergilenmiştir.

(2019)

(2020)

- TBMM 15 Temmuz Şehitleri Anıtı, İstiklal Marşı’nın kabulünün 99. yıl dönümü olan 12 Mart 2020 tarihinde şehit aileleri ve gazilerin de katıldığı bir törenle açılmıştır.

TBMM 15 Temmuz Şehitleri Anıtı Açılışı (12 Mart 2020)

- 15 Temmuz 2019 tarihinde, TBMM 15 Temmuz Şehitler Anıtı'nın karşısında bulunan duvar üzerinde, 15 Temmuz gecesi TBMM'ye yapılan saldırıyla ilgili fotoğraflardan oluşan bir açık hava sergisi gerçekleştirilmiştir.

- 15 Temmuz 2020 tarihinde, Demokrasi ve Millî Birlik Günü dolayısıyla TBMM Başkanı Prof. Dr. Mustafa ŞENTOP'un ev sahipliğinde, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip ERDOĞAN'ın teşrifleriyle TBMM 15 Temmuz Şehitler Anıtı'nda bir tören düzenlenmiştir. Törene TBMM Başkanlık Divanı üyeleri, TBMM'de grubu bulunan ve temsil edilen siyasi partilerin genel başkanları, önceki dönem TBMM başkanları, grup başkanları ve grup başkanvekilleri ile komisyon başkanları ve çok sayıda 15 Temmuz şehit ailesi ile gazisi katılmışlardır.

“Bu Meclis, masa başında değil savaş meydanında kurulmuş bir Meclistir. Bu Meclis, sadece düşmanla değil ihanetle de mücadele ederek zafere yürümüş bir Meclistir. Bu Meclis, ülkemizi her sıkıntılı dönemin ardından milletimizin umudu olarak yeniden ayağa kaldıran Meclistir.”

“Dünyada, Meclisine bu kadar sahip çıkan ve gerektiğinde gövdesini ona siper eden bir başka millet de bilmiyorum. Rabb’ime, bana böyle bir milletin ferdi olma şerefini bahsettiği için hamd ediyorum.”

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip ERDOĞAN

- Demokrasi ve Millî Birlik günü dolayısıyla, Gençlik ve Spor Bakanlığı paydaşlığıyla TBMM’de ilk bombanın atıldığı yer olan TBMM 15 Temmuz Anıtı’nın bulunduğu bahçede sabah saatlerine kadar demokrasi nöbeti tutulmuştur. TBMM Başkanı Prof. Dr. Mustafa ŞENTOP’un himayelerinde gerçekleşen demokrasi nöbetine, Bakanlık tarafından 81 ilden Ankara’ya getirilen sporcular katılmıştır.

TBMM Başkanı Prof. Dr. Mustafa ŞENTOP'un himayelerinde Gençlik ve Spor Bakanı Mehmet M. KASAPOĞLU'nun katıldığı programda pek çok etkinlik gerçekleştirilmiş; Astsubay Kıdemli Başçavuş Ömer HALİSDEMİR'in şehit edildiği saatte, 15 Temmuz şehitleri hatırasına kırmızı ve beyaz renkte balonlar uçurulmuş ve ardından Meclise ilk bombanın düştüğü saatte, bombalanan alana karanfil bırakılmıştır.

27. DÖNEM 2. VE 3. YASAMA YILI
FAALİYET RAPORU

Kültür ve Sanat Faaliyetleri

Hocalı katliamının 28. yıl dönümü münasebetiyle;

- 21 Ocak 2020 tarihinde Halkla İlişkiler Binası'nda “*Karanfilin Ağladığı Gece*” resim sergisi açılmıştır. Tarihe “*Kanlı Ocak*” olarak geçen 20 Ocak Hocalı katliamının fotoğraflarından oluşan ve Azerbaycan Büyükelçiliği tarafından hazırlanan serginin açılışı TBMM Başkanı Prof. Dr. Mustafa ŞENTOP tarafından gerçekleştirilmiştir.

Karanfilin Ağladığı Gece Sergisi Açılışı

- TBMM Başkanı Prof. Dr. Mustafa ŞENTOP'un katılımıyla 21 Ocak 2020 tarihinde Şanlıurfa Milletvekili Halil ÖZŞAVLI tarafından “28. Yılında Karabağ Sorunu ve Hocalı Katliamı” konulu sunum gerçekleştirilmiştir.

28. Yılında Karabağ Sorunu ve Hocalı Katliamı Sunumu

Düzenlenen etkinliklere milletvekilleri, Azerbaycan Büyükelçiliği mensupları, akademisyenler ve İdari Teşkilat çalışanları katılmıştır.

Farkındalık ve Diğer Etkinlikler

- 3 Mart 2019 tarihinde Dünya Kulak ve İşitme Günü vesilesiyle TBMM’de İşitme Tarama Etkinliği gerçekleştirilmiştir.

- TBMM ile Türk Hipertansiyon ve Böbrek Hastalıkları Derneği iş birliğiyle 15 Mayıs 2019 tarihinde farkındalık etkinliği gerçekleştirilmiştir. Dünya Hipertansiyon Günü kapsamında gerçekleştirilen etkinlikte katılımcıların hipertansiyon konusunda bilinç düzeyleri artırılmış, tansiyon ölçümleri yapılmıştır.

- TBMM Başkanı Prof. Dr. Mustafa ŞENTOP, Ramazan ve Kurban bayramları münasebetiyle TBMM İdari Teşkilatı çalışanlarıyla bayramlaşmıştır.

Bayramlaşma Töreni, Tören Salonu (2019)

- TBMM Başkanlığı, Türk Kızılayının 81 ilde hayata geçirdiği “Kan Bağışla ki Can Yaşasın” kampanyasına ev sahipliği yaparak destek vermiştir. 31 Ekim 2019 tarihinde TBMM Halkla İlişkiler Binası önünde kurulan stantta milletvekilleri, İdari Teşkilat çalışanları ve TBMM’yi ziyarete gelen vatandaşlar kan vererek kampanyaya katılmışlardır.

- Millî Ağaçlandırma Günü kapsamında Cumhurbaşkanı Recep Tayyip ERDOĞAN tarafından 11 Kasım 2019 tarihinde “11 Milyon Ağaç; Bugün Fidan, Yarın Nefes” kampanyası başlatılmıştır.

Kampanya kapsamında Türkiye'nin 81 ilinde 2.023 alanda 11 milyon fidan dikimi yapılırken, kampanyaya destek vermek amacıyla TBMM Başkanı Prof. Dr. Mustafa ŞENTOP'un katılımıyla TBMM Kabatepe Parkı'nda fidan dikme etkinliği gerçekleştirilmiştir.

- 14 Kasım 2019 tarihinde TBMM Kabatepe Parkı'nda 7. Palamut Toplama Şenliği düzenlenmiştir. Etkinliğe, Ekolojik Okul Programı'ndaki ilk ve ortaöğretim öğrencileri ile Sevgi Evlerinden öğrenciler katılmıştır.

Etkinlik kapsamında 450 bin palamut toplanmış, bu palamutların bir bölümü Polatlı'da şehitlik bölgesinde dikilmek için gönderilmiş, bir bölümü de 81 ile dağıtılmıştır. Ankara İl Millî Eğitim Müdürlüğü ve Orman Genel Müdürlüğü'nün katkı sunduğu etkinlikte katılımcılara tohum ve ağaç fidesi dağıtılmıştır.

- 14 Kasım 2019 tarihinde TBMM Şeref Holü'nde “*Diyabet ve Aile*”, “*Diyabet Her Aileyi İlgilendirir*” konulu etkinlik koordine edilmiştir.

- 20 Kasım Dünya Çocuk Hakları Günü kapsamında; Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile UNICEF tarafından organize edilen 20. Ulusal Çocuk Forumu Meclis Oturumu, TBMM Başkanı Prof. Dr. Mustafa ŞENTOP'un himayelerinde 81 ilin çocuk hakları komite temsilcilerinin katılımıyla 20 Kasım 2019 tarihinde gerçekleştirilmiştir.

Ziyaretçi Kabul, Yönlendirme ve Rehberlik Hizmetleri

Bu dönemde:

- 395.863 kişiye ziyaretçi kabul ve yönlendirme hizmeti, 35.325 kişiye rehberlik hizmeti verilmiştir. “Halk Günü” kapsamında 2.031 kişi TBMM’de ağırlanmıştır.
- Öğrenci, yabancı konuk, milletvekili misafiri, ekolojik tur grubu ve kamu personelinden oluşan 701 gruba randevulu rehberlik hizmeti sunulmuştur.
- Siyasi parti grup toplantılarına katılmak üzere gelen vatandaşlara, TBMM Ziyaretçi Kabul Salonu’nda simit ve çay ikram edilmeye başlanmıştır.

Bilgi Edinme Hizmetleri

4982 sayılı Bilgi Edinme Kanunu çerçevesinde; Kurum tarafından cevap verilerek bilgi ve belgelere erişim sağlanan başvuru sayısı 394’tür. Diğer kurum ve kuruluşlara yönlendirilen başvuru sayısı 51 olup ilgili mevzuatta belirtilen şartları taşımadığı için işleme konulmayan başvuru sayısı ise 107’dir. Bilgi edinme hizmetleri kapsamında 552 başvuruya işlem yapılmıştır.

Baskı Faaliyetleri

Bu dönemde TBMM Basımevinde yasama ve denetim faaliyetleriyle ilgili Gündem, Sıra Sayısı, Genel Kurul Tutanak Özeti, Tutanak Dergisi gibi 21.916.401 sayfa yasama belgesinin basımı yapılmıştır.

Yasama belgeleri haricinde Meclis Haber Dergisi, davetiye, broşür, kitap, bloknot, karton dosya, zarf üstü baskı ve benzeri işler için 15.603.387 sayfa baskı gerçekleştirilmiştir.

Meclis Haber Dergisi 10 sayı hazırlanarak 32.100 adet basılmış olup kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler, kütüphaneler, havalimanları, sivil toplum kuruluşları ve basın-yayın kuruluşlarına gönderilmiştir.

Meclis Haber Dergisi, 243. sayısı ile birlikte sadece yazılı olarak değil, gelişen teknolojiye uygun bir şekilde mobil dergi olarak da dijital platformlarda okuyucularla buluşmaya başlamıştır.

I. TBMM Binası (Kurtuluş Savaşı Müzesi)

Ankara Ulus'ta bulunan Kurtuluş Savaşı Müzesi'ni 27 Aralık 2019 tarihinden bu yana 34.700 kişi ziyaret etmiştir.

Turkish Museum Projesi kapsamında, I. TBMM Binası Sanal Tur çekimleri yenilenmiştir. Sanal müzenin açıldığı 25 Mart 2020 tarihinden itibaren 1.074.908 kişi Müzeyi sanal ortamda ziyaret etmiştir.

Ayrıca, anılan dönemde Müze'de "*Tarihî Ulus Meydanı ve I. TBMM Binası*" konulu bir fotoğraf sergisi düzenlenmiştir.

Projeler

TBMM TV Teknik Projeleri

TBMM'nin tanıtımına yönelik hizmetlerin kalitesinin artırılması çalışmaları kapsamında; TBMM TV tarafından kullanılmakta olan bazı ekipmanların yenilenmesine ihtiyaç duyulmuştur. Bu çerçevede;

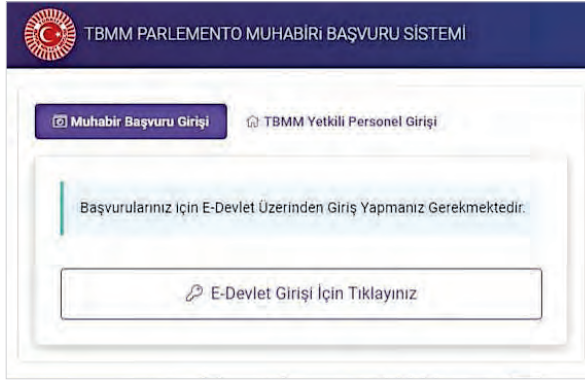
- Küçük ve Büyük Grup Salonları ve Genel Kurul Salonu kameralarının yenilenmesi,
- Yeni reji sisteminin kurulması ve yayın kalitesinin Ultra HD'ye yükseltilmesi,

- Grafik Sisteminin kurulması sağlanacaktır. Bu projelere ilişkin teknik şartname hazırlık çalışmaları devam etmektedir.

Ayrıca, BETACAM kasetlerde yer alan 1994 - 2010 yılları arasındaki Genel Kurul görüntülerinin sayısallaştırılmasına ve Fotoğraf Arşiv Sisteminin oluşturulmasına yönelik çalışmalar devam etmektedir.

TBMM Parlamento Muhabiri Kartı Başvuru Sistemi

Proje, Parlamento muhabirlerinin kart başvurularının onay ve teslim süresini hızlandırmayı ve böylece zaman ve kâğıttan tasarruf sağlamayı amaçlamaktadır. Parlamento Muhabiri Başvuru Sistemi tamamlanmış olup yeni başvuruların alınacağı Eylül 2020'de kullanılmaya başlanacaktır.

Ekran görüntüsü, TBMM Parlamento Muhabiri Başvuru Sistemi'nin giriş sayfasını göstermektedir. Sayfa başında TBMM logosu ve 'TBMM PARLEMENTO MUHABİRİ BAŞVURU SİSTEMİ' başlığı yer almaktadır. Giriş seçenekleri arasında 'Muhabir Başvuru Girişi' ve 'TBMM Yetkili Personel Girişi' bulunmaktadır. Ana mesaj, başvuruların E-Devlet üzerinden yapılması gerektiğini belirtmektedir. Altta, 'E-Devlet Girişi İçin Tıklayınız' butonu yer almaktadır.

Basın Toplantısı Randevu Sistemi

Proje, Milletvekillerinin basın toplantısı randevu taleplerini 7 gün 24 saat online olarak yapabilmelerini sağlamayı amaçlamaktadır. Sistemin programı yazılım aşamasındadır.

TBMM Rehberlik Hizmetleri Randevu Sistemi

TBMM'yi ziyaret etmek ve rehber eşliğinde tur hizmeti almak isteyen gruplara, Genel Kurulun çalışmadığı günlerde rehberlik hizmeti sunulmaktadır. Bu hizmeti almak isteyenler için TBMM resmî internet sitesi üzerinden online başvuru yapılmasını sağlayan bir sistem hazırlanarak hizmete açılmıştır.

TBMM Fotoğraf İstek ve Erişim Uygulamaları

TBMM Fotoğraf İstek Uygulaması'yla TBMM Fotoğraf Stüdyosunda çekilen fotoğrafların milletvekillerine düzenli bir şekilde ulaştırılabilmesi sağlanmıştır.

Bu kapsamda, TBMM'de gerçekleştirilen siyasi parti grup toplantıları, milletvekillerinin TBMM Genel Kurulu'nda yaptığı konuşmalar, basın toplantıları, komisyon toplantıları ile kabuller, resepsiyonlar, yerli ve yabancı heyetlerin ziyaretleri gibi resmî etkinliklere ilişkin fotoğraflar fotoistek@tbmm.gov.tr adresine gönderdikleri bir e-talep üzerine kendilerine ulaştırılmaktadır.

Ayrıca, e-posta ortamında erişilemeyecek boyutta olan görüntüler için her siyasi parti grubuna ve grubu bulunmayan milletvekillerine ayrı ayrı linkler oluşturularak en geç 30 dakika içerisinde fotoğraflara erişim imkânı sağlanmıştır.

Ziyaretçi Memnuniyet Anketi

Bu dönemde, TBMM'ye gelen ziyaretçilerin halkla ilişkiler ve tanıtım faaliyetlerine ilişkin memnuniyetlerinin ölçülebilmesi ve önerilerinin alınabilmesi amacıyla bir anket çalışması gerçekleştirilmiştir.

Ankete katılan ziyaretçilerin,

- Kart alım bankosunda hizmet alma süresi memnuniyet oranının %89,
- Kart alım bankosu personelinden memnuniyet oranının %93,
- Ziyaretçi Kabul Salonu imkânlarından memnuniyet oranının %91,
- Sunulan hizmetlerden genel memnuniyet oranının %91 olduğu kaydedilmiştir.

Akıllı Ajandalar Projesi

Teknoloji destekli akıllı ajandalar TBMM Başkanlığı tarafından milletvekillerine dağıtılmıştır. Türk gençlerinin hazırladığı ajandalar; dijitalleşebilen, mikrodalga fırında silinip tekrar kullanılabilen, sayfalarında bulunan kare barkodları iOS ve Android uygulamaları ile okunabilen, alınan notların dijitalleştirilerek paylaşılabilmesini sağlayan, çevreye duyarlı ve sürdürülebilir bir üründür.

BİLGİ İŞLEM BAŞKANLIĞI

Genel Kurul Oylama, Yoklama Ve Seslendirme Faaliyetleri

TBMM Genel Kurulunda anılan dönemde:

95 birleşimde, 445 oturumda, 1 kapalı oturumda, 151 açık ve işari oylamada, 119 yoklamada teknik destek verilmiştir.

TBMM Genel Kurul Salonu Sistemlerinin Yenilenmesi Projesi kapsamında projelendirme ve şartname çalışmaları tamamlanmış, Türkiye Büyük Millet Meclisi ile Savunma Sanayii Başkanlığı arasında protokol imzalanarak projeye başlanmıştır.

Bilişim Faaliyetleri

- Kurum Portalı yeniden tasarlanmış ve ileri teknolojiler kullanılarak ihtiyaçlara uygun hâle getirilmiştir. Portalın yeni teknoloji altyapısıyla daha dinamik, daha verimli bir kullanım ve kişiselleştirme sağlanmıştır.
- İnsan Kaynakları Bilgi Sistemi Projesi kapsamında ihtiyaçların belirlenmesi, projelendirilmesi, ihale süreci ve yazılım geliştirme çalışmaları tamamlanmıştır.
- Milletvekillerinin sosyal hizmet dökümlerinin e-Devlet kapısı üzerinden görülmesi sağlanmıştır. Bu entegrasyonla iş yükü azaltılırken kâğıttan tasarruf edilmiştir.
- Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Gelir İdaresi Başkanlığı ve İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü ile Kamunet İletişim Altyapısı oluşturulmuş ve yazılım entegrasyonu yapılmıştır.
- Eczanelerin daha önce postayla göndermiş oldukları belgelerin elektronik ortamda alınması sağlanarak kâğıt tasarrufu yapılmıştır.
- Sosyal Güvenlik Kurumu ile Sağlık Bilgi Sistemi Entegrasyonu çalışmaları kapsamında, TBMM hak sahiplerinin reçetelerine

MEDULA sistemi aracılığıyla Türkiye'deki tüm eczanelerin erişimi sağlanmıştır.

- TBMM hak sahiplerinin hastane tedavi bilgilerinin MEDULA sistemine entegrasyonu ile anlık kontrol için gerekli olan servis ve yönetim paneli hazırlanmıştır.
- TBMM hak sahipleri için Dış Fatura Sistemi uygulaması yenilenmiştir.
- Personel Bilgi Sistemi yeni yazılım teknolojisiyle yenilenmiştir.
- Milletvekillerinin kanun tekliflerini dijital ortamda hazırlayabilmeleri için Teklif Destek Sistemi geliştirilmiş ve kullanıma sunulmuştur.
- Kanunlar ve Kararlar Bilgi Sisteminde kanun, KHK ve TBMM kararlarını kapsayan mer'î mevzuata Cumhurbaşkanlığı kararnameleri ile Anayasa Mahkemesi kararları eklenmiştir.
- Yasama faaliyetlerinin etkin ve verimli bir şekilde yürütülmesi için modern ve son teknolojik imkânlar kullanılarak bilgi, bilişim ve siber güvenlik altyapı çalışmaları yürütülmüştür.
- Güncel yazılım teknoloji imkânlarıyla Yasama ve Denetim Bilgi Sistemi çalışmaları devam etmektedir.
- TBMM Rehberlik Randevu Sistemi geliştirilmiş ve devreye alınmıştır.
- Siber güvenlik tedbirleri alınarak kurum internet altyapısı yenilenmiştir.
- Kurum internet sunucu ve servislerine internet üzerinden kesintisiz ve güvenli şekilde erişim sağlanmasına yönelik güvenlik politika ve iş sürekliliği iyileştirme çalışmaları yapılmıştır.
- Kurum kablosuz internet altyapısı yeni nesil kablosuz erişim cihazları ile yenilenmiştir.

- TBMM ek hizmet binalarının ağ altyapısı yeniden dizayn edilerek yeni güvenlik mimarisiyle devreye alınmış kameralar ile kartlı geçiş sistemi kurulmuştur.
- İstanbul Yıldız TBMM Konukevi internet altyapısı ile İstanbul Filizi Köşk internet, telefon ve elektrik altyapısı yenilenmiştir.
- İstanbul'da bulunan TBMM hizmet binaları, merkezi bilişim altyapısına dâhil edilerek erişim ve yönetim bütünlüğü sağlanmıştır.
- Güvenlik Koordinasyon Kurulu Kararı gereği Merkez Kampüs Kamera Güvenlik Sistemine ilave kameralar temin edilerek güvenlik sistemleri geliştirilmiştir.
- Yeni teknolojiler kullanılarak Plaka Tanıma Sistemi kurulmuştur.
- Güvenli Giriş-Çıkış Kontrol Sisteminde ihtiyaç duyulan alanlara turnike kurulmuştur.

Teknik Destek Faaliyetleri

7/24 Bilişim Destek Hizmeti Projesi 1 Ekim 2018 tarihinde başlamış olup proje kapsamında nitelikli ve özel eğitimli 13 personelin sınavla alımı sağlanmıştır. Ayrıca, izleme odası kurulumu ve yardım masası yazılımı marifetiyle destek süreçleri belirlenmiş ve uygulamaya alınmıştır.

DİĞER FAALİYETLER

TBMM'DE COVID-19 TEDBİRLERİ

Dünya ile birlikte ülkemizde görülen COVID-19 salgın hastalığından kaynaklanan risk ve tehditlerin en aza indirilmesini sağlamak üzere TBMM bünyesinde aşağıdaki tedbirler alınmıştır:

İdari Tedbirler

- Genel Sekreterin başkanlığında Genel Sekreter Yardımcısı (İdari, Mali ve Teknik); Basın, Yayın ve Halkla İlişkiler Başkanı, Koruma Daire Başkanı ve Meclis Hastanesi Başhekiminden oluşan Kriz Yönetim Merkezi kurulmuştur.
- Küresel salgın kapsamında ihtiyaç planlaması yapılmıştır.
- TBMM'ye ziyaretçi kabul edilmeme kararı alınmıştır.
- TBMM ana giriş kapıları, Halkla İlişkiler Binası ve Ana Bina'da 5 noktada vücut ısısını ölçen termal kamera sistemleri kurulmuştur.

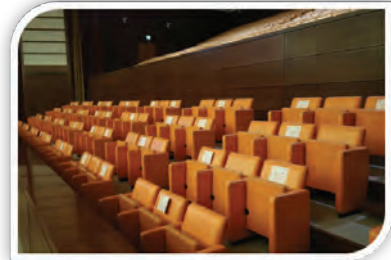
- Tüm resmî ziyaretler ertelenmiş ve yurt dışı seyahatler durdurulmuştur.
- TBMM Başkanlığı Genelgesi doğrultusunda, belli bir süre esnek ve uzaktan çalışma uygulamasına geçilmiştir.
- Kamu spotu hazırlanarak TBMM TV'de yayımlanmaya başlanmıştır.

- Yoğun kullanım alanlarına uyarı ve bilgilendirme afişleri asılmıştır.
- Tüm toplantılar videokonferans yöntemiyle gerçekleştirilmiştir.
- Zorunlu yapılması gereken toplantılarda sosyal mesafe ve hijyen kurallarına dikkat edilmesi sağlanmıştır.
- 100. yıl etkinlikleri kapsamında yoğun katılım gerektiren etkinliklerin tamamı ileri bir tarihe ertelenmiştir.
- Başta, milletvekillerine yakın ve hassas noktalarda görev yapanlar olmak üzere tüm personele servis hizmeti verilmeye başlanmıştır.
- Salgınla mücadelede uygulanan önlemlerin denetiminden sorumlu olmak üzere; Basın, Yayın ve Halkla İlişkiler Başkanlığı, Destek Hizmetleri Başkanlığı ve TBMM Koruma Dairesi Başkanlığı iş birliğiyle “Pandemi Timleri” oluşturulmuştur.

Milletvekilleri İlişkin Düzenlemeler

- Grup toplantılarına ziyaretçi kabul edilmemiştir.
- Genel Kurul Salonu oturma düzeni sosyal mesafeye göre yeniden düzenlenmiştir.
- Komisyon toplantıları büyük salonlarda organize edilmeye başlanmıştır.
- Milletvekili Basın Toplantıları Ana Bina 4 No'lu Basın Kapısı önünde açık havada düzenlenmeye başlanmıştır.
- Genel Kurul Basın Locası'nda COVID-19 tedbirlerine göre yeni oturma düzeni oluşturulmuştur.

Meclis Hastanesince Alınan Tedbirler

- COVID-19 irtibat masası oluşturulmuştur.
- Enfeksiyon hastalıkları uzmanı görevlendirilmiştir.
- Grip Polikliniği oluşturulmuştur.

- Acil servis girişine COVID-19 şüpheli vakaların takibi için özel tıbbi cihazlarla donanımlı muayene, kontrol ve takip odası oluşturulmuştur.
- Meclis Hastanesinde ve Genel Kurul 112 Acil Servis Biriminde COVID-19 PCR test ünitesi oluşturulmuştur.

Koruyucu ve Önleyici Tedbirler

- Havalandırma sistemlerinin filtreleri değiştirilerek %100 dış havalandırma sağlanmıştır.
- Giriş kapıları başta olmak üzere TBMM içerisinde ve ek binalarda pek çok noktada seyyar ateş ölçer cihazıyla rutin ateş ölçümleri yapılmaya başlanmıştır.
- Sağlık Bakanlığı, Devlet Malzeme Ofisi, Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumundan ücretsiz ve düzenli olarak temin edilen maskeler milletvekillerine ve çalışanlara gün boyu düzenli olarak dağıtılmaya başlanmıştır.
- Genel Kurul ve kulislerde el aparatlı dezenfektanlardan, sensörlü ve ayaklı portatif el dezenfektanlara geçilmiştir. Ana Bina, Halkla İlişkiler Binası ve lokantalar başta olmak üzere 284 noktaya alkol bazlı sıvı el dezenfekte aparatları monte edilmiştir.

- TBMM'nin kullanımındaki bütün mekânlarda el dezenfektanları kullanıma sunulmuştur.
- Ana Bina'da bulunan lavabolardaki bataryalar fotoselli hâle dönüştürülmüştür.
- Genel Kurul Salonu, Grup Toplantı Salonları, Halkla İlişkiler Binası ve lokantalar başta olmak üzere, TBMM'ye ait tüm mekânlar ile makam ve hizmet araçları periyodik olarak dezenfekte edilmeye başlanmıştır.

- 16 Mart 2020 tarihinde kapatılan TBMM Sosyal Tesisleri, COVID-19 için gerekli tedbirler alınarak 1 Haziran'da tekrar hizmete açılmıştır.

- 100. Yıl Bahçe Lokantası ve Üyeler Lokantası hariç tüm lokantalar kapatılmış, personele kumanya dağıtımına başlanmıştır.
- Kış bahçeleri hariç tüm çay ocakları kapatılmıştır.
- Yemek sunumunda, Meclis Gıda Güvenliği ekibinin önerileri doğrultusunda bağışıklığı arttırıcı menülere ağırlık verilmeye başlanmıştır.
- Sosyal mesafeye uyulması, tek kullanımlık seccade ve maske kullanılması; cuma, öğle ve ikindi namazlarının açık alanda cemaatle kılınması gibi kurallara uyularak ibadet yapılmaktadır.
- Meclise gelen kargolar TBMM'nin Güvenlik Caddesi'nde bulunan kapısında oluşturulan alanda dezenfekte edilerek alıcılara teslim edilmeye başlanmıştır.

KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU (OMBUDSMANLIK)

Kamu Denetçiliği Kurumu (KDK); kamu hizmetlerinin işleyişinde bağımsız ve etkin bir şikâyet mekanizması oluşturmak suretiyle, idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını; insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka, hakkaniyete ve iyi yönetim ilkelerine uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve önerilerde bulunmak amacıyla Anayasa'nın 74. maddesinde yer alan TBMM'ye bağlı anayasal bir kurum olarak, 6328 sayılı Kanun ile 2012 yılında kurulmuştur.

“İnsanların en hayırlısı insanlara en fazla faydası dokunandır.” inancı ile *“İnsanı yaşat ki Devlet yaşasın.”* ilkesini kendisine rehber edinen Kamu Denetçiliği Kurumu;

- İdarenin hizmet kalitesinin yükseltilmesine,
- İyi yönetim ilkelerinin yerleşmesine,
- İnsan haklarının gelişmesine,
- Hukukun üstünlüğünün sağlanmasına,
- Hak arama kültürünün yaygınlaşmasına,
- Şeffaf, hesap verebilir ve insan odaklı bir idarenin oluşmasına katkı sağlamaya çalışmaktadır.

Kuruma, kuruluşundan 2019 yılı sonuna kadar 80.535 başvuru yapılmış, bu başvuruların 76.705'i (%95) sonuçlandırılmıştır. 28 Temmuz 2020 tarihi itibarıyla başvuru sayısı 86.780'a ulaşmış olup; 2013 yılından bugüne kadar 140.424 başvuru gerçekleştirilmiştir. Diğer yandan Kurumumuzaya yapılan başvurulara dönemsel olarak bakıldığında ise 24 Şubat 2019-28 Temmuz 2020 döneminde 86.780 başvuru yapıldığı görülmektedir.

KDK 2019 YILI ÖZETİ

KDK 2020 YILI (28 TEMMUZ) ÖZETİ

Çalıştay ve Özel Raporlar

Kamu Denetçiliği Kurumu, gelen şikâyetleri inceleyip çözüme kavuşturmanın yanında, toplumu ilgilendiren önemli konularda çalıştaylar düzenleyerek ve özel raporlar hazırlayarak sorunlara çözüm bulmaya çalışmıştır. Bu çerçevede,

- 2019 yılında “İyi Yönetim İlkeleri Rehberi” Türkçe ve İngilizce versiyonu hazırlanarak yayımlanmıştır. *“Çocuk Tesliminde Hak İhlallerine ve Yoksulluk Nafakasına İlişkin Özel Rapor”* hazırlanmıştır.
- 2020 yılında ise;
  - 3 Mart 2020 tarihinde Pazarkule/Edirne sınır kapısı ve sınır köylerinde göçmenlerin durumuyla ilgili yerinde incelemelerde bulunulmuş, göçmenlerin yaşadığı sıkıntılar bizzat kendilerinden dinlenmiş, yetkililerden bilgi alınmış ve durumları yerinde incelenen sığınmacılara ilişkin *“Türkiye-Yunan Sınırındaki Göçmenleri Anlatan Edirne Raporu”* hazırlanmıştır. Kurumumuz tarafından hazırlanan rapor, İngilizce çevirisi de yapılarak 160 Ombudsmanlık Kurumuna ve ilgili 23 İnsan Hakları Kurumuna gönderilmiş, ayrıca tüm kamuoyuyla paylaşılmıştır.
  - KDK, pandemi sürecinde vatandaşla devlet arasında köprü vazifesi görerek mücadeleye katkı vermiş ve *“Türkiye’nin Koronavirüs Hastalığı ile Mücadelesi Özel Raporu”* Türkçe ve İngilizce versiyonu hazırlanarak yayımlanmıştır. Raporda; sağlık alanında, idari alanda ve ekonomik alanda alınan tedbirler değerlendirilmiş ve Türkiye’nin salgınla mücadelede insanı merkeze alan ve insan sağlığını ön plana çıkaran yönetim anlayışının ne kadar önemli olduğu bir kez daha ortaya konulmuştur.

2. İstanbul Uluslararası Ombudsmanlık Konferansı

İyi yönetim ilkelerinde ombudsmanın rolüne ilişkin dünyadaki en iyi uygulamalar hakkında bilgi edinmek, deneyimleri paylaşmak ve insan haklarının korunmasında ve geliştirilmesinde iş birliğini pekiştirmek amacıyla 18-19 Kasım 2019 tarihleri arasında “İyi Yönetim İlkeleri” temalı “2. İstanbul Uluslararası Ombudsmanlık Konferansı” düzenlenmiştir.

Konferans; Güney Afrika Cumhuriyeti, Nijer, Kenya ve Malawi'den, Litvanya, Hırvatistan, İtalya, Bulgaristan, Çin, Japonya, Tayland ve Kore'ye; Vietnam'dan Kazakistan, Rusya, Moğolistan ve Kırgızistan'a kadar 5 kıtadan 60 ülkenin 200'e yakın ombudsman ve insan hakları savunucularının katılımıyla Dolmabahçe Sarayı'nda gerçekleştirilmiştir. 18 Kasım 2019 tarihinde Cumhurbaşkanı Recep Tayyip ERDOĞAN'ın açılış konuşmasıyla başlayan programda TBMM Başkanı Prof. Dr. Mustafa ŞENTOP, Yargıtay Başkanı İsmail Rüştü CİRİT ve Kamu Başdenetçisi Şeref MALKOÇ birer konuşma yapmıştır.

Konferans kapsamında,

- İslam İşbirliği Teşkilatı Ombudsmanlar Birliği (İİTOB) Genel Kurulu Toplantısı yapılmış ve İİTOB Yönetim Kurulunun Başkanlığı Türkiye'ye verilmiştir.
- Asya Ombudsmanlar Birliği 16. Genel Kurul Toplantısı yapılmış ve Kamu Denetçiliği Kurumu, Asya Ombudsmanlar Birliği Yönetim Kurulu Üyeliğine seçilmiştir.

- Türkiye Kamu Denetçiliği Kurumu ile Bosna Hersek İnsan Hakları Ombudsmanlık Kurumu arasında iş birliğinin güçlenmesi amacıyla mutabakat zaptı imzalanmıştır.

Kamu Kurumları ve STK'larla Buluşmalar

Vatandaşların şikâyetlerinin çözümünü kolaylaştırmak amacıyla kurumlarla iş birliğine önem verilmiştir. Bu kapsamda:

- Bakan yardımcıları ile gerçekleştirilen 3 toplantıda sorunların dostane çözümü, tavsiye kararlarına uyum, bilgi-belge talebinde etkin iş birliğine yönelik fikir alışverişinde bulunulmuştur.
- Cumhurbaşkanlığı Hukuk Politikaları Kurulu üyeleri, Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanlığı ve Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, Anayasa Mahkemesi Başkanı, Yargıtay Başkanı, Danıştay Başkanı ve Sayıştay Başkanı, Yüksek Seçim Kurulu ve OHAL Komisyonu ile görüşülerek görüş alışverişinde bulunulmuştur.
- Kamu kurumlarıyla ilişkileri geliştirmek ve sorunların dostane yollarla çözümüne katkı sağlamak amacıyla genel müdürlerle bir araya gelinmiştir.
- 2019 yılında 32, 2020 yılında ise ilk COVID-19 vakasının ülkemizde görülme tarihinden önce Kocaeli, Diyarbakır, Nevşehir, Kilis, Malatya, Elâzığ, Edine, Mersin, Muş ve Bingöl illerinde olmak üzere toplam 9 ilde valiler, belediye başkanları, muhtarlar ve kurum yöneticileri ile ilin sorunları hakkında istişarelerde bulunulmuştur.
- Yine 2020 yılında Elâzığ-Malatya Depremi sonrasında 10-11 Şubat 2020 tarihlerinde Deprem Bölgesi Ziyaretleri/ Yerde İncelemeler gerçekleştirilmiştir. Depremzede vatandaşlarımızın sorunları bizzat kendilerinden dinlenilmiştir.

Üniversitelerle Buluşmalar

2019 yılında üniversite öğrencileri ve akademisyenler arasında hak arama kültürünün gelişmesine katkıda bulunmak amacıyla üniversitelerde Ombudsmanlık Öğrenci Topluluklarının kurulması teşvik çalışmalarına devam edilmiştir. Bugün itibarıyla 100 üniversitede Ombudsman Öğrenci Topluluğunun (Kulübü) oluşturulması sağlanmıştır. 15-16 Ekim 2018 tarihlerinde ilki düzenlenen Ombudsmanlık Toplulukları Kongresi'nin ikincisi 21-22 Ekim 2019 tarihinde Ankara'da gerçekleştirilmiştir.

Kurum ile üniversiteler arasında *“Eğitim Öğretim ve Bilimsel Çalışmalar Yürütülmesi Amacıyla İş Birliği”* konulu protokoller imzalanmaktadır. Bu protokollerle, üniversitelerle özellikle hukuk fakülteleriyle iş birliği artırılarak kurumun şikâyetleri inceleme açısından işleyişini iyileştirmek ve şikâyetlerin daha etkin çözümüne katkıda bulunmak üzere ortak çalışmalar planlanmakta olup, öğrencilerle klinik çalışması ve uygulamalı staj programları yapılmaktadır.

Diğer yandan 2019 yılında 32 üniversitede, 2020 yılında ise; Kocaeli, Diyarbakır, Nevşehir, Kilis, Malatya, Elâzığ, Edirne, Mersin, Muş ve Bingöl illeri ve Diyarbakır Dicle, Mardin Artuklu, Nevşehir Hacı Bektaş, Kilis 7 Aralık, Muş Alparslan ve Trabzon Üniversitelerinde olmak üzere; *“Adalet, Ombudsmanlık ve Üniversiteler”*, *“28 Şubat’tan 2023 Türkiye’sine”* başlıklı konferanslar verilmiş veya akademik yıl açılış konuşması gerçekleştirilmiştir.

İlköğretim ve Liselilerle Buluşmalar

Kamu Denetçiliği Kurumunca 2018 yılında başlatılan çalışmalara 2019 yılında da devam edilmiştir. Bu kapsamda İstanbul İl Millî Eğitim Müdürlüğü iş birliğiyle İstanbul il genelinde bulunan tüm lise ve dengi okul öğrencileri arasında *“Kamu Hizmetlerinde İyi Yönetim İlkeleri”* konulu kısa film, kompozisyon, afiş ve resim yarışması düzenlemiştir.

Ayrıca Nisan/2019’da; çocuklarla ilgili vakaların yönetimi ve kurum içi uygulamaların iyileştirilmesi, çocuk hakları konusunda

toplumsal farkındalık oluşturulması ve çocuk haklarının KDK'nın çalışmalarına dâhil edilmesi hedeflerine ilişkin “KDK Çocuk Stratejisi”nin tanıtım toplantısı yapılmıştır. Bu kapsamda, ilköğretim ve ortaöğretimde “Hak Arama-İnsan Hakları Eğitim Programları” düzenlenmiş, okul ziyaretleri gerçekleştirilmiştir.

Halk Buluşmaları ve İl Çalışma Ziyaretleri

- “*Ombudsman Halkla Buluşuyor*” temalı faaliyetler ile “*İl Çalışma Ziyaretleri*” kapsamında; 2019 yılında 32, 2020 yılında ise 9 ilde vatandaşlarla, STK'larla, kanaat önderleriyle, muhtarlarla ve il yöneticileriyle buluşmalar gerçekleştirilmiştir.

Ayrıca, Başdenetçi Şeref MALKOÇ ve beraberindeki heyet tarafından;

- 10 Şubat 2020 tarihinde Elâzığ ve Malatya deprem bölgesinde yerinde inceleme yapılarak bölge halkının talep ve beklentileri dinlenmiş, AFAD İl Müdürlüğünde düzenlenen “Çalışma Grupları Değerlendirme Toplantısı”na katılım sağlanarak yürütülen çalışmalar hakkında bilgi alınmıştır.
- Yunanistan'ın, sınırlarına geçmek isteyen göçmenlere aşırı ve orantısız güç kullandığı, hatta ölüm ve yaralanmaların olduğu hususlarının yerli ve yabancı basında yer bulmasının ardından, söz konusu iddiaları ve göçmenlerin durumunu yerinde incelemek üzere Kamu Başdenetçisi Şeref MALKOÇ ve beraberindeki heyet tarafından, Yunanistan ile sınırimızın bulunduğu Edirne ilimize 3 Mart 2020 tarihinde bir çalışma ziyareti gerçekleştirilmiştir.

Avrupa'da Hak Arama Kültürünün Yaygınlaştırılması Kapsamında Gerçekleştirilen Çalışma Ziyaretleri ve Uluslararası Faaliyetler

2019 yılında, Avrupa'da yaşayan Türk vatandaşlarına, son yıllarda giderek artış gösteren İslam karşıtlığı ve ırkçılık konularında

hak arama yollarını öğretmek amacıyla, İsveç, Belçika, Danimarka ve Hollanda'ya ziyaretler gerçekleştirilmiştir. Ayrıca;

- İsveç, Danimarka, Bulgaristan, İngiltere, Gine, Kuzey İrlanda, Fransa, Arnavutluk, Letonya, Hollanda, Sırbistan, Yunanistan, Gürcistan, Belçika, Fas, Azerbaycan ve Portekiz'de yapılan toplantılara iştirak edilmiştir. 26 ülkenin büyükelçisi, ombudsmanlık kurumu ve insan hakları kurumu temsilcileriyle karşılıklı ziyaretlerde bulunulmuştur. Kurumun üyesi olduğu ombudsmanlık birliği sayısı 8'e yükselmiştir.
- Bulgaristan Ayrımcılığa Karşı Koruma Komisyonu ile kurum arasında iş birliğine yönelik mutabakat imzalanmıştır.

Bilgilendirme Taleplerinin Karşılanması

Kuruma ve İstanbul Bürosuna yapılan bilgilendirme taleplerine ilişkin istatistiki bilgiler aşağıda sunulmuştur:

2019 yılı sonu itibarıyla;

- 86.796 telefon görüşmesi,
- e-Posta yoluyla 4.347 bilgi edinme başvurusu,
- 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu kapsamında 315 adet başvuru,
- Vatandaşlarla 4.441 yüz yüze görüşme,

Kurumca “Ombudsmanlık Halkla Buluşuyor” “Bölgesel Toplantılar”, “İl Çalışma Ziyaretleri”, “Üniversite Konferansları” ile “Uluslararası Alanda Hak Arama Kültürünün Yaygınlaştırılması Çalışmaları” kapsamında yaklaşık 12.000 yüz yüze görüşme olmak üzere 107.899 bilgi talebi karşılanmıştır.

2020 yılına bakıldığında ise bu sayı 28 Temmuz 2020 tarihi itibarıyla 46.317'dir.

Raporlar ve Yayınlar

Kurumun tanıtımı, bilgilendirme faaliyetleri ve ilgili mevzuat kapsamında

2019 yılında;

- Kamu Denetçiliği Kurumu 2018 Yıllık Raporu,
- Kamu Denetçiliği Kurumu 2018 Yıllık Raporu Çocuk Bölümü,
- Kamu Denetçiliği Kurumu 2018 Yılı Faaliyet Raporu,
- Ombudsman: Kamu Denetçiliği Kurumu Bülteni Sayı: 13,14,15,16,17
- Ombudsman Akademik (Hakemli Dergi) Sayı: 10,11,
- İyi Yönetim İlkeleri Rehberi (Türkçe ve İngilizce),
- 6. Yılında Ombudsmanlığın Dünü, Bugünü, Yarını,
- Hayvan Hakları Çözüm Çalıştay Raporu,
- Çocuk Tesliminde Hak İhlallerine ve Yoksulluk Nafakasına İlişkin Özel Rapor,
- Kadın ve Ombudsmanlık Çalıştay Raporu, (2. Baskı)
- Kadına ve Çocuğa Yönelik Şiddetin Önlenmesine İlişkin Mekanizmaların Etkinliğinin Artırılması Çalıştay Raporu (2. Baskı)
- Din Eğitimi ve İlahiyat Tamamlama Programı Çalıştay Raporu, 2020 yılında ise;
- Kamu Denetçiliği Kurumu 2019 Yıllık Raporu,
- KDK Annual Report 2019,
- Kamu Denetçiliği Kurumu 2019 Yılı Faaliyet Raporu,
- Ombudsman: Kamu Denetçiliği Kurumu Bülteni Sayı: 18,19

- Türkiye'nin Koronavirüs Hastalığı ile Mücadelesi Özel Raporu
- 2. İstanbul Uluslararası Ombudsmanlık Konferansı Raporu,
- 2nd Istanbul International Ombudsman Conference Report
- Kamu Denetçiliği Kurumu 2020 Performans Raporu yayımlanmıştır.

Şikâyet Başvurularına İlişkin İstatistikler

Tablo 1: Yıllar İtibarıyla Başvuru Sayıları

Yıl/ Tarih	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020 (28 Temmuz)	Toplam
Şikâyet Sayısı	7.638	5.639	6.055	5.519	17.131	17.585	20.968	86.780	167.315

Tablo 2: Başvuru Sayısı Karşılaştırması

Karşılaştırılan Dönem	2020 (28 Temmuz)	2019	2018	2019-2018 Artış Oranı (%)
Şikâyet Sayısı	86.780	20.968	17.585	19,24

Tablo 3: 2019 Yılında Yapılan Başvuruların Şikâyet Konu İdare Bazında Dağılımı (İlk 5 İdare)

İdarenin Adı	2019	Oranı (%)
Mahalli İdareler	2.278	10,86
Adalet Bakanlığı	2.223	10,60
Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı	1.808	8,62
Millî Eğitim Bakanlığı	1.401	6,68
Sağlık Bakanlığı	1.383	6,60

Tablo 4: 2020 Yılında Yapılan Başvuruların Şikâyet Konu İdare Bazında Dağılımı (İlk 5 İdare)

İdarenin Adı	2020 (28 Temmuz)	Oranı (%)
Banka ve Finans Kuruluşları	65.180	75,11
Adalet Bakanlığı	1.303	1,50
Mahalli İdareler	1.167	1,34
Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkanlığı	1.043	1,20
Üniversite ve Fakülteler	797	0,92

Tablo 5: 2019 Yılında Yapılan Başvuruların Konusuna Göre Dağılımı (İlk 5 Konu)

Şikâyetin Konusu	Sayısı	Oranı (%)
Kamu Personel Rejimi	5.170	24,66
Adalet, Millî Savunma ve Güvenlik	3.250	15,50
Çalışma ve Sosyal Güvenlik	2.366	11,28
Mahalli İdarelerce Yürütülen Hizmetler	1.971	9,40
Eğitim-Öğretim, Gençlik ve Spor	1.782	8,50

Tablo 6: 2020 Yılında Yapılan Başvuruların Konusuna Göre Dağılımı (İlk 5 Konu)

Şikâyetin Konusu	2020 (28 Temmuz)	Oranı (%)
Ekonomi, maliye ve vergi	56.803	65,46
Kamu personel rejimi	2.115	2,44
Adalet, millî savunma ve güvenlik	1.812	2,09
Eğitim-öğretim, gençlik ve spor	905	1,04
Mahalli idarelerce yürütülen hizmetler	856	0,99

Dosya Bilgileri

2019 Yılı Dosya Bilgileri

2019 yılında, 2018 yılından devreden 4.032 başvuru ve yıl içerisinde alınan 20.968 başvuruyla birlikte 25.000 şikâyet başvurusu değerlendirilmek üzere işleme alınmıştır.

Değerlendirmeye alınan 25.000 başvurunun 21.170'i (%84,68) Kurum tarafından sonuçlandırılmış olup 3.830 başvuru 2020 yılına devretmiştir.

Tablo 7: 2019 Yılı Dosya Verileri

2018 Yılında Devreden Dosya Sayısı	2019 Yılında İşleme Alınan Dosya Sayısı	Toplam Dosya Sayısı	2019 Yılında Sonuçlandırılan Dosya Sayısı	2020 Yılına Devreden Dosya Sayısı
4.032	20.968	25.000	21.170	3.830

Kamu Denetçiliği Kurumunca, 2019 yılında 21.170 şikâyet başvurusu sonuçlandırılmıştır. Sonuçlandırılan dosyaların karar dağılımları aşağıda yer almaktadır.

Tablo 8: 2019 Yılı Kararlarının Türlerine Göre Dağılımı

Karar Türü	Sayısı	Oranı (%)
Gönderme Kararı	8.112	41,43
İncelenemezlik Kararı	6.981	35,65
Başvurunun Geçersiz Sayılması	159	0,81
Birleştirme Kararı	98	0,50
Ayırma Kararı	27	0,14
Dostane Çözüm Kararı	1.607	8,21
Karar Verilmesine Yer Olmadığı	435	2,22
Tavsiye Kararı	860	4,39
Ret Kararı	893	4,56
Kısmen Tavsiye Kısmen Ret Kararı	410	2,09
Karar Toplamı	19.582	
Birleştirme Kararı ile Sonuçlanan Dosya Sayısı	1.588	
Sonuçlanan Toplam Dosya Sayısı	21.170	

Kurumca 2019 yılında sonuçlanan 21.170 şikâyet başvurusunun 4.870'i kabul edilebilir nitelikte değerlendirilmiştir. 4.870 başvurusunun 2.707'si dostane çözüm ile sonuçlandırılırken, 410'u kısmen tavsiye kısmen ret olmak üzere toplam 1.270 dosyaya tavsiye yönünde karar verilmiş, 893 başvuruda ise ret kararı alınmıştır.

Tablo 9: 2019 Yılı Kabul Edilebilir Başvuruların Karar Türlerine Göre Dağılımı

Karar Türleri	2019
Dostane Çözüm Yolu ile Çözümlenen Dosya Sayısı (Gönderme Kararı ile Çözümlenen Dâhil)	2.707
Tavsiye Kararı	860
Kısmen Tavsiye Kısmen Ret Kararı	410
Ret Kararı	893
Toplam	4.870

2020 Yılı Dosya Bilgileri

2020 yılında 28 Temmuz itibarıyla 90.610 adet şikâyet başvurusu değerlendirilmek üzere işleme alınmıştır. Bu dosyaların 3.830'u 2019 yılından devretmiş, 86.780'i ise 2020 yılında Kuruma gelen dosyadır.

İncelenmeye alınan 90.610 şikâyet başvurusunun 66.471'i Kurum tarafından sonuçlandırılmış olup, 24.139 başvuruya ilişkin çalışmalar devam etmektedir.

Tablo 10: 2020 Yılı Dosya Verileri (28 Temmuz İtibarıyla)

2019 Yılından Devreden Dosya Sayısı	2020 Yılında İşleme Alınan Dosya Sayısı	Toplam Dosya Sayısı	2020 Yılında Sonuçlandırılan Dosya Sayısı	İşlemi Devam Eden Dosya Sayısı
3.830	86.780	90.610	66.471	24.139

Kamu Denetçiliği Kurumunca, 2020 yılında 66.471 şikâyet başvurusu sonuçlandırılmıştır. Sonuçlandırılan dosyaların karar dağılımları aşağıda yer almaktadır.

Tablo 11: 2020 Yılı Kararlarının Türlerine Göre Dağılımı

Karar Türü	2020 (28 Temmuz) Sayısı	Oranı (%)
Gönderme Kararı	4.476	6,83
İncelenemezlik Kararı	3.602	5,49
Başvurunun Geçersiz Sayılması	111	0,17
Birleştirme Kararı	62	0,09
Ayırma Kararı	20	0,03
Dostane Çözüm Kararı	1.264	1,93
Karar Verilmesine Yer Olmadığı	172	0,26
Tavsiye Kararı	54.673	83,38
Ret Kararı	609	0,93
Kısmen Tavsiye Kısmen Ret Kararı	584	0,89
Karar Toplamı	65.573	
Birleştirme Kararı ile Sonuçlanan Dosya Sayısı	898	
Sonuçlanan Toplam Dosya Sayısı	66.471	

Kurumca 2020 yılı 28 Temmuz tarihi itibarıyla sonuçlanan 66.471 şikâyet başvurusunun 57.583'ü kabul edilebilir nitelikte değerlendirilmiştir. 57.583 başvurunun 1.717'si dostane çözüm ile sonuçlandırılırken, 584'ü kısmen tavsiye kısmen ret olmak üzere toplam 55.257 dosyaya tavsiye yönünde karar verilmiş, 609 başvuruda ise ret kararı alınmıştır.

Tablo 12: 2019 Yılı Kabul Edilebilir Başvuruların Karar Türlerine Göre Dağılımı

Karar Türleri	2020 (28 Temmuz)
Dostane Çözüm Yolu ile Çözümlenen Dosya Sayısı (Gönderme Kararı ile Çözümlenen Dâhil)	1.717
Tavsiye Kararı	54.673
Kısmen Tavsiye Kısmen Ret Kararı	584
Ret Kararı	609
Toplam	57.583

Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'e 02/03/2017 tarihli ve 29995 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan değişiklikle "Dostane Çözüm Kararı" eklenmiş olup uzlaşma kültürünün çerçevesi daha anlamlı hâle getirilmiştir.

Bu kapsamda; 2019 yılında "Dostane Yöntemlerle Çözüme Kavuşturulan Dosya Sayısı" 2.707 olurken, bunların 1.607'si dostane çözüm kararıyla, 1.100'ü ise gönderme kararıyla gerçekleştirilmiştir. Bu sayı 2020 yılında ise 28 Temmuz itibarıyla 1.717 olmuştur.

Tablo 13: 2019 Yılında Dostane Çözüm ile Sonuçlandırılan Dosya Dağılımı

Türü	Dostane Çözüm Kararı	Gönderme Kararı	TOPLAM
Dosya Sayısı	1.607	1.100	2.707
Oranı (%)	59,36	40,64	

Tablo 14: 2020 Yılında Dostane Çözüm ile Sonuçlandırılan Dosya Dağılımı

Türü	Dostane Çözüm Kararı	Gönderme Kararı	TOPLAM
Dosya Sayısı	1.264	453	1.717
Oranı (%)	73,62	26,38	

Kurum tarafından; yapılan başvurunun inceleme ve araştırılması sonucunda şikâyetin yerinde olduğu kanaatine varılması hâlinde tavsiye kararı, kısmen yerinde olduğu kanaatine varılması hâlinde ise kısmen tavsiye kısmen ret kararı verilmektedir.

2019 yılında 860 tavsiye, 410 kısmi tavsiye kısmi ret olmak üzere toplam 1.270 tavsiye kararı verilmiştir. Bu sayı bir önceki yılın verileriyle karşılaştırıldığında, tavsiye kararlarının %27,03 ve kısmen tavsiye kısmen ret kararlarının ise %52,42 oranında arttığı görülmüştür.

2020 yılı 28 Temmuz tarihi itibarıyla ise; 54.673 tavsiye, 584 kısmi tavsiye kısmi ret olmak üzere toplam 55.257 tavsiye kararı verilmiştir.

Tablo 15: Tavsiye Karar Sayılarının Karşılaştırması

Karar Türü	28 Temmuz 2020	2019	2018	2019-2018 Artış Oranı (%)
Tavsiye Kararı	54.673	860	677	27,03
Kısmen Tavsiye Kısmen Ret Kararı	584	410	269	52,42

Tüm bu hususlar değerlendirildiğinde, Kurumun verilen tavsiye kararlarına uyulma oranının 2019 yılında 1.270 kararlar ile %75, 2020 yılında (28 Temmuz itibarıyla) ise 55.257 kararlar ile %80,16 olarak gerçekleştiği anlaşılmıştır.

Tablo 16: Tavsiye Kararlarına Yıl Bazında Uyulma Oranları

Yıllar	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	28/07/2020
Oran (%)	20	39	37	42	65	70	75	80,16

Kurumun Sağladığı Katma Değere İlişkin Değerlendirme

Hak arama kültürünü yaygınlaştırmak amacıyla çeşitli faaliyetlerde bulunan KDK, dostane çözüm girişimleri ve verdiği kararlarla yargının iş yükünü azaltmaktadır. Bu kapsamda Kurum:

- İyi yönetim ilkelerine uyulması yönünde verdiği önerilerle idarenin işleyişine katkıda bulunduğu gibi vatandaşın yönetime doğrudan katılımına katkı sağlamıştır.
- Mevzuat çalışmalarına verdiği destekle geniş kitleleri ilgilendiren problemlerin çözümüne katkıda bulunmuştur.
- Bireysel başvurularda vatandaşın problemini doğrudan çözmekle kalmamış, aynı zamanda kararları emsal teşkil ederek benzer durumdaki kişilerin hukuki durumlarının açıklığa kavuşmasına katkıda bulunmuştur.
- Bilgilendirme talepleri kapsamında vatandaşa hukuki yardımda bulunarak gerekli yönlendirmeleri yapmış ve probleminin çözümüne katkı sağlamıştır.

100

EGEMENLİK KAYITSIZ ŞARTSIZ MİLLETİNDİR